Ateneo Barcelonés
BIBLIOTECA
N.º 2413
Arm. S. 53 4
Est. II - Horiz. 4
9(46.4)"F (001)

Ordenacions 53 Varias
fetas per los Reys
Pere I V y Martí I " Arago

Offici de Justicia

Com de present per la gracia de deu Rey darago de Valencia de Mallorcas de Sic
darenya e de Cerdenya e comte de Barchinona de Rossello e de Ceritania Vehents
que profitos es honesto e necessari es los officis de nra Cort Reyal hajen
Salaris per ço com no sia cosa dignes que en los officis publichs Salaris no
sia ordenats bones persones aquells sien atribuits e otorgats de temps en
temps segons les bones e approbades costumes de nra dita Cort Reyal Per
Com los officials de nra dita Cort Reyal sien pus encesos a studiar e pus
diligents en lurs officis e pus aparellats a bones persones sien ordenats e per
bons officials la nra dita Cort Reyal es honrada e la nra dita Cort pus breument
regida e Com per algunes diverses ordenacions algunes officis
hajen donats e ym prometuts per aquells ordenacions tots temps valedores
ordenam que negun dels nres officials de la nra Cort Reyal e Scrivents
regidors los dits officis no presumesquen pendre Salaris ne dret nasum en los
officis sino aquells que per la present ordenacio hi es atorgat e nos per aquella
dita ordenacio algunes diverses per nres predecessors atorgats a dits officials e
altres per major differencia del regiment de la nra Cort de nou atorgam per altres
del tot remenen segons dit es Volem hajen tot aquell profit e emolument
dins anno sots pena de perdre lo officio no gosen pendre ne usar daquell e mes
sens atorgament de nres predecessors usanes ne altres nou dits que dagen nra
pregue e usar sens atorgament nre e de nra Cort Reyal

Offici del Almodom

Com declinar no esdevenga algun temps si el rap no sia fet de sumitat
los altres membres del que tot lo cors pedir pusquen hauer ysolano pfer
e per ço volem ey la nra Cort pugen de degun e saludable remey pendre
ey lo officio del Almodom lo qual rap dita nra Cort Reyal requiren quel sia
e per ço que ey aquell bones persones trobem per tal hajen haure e los altres
officis per ma e sagesta lo officio de nra Cort Reyal sien per ells bey gouer
nats e ells sia volen ocasio usar de aquell desbridadament ym per ordenacio

Item que entre.s. lo. S. Rey pusquen star en lo
hordonyament feyt per los Consellers de Barchinona
sobre la forma de la Cort general feyta en Barchinona
en lo any mil CCC.xxv. Sia declarat per los dits Consellers
que en lo dit hordonyament no sia entes ne contengut
que los Consellers de Barchinona ne de altres ciutats
e viles de Cathalunya hajen poder ne facultat de
cridar ne fer cridar Cort general sens manament
e licencia del Senyor Rey. E que en lo dit hordonyament
no sia entes ne contengut que los Consellers de Barchinona
ne de altres ciutats e viles de Cathalunya hajen poder
ne facultat de fer ne manar fer Corts ne Parlaments
ne Cort general sens manament e licencia del Senyor Rey.
E que en lo dit hordonyament no sia entes ne contengut
que los Consellers de Barchinona ne de altres ciutats
e viles de Cathalunya hajen poder ne facultat de
fer ne manar fer Corts ne Parlaments ne Cort general
sens manament e licencia del Senyor Rey. E que en lo
dit hordonyament no sia entes ne contengut que los
Consellers de Barchinona ne de altres ciutats e viles
de Cathalunya hajen poder ne facultat de fer ne manar
fer Corts ne Parlaments ne Cort general sens manament
e licencia del Senyor Rey. E que en lo dit hordonyament
no sia entes ne contengut que los Consellers de Barchinona
ne de altres ciutats e viles de Cathalunya hajen poder
ne facultat de fer ne manar fer Corts ne Parlaments
ne Cort general sens manament e licencia del Senyor Rey.

Item que entre.s. lo. S. Rey puscen star en lo
hordonyament feyt per los Consellers de Barchinona
sobre la forma de la Cort general feyta en Barchinona
en lo any mil CCC.xxv. Sia declarat per los dits Consellers
que en lo dit hordonyament no sia entes ne contengut
que los Consellers de Barchinona ne de altres ciutats
e viles de Cathalunya hajen poder ne facultat de
cridar ne fer cridar Cort general sens manament
e licencia del Senyor Rey. E que en lo dit hordonyament
no sia entes ne contengut que los Consellers de Barchinona
ne de altres ciutats e viles de Cathalunya hajen poder
ne facultat de fer ne manar fer Corts ne Parlaments
ne Cort general sens manament e licencia del Senyor Rey.
E que en lo dit hordonyament no sia entes ne contengut
que los Consellers de Barchinona ne de altres ciutats
e viles de Cathalunya hajen poder ne facultat de
fer ne manar fer Corts ne Parlaments ne Cort general
sens manament e licencia del Senyor Rey. E que en lo
dit hordonyament no sia entes ne contengut que los
Consellers de Barchinona ne de altres ciutats e viles
de Cathalunya hajen poder ne facultat de fer ne manar
fer Corts ne Parlaments ne Cort general sens manament
e licencia del Senyor Rey.

Item que entre.s. lo. S. Rey puscen star en lo
hordonyament feyt per los Consellers de Barchinona
sobre la forma de la Cort general feyta en Barchinona
en lo any mil CCC.xxv. Sia declarat per los dits Consellers
que en lo dit hordonyament no sia entes ne contengut
que los Consellers de Barchinona ne de altres ciutats
e viles de Cathalunya hajen poder ne facultat de
cridar ne fer cridar Cort general sens manament
e licencia del Senyor Rey. E que en lo dit hordonyament
no sia entes ne contengut que los Consellers de Barchinona
ne de altres ciutats e viles de Cathalunya hajen poder
ne facultat de fer ne manar fer Corts ne Parlaments
ne Cort general sens manament e licencia del Senyor Rey.
E que en lo dit hordonyament no sia entes ne contengut
que los Consellers de Barchinona ne de altres ciutats
e viles de Cathalunya hajen poder ne facultat de
fer ne manar fer Corts ne Parlaments ne Cort general
sens manament e licencia del Senyor Rey.

Offici de Sobrecorts e de Corts

La humanal feblea dels cors nos mostra e ensenya
la mia bolda de esdevenir romanc neguna altre e aquells
son apellats per lo zelador d'aquella son nos apellats e molts mes en molts
malmanes cay la mia mort prosperan e molts bons per aquella pensen e plan
gen e no mia bolda la cosa publica mes sobtosament reposa Cay parer
de aco aquell a cuy e mes major es dell Corts es degut e saber hisser ordonar
delcay el sobrecorts hage e dine Comissaris de bons prohomens nostres cay dine
lo regnes mayor despuse ales bandes stranyes passa en dell Corts

Argenters

Offici[um] pannar[iorum]

Item statuim que molers vianders la carn humana vsa e de aquell velhey e pudent
fonden per ell p[er] cotidianament lha de vsar mentre es ab aquell hom venga sens
altres ingenedor e ab les altres sens aquell pillosament passeja denuff donessa aqui
ren les altres dauth hauen gramadament menyar de aquell necessary es q[ue] al dem
nistrador pay p[er]ich vanesse lendl hi sien ordenades ala mostra[da] aquell e p[er]
q[ue] mills hi sien atrobades ordenam q[ue] pannar hage destre mestray hage p[er] tots
sperien de sen offici dell be ordenadament e negrimes altres vestes no pre
nen sien tenguts nies en ghadgun mida dell les puste hinch ne prenen a ffer
nes e pus cuiten entren les longues dites vanes de mig en mig dell
mitgen en mida e les roy zes dites vestes q[ue] mostren als hymens de mes dit
les quals tres dejen sienen entren pus mestray dre dell mid Cost quod nobles

Offici de botellez

Certament velhey q[ue] p[er] sien la mala humana vsa dell q[ue] de negrimes altres
vestes neccessaries dell vsa mes p[er] bona vegada e dos e portmes vsa hom altres vinders
vsa hom molers mes dauth donessa qui non podem expresar dauth no hi aprem vsar p[er] bi
que en major grau sien. Item altres statuim mes valen q[ue] bonesse lendl pannes
nauth offici sien denunciades e p[er] co p[er] lendl hi sien atrobades ordenam q[ue] botellez
hage destre dell botellez mestray hage sots la mida dessus dita e negrimes altres
vestes no pren e pus los vestidors dauth de suso e dessots dauthes q[ue] mitgen
dell de suso e dessots de ruua = de ffenir entren vet dits hage dell mid
Cost quod nobles.

Offici de Canallers

Offici de Sbriedzebler

Offici de Cubrer maior

Offici de Rebolter

Offici de Vxers e porters

Les entrades del pinceps no deuen esser mes comunes ne tot dia vegen
a ells quant lo rey pellegrie fort empero ells e tot lur poder deuen star
on deuen hun cendrio sobre sus trebalhar ab grandor rasa ne pesa als stars
sotsmesos nos poden mostrar per que volem guardar e ara en nos ne en nostres
successors no puxa esser ordenat per nos ne per negun sino vxers e cavallers
vells porters e per lo consell nostre ordenam e statuim que tots
dits officials tot cavallers novells e nos fassam la pau la qual sia acomodada
lo dit cavaller &c. Item e per cel Rey hony &c. morobatins dor e de tot
Castell o vila mitrada sia e nos donem &c. de gralla moneda cel rey
apell los rotlegs e de tot Rey hony aj nos dones cavallers ses en Aragon
&c. de pregats e mitra volem e notes rosen mejar e sien dessent jen-
tils e la pena si mes pagues e vingues denant nos e roll o a malgrat
lo dime si pugues a dines rotlegs e a dena no pugues res no pugues e dit
cinder e nos dagem per raho hages los dits e dits porters sien tenguts de
messatge e de guardes aplat e lo porter aj hunes la dita cinpda als stans
mes dell mal cost ab salmur e batera pugue de messatge e de batge e
mades tot valdre considerat nos e mitra pugues la pena dell mal
de porch e de aplada e de cavall e de peig regal e sien dells mal mes
e si nos la volem donar e dits de pius sinenat e de tot mal e cos o
de dient aj mitra cy mes pugues lo cap e hages de mes mager dan
mal dit e restam mitra e dell pus e sien tenguts e guardes e negun
res no esta fora dell mal mes sens manament de major dan e pugues
se e sia la mitra sobre dells specialment e los porters e prim forma de
ser pagues als negocis la meytat dels studells e fam sonchs mes
pert e de tot los damunt dits dues pugues los porters la tercera part
e los porters les dues parts

Item e tre dies de mes offices de Any cell vey lo S. Regent
dal offici dels vxers les ordinacions seguents pinderment ordenam e vol
e nos sia emmoblegat algun breu de titol de Comte ne tenguen dells vxers
porters mes dell dit de tot Castell o vila mitrada e dones dell
Item de Castell cavaller vol lo seny e sia breu o noble dell dit Item dony
sia emmoblegat algun cy mitra de vegrome dell

Armes

Correg de Bestir

Item ey la Cuna de Valencia axi dret dell mes de Nouembre dell any
mil ccclxxxiiii cccl xxxiii maria lo. S. Rey la dita ordinacio dell
obseruador ey los officials de mes sua rey son stan abzeuoll pramers
borellers e zeboters

Item ey dell ey matino axi dret dell mes de Janer dell any mil ccclxxxv
lo. S. Rey maria zdarbara q ey dita ordinacio no fossen entesos ne dells
los mynes sen ne dells q spanyo de mes sua e aco p tal com ey dell
dret annual hom ey stablit q algunes dites prouisions dells forn
tenats e p co com mes mynes trebalhen ey los mynes lo. S. Rey vol q
ell dits mes com absents dell Cort los sien fets albarans ziplidence de
tots drets

Treslat de una let tramesa p lo. S. Rey al S. dues sobre lo affer de
Alguntzir segons se segue

Lo Rey.

8

Item com molts dels vegnats se sdeuenga e moltes se cometan e
e fornigan mes e fauny fer reparo dels mateixs letres e albarans debtorials les quals o los
quals dpay sylan pdits ey fer aytals reparacions la ned Cort no pugue bonament
tornarse sobre que dits o dits se fauen notaments e dits prisions e fer se podien
per lo com per passemer dels temps tots dits notaments e prisions feres podien veure
ey obligno es podey pdit ey mil mes los stopen en los mes arxius e dits notaris no
sa hauda memoza mayormet per rmdemet dels mezs officials ajen by ignozant
dits tots passades e no feres ey temps dels luz zeymet e dits letres albe-
rans ajen ercy dits pdits dits quals sa pden fer reparo vene ainz dits
per lur fezey o dels luz shey no sabents e ignozants e no zemebzat dels dits
reparo dits dits vsand demanaz lo dit cumtz ruydey lo demanez ab
bona ystrenc dits sa pugat e ey aytal mes pot emplidmet la ned Cort
ess les per lo com e mestey sia donat dega sanyamet negoci e ey los
apres cops diligez e les sue rotes sbey ignozdez e temps dits ordenad si
alguns mezs letres e albarans debtorials pdits dits dits no dena ess
fets reparo ne no sopleu ey alguna manda pmetey ne atorgue ess
fets com bonamet fer nos pugue segons dit e dits letres dels ned
Cort

Ordmano pñ de tot ey tot fundor

Volt se pmey dits pncep ey tal manda per ordmano pueyne
nestu ey sa nompmano e hiabe sia honzat segons la ydino dels bey
orde o stamet per tal dits dits indezey hiud per abus no sia sostret ne dis-
minuyt ajen gmpiedment nos pmey per lo nos ey pe per la gra d'den fey
Dezagn d'Valena d'Mallorq d'Cerdeny e d'Corseg rebegud
dit orde d'Cauallers de Cozeg Comte d'Barchi d'Rossello d'Cerdeny
rebegud dit orde d'Cauallers lo qual pncipalmet sobre los altres

dor ni sobre demanda si Camillez no es Entes Empo lo sobredit senyor
q les dites nostr pragmatiq ponint doctors z hemnats en leys z statuts
nostres en Medemes z prencesa entenuts honors Contades dsoffands
nres dit Regne e dits nres fills segrents, no es vist z este Tinonal
Tresorer Otinal z Fiscal z prothonotary tinents los Segells nres sots
los y stellats nres q no stes z pratge e Tresorer p nomy tmes los
Segells dit Regne plau nos compo q ey tot camall pugn tot hom
porter q hom lo fes sobredamar e tot arnes del camall

Item q negun fill d Camillez o hom d patge q fer camillez no
sia en la nra Cort o en la Cort dit Regne o dls nres fills ni
forcelles dites Cortes no gos tenre a maulen camallers nobles sots
pena d pdre la mesa e la mia nra dit dita Regne e dls nres fills
E ordenam q valen q camall nres hom q sia fet Camallez sia
mesa nra e mnga offa o mia o bnesia o mera nra o d qualsevol dit
dita Regne de nres fills no gos tenre a se taula dispny hom d patge
si camallez fet no sia si donss noble no era semblantment os posa
al fill hom la pena dessus dita

Item q tot hom d patge q dells rotlos Baixants sia punit de
rotment d mesa z de mera nra dit dita Regne z d nres fills
q tendra d seu rotlo p la dita rahon opdra q p punida no obsta
q ans sens dita d alguna remissio E q

De prothonotary z Notaris

En q Valencia a xxbij dies dit mes d Abril dt Any m. ccc. lxxxj lo. s. Rey
mana q allo q dit seg prothonotary Notaris e scriuans q manament pres dit
q ley en la sua scriuania foss tenut e posats p ordinario dit dit. s. q hures
q tenions los sia tornat apres q dit p mes d Juny dit Any
cent z daquest los sia fet semblant apte d hures q tenions fet sus
dit ordinario dessus dit

En Valencia en lo mes d Octubre dit Any m. ccc. lxxxij lo. s. Rey
mana q en taula los seg Algutzirs z los d hur offas q continuelment

Ordinano sobre los lits q son tenuts
de dar ts Aliams als officials de mestre St. Ky

Dijous a vj dies del mes de octubre

Ordinacions feres p lo senyor Rey en Pere terc Rey Darago sobre lo regiment de tots los officials dita sua casa

OS empere p la gra de deu Rey darago e de valencia d'mallorques de Sardenya e de Corsegua Comte de barchinona de Rossello e Sardenya Cerdanya. A memoria en al esdeva ordenam d'regnir molt se pram ala diligencia del pmeder e les rosegs facions e als officials regidors Sufraes officials a orde als sengls officials singularmt e de gna sengles offins a cascu toma a de gen spuar empo diligentmt segons gues pram e segons gla mana gls offins o regnie gran segur e commun orde dels officials e axi roinentmt Sar administrats e regits los offins s. orde degnie espuar de differencia entre els officials s. ro segnels menos als ma nats obcepgue e gls manos als menos en ro falhia o falhi pori en rouso E en apres seden lauts espuars en la distribucio d sengls offins e un pssona guar gsio e dirado e apte no se enseps romanats los offins p tal cas no es lenu d'reure gun pssona a molts offins puga bastar be regir com en dits negocis no puga aby mes spiam ts ben rompen p tal cas al regnim d'un entendre de altre d'mantar se aura absolutament e axi dolc en cascun entendre regu no co plira segons gs pram ero. E mans ro sengles offins pus sengles officials de sus dits gll especialmt pesso si cal gll gsia offin deputat pus ros spiam egls altres en aquella renedor de la ro spi del romanat lo pssll del pram pus reneros spiam re gonezero en raso gun banetat d'offins ordenses pssons dispbuda nobles spina ebelles spina en lo regnim representa ca bello e plaser ts de pposits d'regnim guar les banetats dits offins so en arrestats pmes distribuyts a sedata d'ros gu ma en logual pmetat de bres admisos offins deputats resulta elegar belles to ro lo ros en axi entam pceple. Et pus salnador mre sem pstimyts gsegos la vera spisa del apostol les gracies dimsos segons del bol admisos dist buenes dimisos dobra esquisos d admyrables cal dispos el empo ver regidor a senyor ro pso en tots obra. Enpamordam pceple

v

tibitat zommanent & ma Cort Reyal gerneuis hauctoyent
molt essencialment que abjurnes roses que p lo offici d maiordom
ma entras dgudamed sensestimo Rial stauis p aquuoz d ma
auctoyzat sien apundesse apties altres roses no dgudamed obsiuades sien toz
zegudes p zemey de ma sempzat ab sau ostll pzioduyt dey abaysse edzote
duezmyn obsiundzes en la ma Cort / ms nobles caualliers la bayle e lo
Reyne duzago laltre en los Reynes de Valencia zde Mallozques & laltre
en Catsalonya & dos altres simples caualliers de offici d maiordom
sien ennobleyts & en aquell empo enpdamed se ptanyen tots nobls
caualliers Car com abjurnes roses dsi ptanyen ab offici d aquell se
doze sien d magnificencia e maiors pus alt stament zegzen
daqll qui exercesq lo offici de necessitat entren dsi dits caualliers
dezoziats dit offici dessa dit Car com sonen p molts roses sdeuenyr
se pusse bey dells al qual gtmmanied necessitat de sunz es proposada
p necessitat op qui que altra manera esser absent p lo dsent ozdena
nent los sueys se pugnen oplir ne lo absent no haje a altre cometre
ses veg Car com altres ne ayrats nos degen p altre fer ne sperer zmo
p bey de aquells los quals p stingular industria exampnada la se dells
zla gnera ala magestat d aquell offici prenen los damuedits empo
caualliers al noble maiordom dla tra oy nos sey mentre nos hi sem
Go es q si sonen ey lo Reyne d Aragon ab maiordom noble d aquell Reyne
e p semblant mana si sonen ey Catsalonya al noble maiordom de Ca
thalunya & si sonen ey lo Reyne de Valencia o de Mallozques a custum
dells nobles maiordomens stants nos ey la maiordoma de castruyberd
ey tots aquells roses que se sguarden ey lurs offici zaquell com maiors
hauzen & al offici de aquells bey proposats los sueys quals se guneyen
raz lo maiordom sney segons la ma voluntat la qual custum den sia
tengut de saber q nes vuades dezen mes zaquells mey appellaz &
sia mizos ab mandamed q les vuades dells roses ey me palam
mpmstuduzes sien ahoza dgude apellades fara enaza nos ma
nants ey me palau multes altres roses aj necessaryes fer &

los Camarlenchs ospposam de fer. Ordenam q en les festes de la Nati-
tat d nrd senyor d pasqua e de pentecoste e enaco quant
q quant solemne comunt fara fuepa lo maior dom noble Canalle
del Regne on fem los altre maiordomens dels acompanyans p
tal gla solempnitat de argalotes ou inetmet sia decorada si
S. empo sesdenenira algus vegads en los dres lo Noble maio
dom era absent o del psent e empedit p algun accident. Lauos
fuepa agll maio dom q primer entre dit offia se apllar lalt Ca-
nalle maior dom a ell acompanyat. En los quals dres als damun
dits sobre dits elos portaran la tallada dla Cirgna segons dit es
ablei branch tornar dos pots doge danar els. En los altres empo
dres germans sia tengut d fnir dit dels dits dos ranalls lo es
agll q primadm haura pres lo offio dessus. Lo qual absent o pser
Empatchat d fnir p algun accident haia a fnir laltre canalle. lo
qual orde enfie los dits canalls p ac obsua Car dens parts e
figmats p gsdre tant solemnit de temps danar anar q empo en
los altres dres no solempnes dol fnir los dit noble ac pupra fer quat
q quant ael plasmo e ael haue a fer los agll dels dits Canalles
lo qual segons les coses damunt dits guendra enalcra mana fnir
E nos pens agll canalle d sa honor en algun cosa ac opedrera
om lo grau justa la merit dels obran regonegut sia tengut
S. empo los dits dos Canalles sesdenenis ael absents o pser
e empatchats d fnir quant q quant altre noble maior dom pser
eno empatchat. e entrara en los dits altres dres no solempnes mutar
nantat d fnir ab agll edicte pposam. E entrara dolem q
quant en lo palan les mans dle pobre en la taula stamos
Lauand pstenyts p diuinal fets ab dres nes largua clet altre cost
en ace nadsties anos dcie ael dministrats p los maiordomens
prorogand d honor al noble maiordom e apres el e agll canalle
q primd sa recebut al offia desseruir segons ques pram sia obsua
da. E apres gral q lograr usa tots temps segons q es lo meni
regonegua d son sobira als dits maiordomens segons lo grau arri
buit acaptun en tots aglls qui alom offia an Concinen lo nrd palan

Dond pod[er] ac[e]ns[e]ns [illegible] Gabriell Parmese stud[e] g[e]ralle denant nos sobr
ache e los portanus lo tallador amprador Caualleires sobre adsemblee ssal
oner maior Los quals tots sien lur offici hanud fallir pora d'lur gran
pnar p[er] mes o meyns segons la manid'lur negligencia. E en apres
manid[e] g aagde sg d'nostra cort par p[er] lo maior dony g[e]ral sien dads li
neuues d'parm en ell la qualitat e la quantitat dels gitges e diligencia
opta pora conuinentment arbitrar aquels les dues licencies sien atorgadors
mas calre maiordom no sguen licencies no puga donar en neguna manad
si no lo noble maiordom qui no guet les dues licencies pugadonar. dpellat
empo calac qui suma ptal g p son consell apria si sen molts nacsans
enlos gueys dela cort aqls g les damunditz licencies demanad. No bo-
lem empo g als prmeses alegrmet gels ramaseuts dels alguazils
encara del canelle del nidriational p algun maiordom sia donada
licencia d'parm. Ni a negun qui d'nde consell o d'offici dels seus
mes Secretaris sia ennoblit tal amad Nra p tal licencia dels conselhs
dels seus damunt dits degudamet uienin. En apres p los dits ma-
los domes licencies sien donades d'trame paubi e daltres manats
dela nostra cort segons g del salari raonable. Com offici maiordo
en distribuir la raho dela adminstracio d'nres officials couinet ass es p
algunes officials d'nda cort aes lo comprador borelle parid rebo ste sobr
assemble e mssen dela adminstracio dun raho rendr e p lo maiordom
ab lo seu d'Racio aquels sia distribuir. e Deyt ap. gla fealtat dels
bons ab laor sia glorifficada elo obdrada desfrenada dels mals sia epare
tada. Mas un maiordom almeys uia degadalbio ab lo seu d'Racio
nistracio la qual entrants daquestes se posa p juri d'dos mels
sia q[ue]nada. en g enlos dits negoci le maiordom noble sia present ao
omete a sa uoluntat nacsitat empo acll enaco no posam dcsse
res alsengran o stamet. Car ratsia g agst negoci se mena cel lo
able empo sumetmet es entrios. E encara tots los maior-
dons pueyo diligentmet g los officials dela borelleria dla
parreya del rebost e dlo argna tots aquests empostats alus offics

Sien fetz aquells oses prinmers alnos offros los quals alsernes
del palau sendrecd q̃ e ptal q̃ tots nros maiordomes aquesta puesio
nits puguid ompln tenguen translats dles ordinacios exponents
les osts greuets los nres del palau e assignacios dels estats del
posad q̃ son als offres dels dimunts imposats e apres aquest
obtenans obnar aquells q̃ de nits los prdors dla botelleria e
dla panceria cota e nyna del menestral cota espderia del
sobre assemble e adssembles dels falcones lo Noble Maiór
dom dla terra on nos sem o nabsent o pser emparlar
lo maiordom canallr dels fueys faent homenatge ab sgrand
feelmet reebra q̃ aytant compra esbrid nos pills q̃ anna ppona
per possibles espenem p aquells osts les quals dels estrens lurs
offres son tengud segurard. Encara dels pills p venem ans
nora d'ells en quals manera anos no vgora q̃ manifestar o ames
maiordomes si anos dit no pod. Dagst osts empo ordenadas p
epreps degun per remogues agst offrials botellers maiors pa-
nees maios esobre dits e canallers e falcondmaia quip
rdrd lurs offres anos sens mgr dfer homenatge per estreus
E apres amstam q̃ tots los maiordomes anos homenatge p
dmuny d'sgrand roborar dfaens primero sien obligats q̃ aytant
ony pora esbrid esguard nos los pills q̃ anna ppona sien
possibles espenem los quals encara pills p ala nonar d'ells p
venens enqualsmanera anos agrosum manifestard en an-
fer ne fard alguna osa pdita les osts dessus p nres sens nos lais
obsedors puga obnar dels en cara maiordomes anos p sgra-
ment pmena sien tengus q̃ be efelmet lo offri lur esguard
E com segons la nra Real ordinacio dels consells los maiordo-
mes q̃ dits nres sien enteps dobem quel sgrament enladita
ordenacio ordenat los dessus dits maiordomes nres anos fasen
ab acabament

Aquels ostis ostis gal nrd palau Real se tanc a singulars
e abertes psones comtd regidors f val Gab pugdret acabamet
se pugne complir agtat mes se ptamp d nra Real altesa Gab studi
pat engn agtes oses entredre Gb esguarde ptamp a nra maiestat
e als sants en nra p̄sencia danad tots altres elegir Gno tantplament p
decorat sguardamt se estlaresquedans p bones costumes e progatiua de
linatge sien decorats e Gq en la nra persa en la p nra persa en la p̄sen-
cio dits alegramet sa repos. Edoncha ab agsta nra gracio f pecial
estatuhim Gdos nobles studis f sguardamt decorats de bones costums
si en elegits p lo beure en la taula e en altd lo Gq ala nra retstid mu-
strar los quals dos de linatge e noble o baronia volem esser rebuts
no empo de cort e canalleria enuironats dels quals lo p̄md es rebut
alo ffi desg p pg ffg tenguts tota begada Gnos sans a taula en altre lo Gq beu-
re volrd don si doncha enuiad rambra sguadamt no ed cavallos pro-
vis dels studis dla cambra volem sia fet e al drecador en lo nrd bi
sia appellat f el lo botelld maior dey pord q fes despar la tgent de
nat p̄sonalmet vaio e abans gl dit bi en nrd no pa reebs lo dit
nrd vopa dit dit bi tast pendre fara altd botelld e pots pbotelld e
el matx tast semblantmet reeba q no cal ran en la nrd salut la sa
en dits portmesos desiram gsnar agtes dits no ses no stiues illest
pugam guardar. E apres lo dit vopa abla bi en la vopa apres
dit lo botelld ab lo prodq dla vngua bigrid denad nos. E nos sayn
agm lo dit botelld dyna mesa en la vopa. E cauos lo dit
vopa dit bi tast faca denad nos enos Ganed begut en gri
ned en agtes maneres forma Gsgd dengues ser rond ab ner ma
ner la vopa nra ab pmed guants neufs o orfes Gab pmed pey vopa
mos o mena pots denad nos ala taula lo pmd emp. dessedr
ab sens o en altd mand lo dit sues no faens altre cas dreig ne
compln agtes oses gl dessedr pmd era facen o agtes oses en
cara Galtre o stia gran den pdenas e en absencia del dit pmd

res de fer no lexamsi empo enalgun dels sesdenens dolguns dels nros
presents nos sos. Lauos volt quel maiordom regonegua tots los ossiers de
nra casa q dobles sonacio hy dupte q se deuen rebre aldit ossiis lo
qual fuesen nros dta dita ropa esmo es nobat algu de aqsts ordenans
en aqst cas se aro manar lodit fuey aby dels stiers del nradamba
quels dan nun dits empo nopers atots aqls del rebost dta botellena edta
pannetia et agelles ases dalm ossii q tanyo bolim ell maios iaels
boleria sdnar empo. si de nra casa algun ases trame bolid een
ao els dobeyr no sien tenguts enles ases de sus dits. Els enfans no
rampolant en nra nauu aen hy los anes familias mes abnaios
domes pos mestos ans enla pnsa q rals denls offics aels dobe
yr soy tenguts. Sagramet empo de fedrar el domenatge de los
de nos comdar anos fard q no rampolanet la pena nel plest
q en pdd q sia ard ans ayat rony pord les ases adla gnayes
sgnard/ esi alm ronegua ayals ases esdeuenent de qnet o en
nmara els res no ay fer nes agu ans fard q non pugui obsuar

Dels boteleis maiors

a quells q tan bo offitals pus q sitmts q laz ordin soy tegits
q sinqulars e autes q pones son comesses a tegir cal qualsia
q vn cors de diuersos menbres sia ornat empo a castuy dells
acts e de mptat ofici es adoptat e atl com desbonor en cos
suma es reputat qls vn menbre de ofici de altre vs aql
mastr no cau en temps e molt los es reputat si singles ofics
dels ases en aytants maneres q pones no seiny destrigurts
e doncs cobeeimts singles ofics en nre palau real ab madue
e ab diqst consell esb instituim e q auant segons lo oportun sia
fa de ab dret onde e cors esb tegits esb nengu costituit en
lo ofici de nra botelleria ab bana en alguna manera cubeita
o de gna fez no pugua. ignorancia allegua. quals coses ala nra
de q tanyen sesguardey q la present constitucio e ordenacio

Volem ẽsta manifest // empero dret p aquest nrã gnãl costituco
p tots temps duradora ordena ẽ dues bones generoses p bones
p onestat de bones costumes e pfeccion en clauges al damunt
dit ofici p nos sien diputades a nre albitre elegidores qui
dit aygua e del uj de. nra boca custodia agen diligent e
la dita aygua ebj metãmt e en posts e tocalles e tocaloles
entrães e metes mynistren anze cupen destinat lo uj anos
mynistrar e trar en nos mateixa no deuen salut conservar
j als pfmests nres ẽtmt com nre senyor p met en pau
e en salut cofouem Volem ẽ tota gen el dit botiller al dess
dit cuper nre les damnedites ases p beure anos administrador ajtates
vegades dels dessus dits aygua ebj sep adamet o ensemps no tard dtastar
p tal ẽ si algu ma osa noana la qual ost den no bulla ni auia pugna
minar en la salut agest e nostres pdmes ẽ gnar no oblit ans sa-
amet deliger se iguard ẽ negun al qual p sey offici no p tanga ema-
ronet stiu al repositari o dtecador lo qual la taula del argent
es nomenada e ni e dayguna en la dita taula o en alcu lo q admi-
nistrada arear etastar no gaguesta o dagu en negun mana gnadar
Volem empero encara ẽ tota vegada ẽ en nra botellaria sesdeuendra
deteriorar ne ẽ no sia ronunet donar los nres somestrals apossar lo dit
Boteller ala almoyna nra e q gnuet un ab diligencia lunar. Quant
empo nos p cars amar sesdenendra e en lo loq en lo qual nos rebie
nra refectio ni en alguna mana romandra als almoynes aq degunet
p ells sia lunat clos dits almoynes als pobres e post en gnuet aq
dispubun Volem emana Ordena encara q lo dit Botell de nra ca la
nra cort real hajo custodia diligent e p ell ala ma Cort segons
lo offici ell dispetamt ell dispensats. Lo p met e semblants oses ẽ ni
se fan ell ced pdent aytal com nra i p la nra taula fan Volem emana
al nre empo dla cort p los altres dla Botelleria aço sens defallimet eno
tage reprensio Volem ed complir. Si empo sesdenenos e lo q alo q
en lo Regnes comptats etenes nres anar a loq lo qual hauda assignar
lo Botell e los ssots Botells nra manat a aq ẽ les oses ẽ a son offici p tanye
sia fanades e complides ẽ nra vage p tal ẽ si pus tard anano algus

Coses a ells qui cumbens no romanguessen prefecte la qual cosa molt obeiam
essesguinada edles administrades edespeses y lodit Botellé segons dessus dit
y tanyia se spuando al maiordom a ssua ntd y raço ratio e comprie ordonam
ced reste vra begada e aldit ntd maiordom o ssua sa bast saledor. Et
tal com molt gran prefectat dalgunes mistres e negligencia dits la qual
es dit rot be e nemiga agells administrant sen lexades les coses molt grava
dores hauia oyt molts begades apo. en Reys com en prieps molts grans
pils ecd esdeneguts la qual cosa es molt sobiranime spiadora dela
feeltat dessdita dit rot entot atraiedora dold e fermanet estatuim e lor
dessus dits botellers spramet de feeltat e homenatge anos face abbo
ra e manc comesat sta ppsona ntd ela salut sana e salua p son podt
gfuard eles coses g nanes dit rot entot exprimparad. E si algunes coses
dell pmanbents maiormet p raho de son offici ala ppsona e salut mad
nomes si podd benem degnet reuelara eg res no arfet nfaran y
e les coses damuntdits no pugd eno dieed complir. E no resmeys sagra
met faca amtd maiordom que totes aqlles coses e son offici pmanyd p son
podd feelmet exprima. E p tal e pus y fetamet a pus liberal les coses
dessus dites complir se pugno dits ocell sots botellé enla botelleria damunt
dita grimamet lagen p tal q stranyantse dit offici alguna sesio no sos
ra. los dessus dits po botellés atots los altres dla botelleria volem maiors
eed e mana q nres opers ordenats en aqlles coses q tocara lur offici apts
los maiordomes obeeyque fermanet e entene ordenato entara amd botel
leria eed depurada bna apte e suficient ppsona qui sia botellé sia appellat
e anit alls botellés en aqlles coses e pora regnants por offici feelmet e abte
erota begada quels botellers p malalcia o p absencia dabdos o p altre necessitat
son offici fadedor entendre no pora o absents sian los dits botellés lo prebo
tellé lodit offici ed esta plenadmet e pregra sclauant empo lo ed dia del pri
mer lo qual p bn dels officials dobles deuen receburs si honors en la ma ecd
q sent sia o en absencia de aqll p bn studi dla camera volem eed fets. Et
en apres lo sots botellé aqlles coses q receburs o despesen haura tota hora
q degudamet fer se puga sia diligentmet. E p tal q dits coses q son fa
dedors p los dits offias nomia plena haia translat absentinga daqlles
E aqll sagramet e homenatge a maiordom sfare e obediencia sua qlls botel
lers fer esguar son presents nos

D Ignaosa cauordant arahó stimam trotes aquells oses cesgles
sons lo palau nrd son fahedors ab tal orde epimet reeben
ne ngima osa inpfeta segim no sen puga ons mes segons e co po-
sible rotes pferamet p lur orde sien recados. E pamo daro ab aqsta
posent gstituto p tots temps valedora statuim q en la nra sala
o palau Real dos botellrs comuns dels domestichs mes assats jones
bons e humils sien reebuts p nos elegidors qui vi e aygua a posar
se stuid p feta ordenadam. E ptal q negun deffallimet dles roses
dammnt dits nossia pgnar den diligentmet e atesa p les taules ostur-
rent e molt diligentmet en les oses dessus dits sguardant los q les
als botellrs e sots botellrs mes engu llurs offics obeñ sien tenguts
e sengles dies d seruir ames domestichs en lo bespre volents beure en
lo palau o en alcd lotg en nrd alberg aiustare vi e aygua apelleam
mstrid abundantmet e allo mayo facen rota ora q posents ab mes do-
mestichs sesdemandro de manar nos abeure a si pesdeue anos d lotg
alotg amar vn dels al qual hauid ordenat d amar d qnnet juro
sanct danat daga p tal q p ocasio d lur regnia engu lur offici
algma osa no hauer feta sotssegnda. Volem encara q la cam dels
mes la botelleria nrd o almenys pl agita jagua siome fecnos por ab
bona mand qp tal q ostanies lotg alqu embargant donar no pu-
ga alu offici dammt dit p q la balmer nos puga complir. Diempo
los botellrs mes e sots botellrs nrd speral absens ecd sdeuenga
agtles oses q els dcmd fer se stuid diligentmet e complir caso
p agll volem q sia fet q lo offici la p mand reebut donen pri-
agtles oses p mes botellrs sdr fredors ob si mgnd enlo ras dgst
diligetmet obsue. E als oses donar nos abeure de putats en les oses
noguans lur offici apres los maiordoms hoben sien tenguts. E ptal q
enlo posent ras e q en altre pode en lo posent ras molts degats los
bins mes calers oses dles quals la nra relsiod vsa ptiartake e ptal
q en elles lexor negligentmet no siam tpts agtles oses les quals enlos altres
nos admimptras and deuad esmandat. Ordena q ayptal sagramet e lo
manatge d nos els maiordoms mes d fer sien stets lo qual botellr me
speral anos fer es obligat ap. q ocasio d rabia nostra dora dles oses no cines
mimstra pugid ant com pugid sgnar

Del portant aygua ala botelleria

7 Er orde de rado fom estrecs ⁊ dimeses offias d nfe palar adi-
uersos psones acabados comet ⁊ tal ⁊ p deffalimet d mi-
nistres los offias no romangue no compluts en gfisso la qual almd palar
en los mes tepo anorim aytad com pode sguir en ⁊ amor daro en la
possessi una ⁊ general ordinac estatuim ⁊ fu o⁹ mesers. jus nymstres
cons e acles qui botelli diputara sien elegts e diputats los quals aygua
als botellis hajan aportar a centara lo damunt dit palau dla damunt dita
aygua abundat de ed tem e cophi en tro prostmet ⁊ negli de ffallimet
en algu dels cortz damunt dits no puga aparer en los resmeys sen mo-
ses e attens q aglz depels los quals largua sespenedre admpra-nets
sguid en ses primunses sonintmet rentats la qual ros nr mrom
en stiu volem ed obsuar ordenam glz dits minstres als ropec mes
amos abeure minstrants cal botelli esors botellis mes sperats en
agties ros ⁊ aclz ⁊ tam en aso los mayos domes hoben no rensse
los quals encara botellis lo palau estes domesticbros mes no gausen en
en offici ajudar ⁊ ral ⁊ aglz ⁊ cas. empayos per dla gplano sien fets
q parimos dt nebal ℓ ⁊ ral com sonentmet sesdeue nos d los alors ⁊
lo tamanar vold en los resmeys ordenam q by dagst danar dara el
offici dels ab ray mils pora nstbra complecta. En apres com
supre no sia ⁊ molts degats los damunt dits mstres cayguts dla ⁊
la nra samnat es vsadors ⁊ manam els son aptratar ordenam ⁊ q
rals sguard e romanage aby dels mayos domes ⁊ star sien tenguts
lo qual lo bordi esors bordi nra sperial en la nra gstuacō es estar
ordenat

Dels paires mayos

C Onsiderans sanam e entresa entre les altres cosses poini
nal dysposicio saindra humana ordenades lo joanid ⁊ pus
ginpal e maranella refectas dl nostre sgnor cler ayn ⁊ del ⁊ sstem mt
de bida roidranam es vsadors car sens aglz negun nos sumo noes
sup re guga lo carch corporal sstem per ⁊ parsia ⁊ ⁊ ordmans
sobrana estam d cadun rect en agst nro obmglz per ⁊ semblantmt
quels altres fillols dels romes dagsta refectio d pas sons ⁊ nacstat
d nata vsadors. Donclz aglz nros ayn en gsideram degudes esguardar

De paniers comuns

Orn de ma cort e cas Real se ptangna entotes o ses agllos se ptangna entotes osses e a agllo p maestat prambens od p orde domplidam pnehida. E algns osses al offia nro panis se essnarde les quals no pod ne co dettent p ells segons d mid ordinano od amplios p tal auosam nos one q p agllos osses exegidors natios sufficies p tenor d agsta nra gsteuio assignd p q ordena q en la nra sala o Palau real dos paners comuns d ls do mestrs nres assats jones bons e fonts sid rebuts p nos elegidors q pa aposar als nres domestrs meniants en nra palau ordenadam se trob. E pal q negun dessal li nre d ls osses da nra dita nos sia jurad de diligentm e atessa p les rauls dispsret q pa bastam hi sia E ells als nres paners e sots panid engri lur offia hoben fer tengnts. E co sespenedra nos o lotr alotr anar by dels al lotr algnat hauid ordenat de gni nel ynorssam danar dan p tal q p o cassio d lur negue en lur offia en algun ros no ben fero sia sots segnda volem encar q almeys la by de ells dins la panera nostra o almeys pd agllo pgne si er agllo no por pare p tal q p ordinaria d lotr algun en barganad donar nostra alm offia da nrar p q libalm nos pugn omplir s empo los paners nres els sots panid absents cad sesde nem agllos osses dells denid fer p la by de els sobs lo pus ancia en lo dit offia vold ad diligentmet complids p q en aytis negun agllos osses que p nres panis sob fiadors p nres panes cen lo cas agst agllos diligentmet obsne. E als paners nres tobeid entots osses lo dit offia nomanc. E pal nom en los p sent cas cen altre p dd mots negads lo nra pa e altres osses dels quals la nra resident obsn p tractar. E pal q en ells les pdas negligetmet no siam bists agllos osses los quals en los altres a nos admistrats and denat esguardat ordena q a tal p ram e Romanatge hajn dels maiordomes nres fer sid astrets lo qual lo panid nre especial anos d fer es obligat

Del pastador

S prenda magnifics vsec nos ha ensenyats els seus fidels vsecs
manifestam o demostra Cagells p nus pfet exemd frecbe
et grats p special delegano e prouisio o pssona elegida son elegits
ecs fets. Empero dan ab aquesta psent nra ordinario ordenà gl
pastador o seagd d nra casa Real. lo ja passats e empastats entre
grants altres vsecs q la pssona nra o tanla nra Real entos sons
o enaltra manera se apparega q sman ne enega se faça o se parada
e seneta pls pastadors dessus dit. q q nenguns vsecs nomes mepler
no si puxquen q als salut nra ni nres sis meses gogne ser en
negun nra mand obnar Ordena encara gl dit pastador o seaguer
lo pa dit gual en nra tanla vsire o agls q en la dita tanla sura
passats o empastats entre altres vsecs les grats als seus art. q trouyd
son mostrados gl si pasar e en altra manera appellar deu en pdre
e nguna q manera si no aprouen dems ec ordenat. molt grd deliger
hauem q sman ne enega se faça e en los de ror entre separat
en tal manera q ura de malignar q ffi al entremet aquest seu pretens
e com abans p meras vid o abans ab mes ord alpanid major lo
ja lo gual menar deue no vage de mistrar el empo q man ne
algun mand fer tast d agll no obstant na yona del q mand agllas
o secs q als dit offici d panid o pastador se estenga q nres los fa
milias e domestics nres en la sala nra ab los seus panis q nras sobr
les grats vsecs tal obligado en d bard q q los seus ministers de sal
li met en alguna cosa no sofra ne nres agllas vsecs q q raho d les
rard al nra mandado e finadrado. S. ff. q malalia o altra mand
se embarguar agllas vsecs q q ell q altra pssona faedors sots
obediencia dl maiordom nres cosiers fallent e ab q sencia d nra
mayor panid algun bo e suffrien pastador nra el empo en les
vsecs nres sots. offici al panid cal sots panid de putats dita mand
bon agres los maiordomes robeyr regonega si ecd obligar. semblat
q sguarts e homenatge anes sia tengut d fer lo gual lo pa
nid nra anes en la fredet nra q promis ec obligar d fer

De cls studers denant nos
tallar ordenats

Raho avidant e comuner cosa d'algun real pugam si aytals
cynies esguardant a suey despuy los qualsenlo offici reebut
exprenga maestrados e sec mostra hauen ensenyat. E nayrd militar
nard de linatge ales da munduns e sec esguarda hauer dins mesos ca
aytals e prado almid suey digna cosa elegir depuca e gpensadors
e sec los altres sobrenuns E myanant dano ab aysta nra present
sanctio volem ed instituim q los studis d'lur nard denant nos e altres
nant nos e altres cosa fadors e denat nos z nra mesnada
san posats sien reebuts q ayals e sec pueyperts san dits
ne enara ygnoid ala policia de cls pranyts e volels nets beben-
tallans. Hauid prueba q tal q pn abilitat d'tallar o enalts
mand algu dastig anos no pugo ed expendrat e p tall com
les dra nos dits. qualsdsa la nya altesa ans e anos p benyne
z dnses rone z motos maneis pera q tal e pel dit nra stu-
gnid. Iamdim fermanta ab guador e de nos qualsdsa
e anos san posats los da mundus nres studis no relaxe dabas
rastar fer enara gnalment tast q agits e les dites dra nos
anos mistrados als dits nres studis Hauid enrads. En
les nostres empo dessus ordenads agitt q enlo dit offici sap
manat posar volem denar ed S. po ras sesanenio e
ab dos agitts ab sens hosen qui tallar anos denid la by dels
offrials dobles deuen rebut s. anos enla nra cort present
la o en ab sencia d'agitt la by dels studis dla cambra tallar
denad nos deya. E enlos damunduns po rassos denid decla-
rador e negu enlo seu offici ne ael pranyer z alid offici
gun no leys pugues sobre los qualsnos offins z negada d'
altre fadors orde d'ffenat manad ed sguard. com sia ost
les ablee enara digna e agits sobre pugo los altres. los quals
pontat d'temps e qui z lonch temps en gun lo dit offici an
fer denat anar volem enara als apo. rom los nres altres
familiars als maiordomes ed gromesos e sens rot mya
z rato d'lur offici aels ffermamen sobre pogud e denid.
com una matexa rato en agits e ronegada la qual enlos

o pes anos beure minstrans es ssuardada Enzanordan sim Rar
ssgramer e homenatge pels anos sstador ordenadlo gual en lodda
nussous dessus es jusert

Dels sobre cochs

La honor nra ssuardan rehem guels sobrecorts a Bueyd
nra ssona deputats manomet agtts ganos brandes mystera.
sien apres eamsstg egsste E sien en mynstrar agttes distrectes defillyment algu
digne dzepnsso noy pugne sstrobat end los quals agttes en spenal nytals ess dolen
j ala studella e studelles nuos en la tuula pozturdores stan destmats E agn ordenan
e stablyn dels studells dimatge Cauudlers j sobrecorts sien apttats p la dta mudstu-
della o studelles pozturdores sien en nra Cort dyputats los quals sorts les uddes
e la studella o studelles pmanyen a nos pozta sien dignes e agttes honzeal
Mansepne dl hostal o a mayor dom p passar en la tuula E ron los menpars
dauud nos stan posats los dits sobrecorts sien mosos e dhligents e attes e pez
lo mayordom j les hymes posadis ass fien donar e mstrar p mel e p no
nos en elles fretein dl posste aymanetp dels dits uddes ste mst lo
mayor dom sia stret abans e agttes se posen dauud nos E en apts p mel
e los mayors dauud sien als menors stgons e ozde dl dzer ho zesc volen
agtt dits sobrecorts dauud en sby offin a mstrar dlo myor mayors sien
E agtts menors pugnen agttes roses e hymes vstis epedients E ppus
den se e en lo tzeuament dels mens fien comete nos pugn en pnalg
mnda E e rotes noses sunyels apy ron se ptnuy a zeul Cort be e degu
dimes sien apellades E mirar e dtt dits dos sobrecorts agtt j es pnden en
lo offin tot or e se psent lo offin agtt dguidomes fa pozta dette
zany entrar e volen e si abdos los sobrecorts dmtses studells pozten
nos agttes aymanetp hyrar digen al mayor dom e ell zecbed la
studella pmdamed dt pmer zecbut en lo offin e agttes posada denan
nos zecba latra dl altre Ordenam entrar e agtt e pmer sa zecbut
en lo offin tomallotes bellse notes en apell hyar e agttes en lo seu
loll posat agttes la studella nobra E apy rubezta post dmanar

nos sie tempo en algun cas se atrobe q alg menyspreu dit sobredit nostre
dsent no fos un dels officials dobles darrer rebut sien la dita Cort dest
se o en absencia q aquell hi o dos dit studers dsd Cambra la studella o
studelles mes apartar degen e mynistrar les rasons tocants lo offici volent
entrar ells ab tots los altres nostres companyons als majors dotrs essos
mesos p raho d lurs offices e a ells sien strets los damnd dits compos
bredors sots aquella offici exercesme jurament lo qual a nos fara lo
darrer a nos adimplents

dels Cuyners majors

Quant mes los officials a sinen de nra pson son physiques ayuts
ab pg diligents e ab fiels psones q son comanadors p tal hagen
de tota fiau trobador p de tots bens encemps lo diable ab son malyne
engeny a molts honrats pfulgit ala salut dels homens ayuntat hi
sino d rosts nomes pparats no puga la qual rosta a nos ofenedor
molt digne p necessaria reputam e p tal q dits rosts damnd
dits pg lengerament sqnen ab aquest nra p sent ordinacio statuym
q dos bons homens fels rosts p la nra spend myna sien rebuts
p nos elegidors q en lo offici damnd dit molt saberats sien elets
los quals dits homens nostres p nos e p aquells los quals la nra stablim
elegira rebedors hagen a rouze en altra manera ab molt gran
diligencia sanament e neta apellar en tal manera q los rosts damnd
dits en lurs serrer e segnr e en altra manera segnar sien ells
mateis axi que p ells ab aquells entrevit sia donat e otorgat q mal
ayran tom es possible sia restreta tom a nos los damnedyts vinden
sens apostemes trastar ne pmetam e tom q los a los nos denzen
anar la hu dels Cosis damnedits al Loch dqual denzen anar
damnd vaja p tal q los rosts e al offici de ells si pertanyen hage
pogudes juxta tas p pzable nos es reputar juxta e essor

temps pucingut los quals encara volgo apres los maiordoms oles sobre
volgo mes obeir obeena ayxant com lur offici gramyera e bu de lo
enla suyna domunora vagne prop agella dubem ordonar semblar-
ment. empo sagrament e homenatge anos fard lo qual los borells
mes spato anos fec dessa pm stret

Del argenter dta nostra suyna

Honablemt sguardade agelles roses e son fahedors no polc
p los Cotes ales vrandes dta nra bora dispensante ma-
gestralmet esser appellados p tal q agelles roses complidamt apiro
se p tram roles sien be fetes Empamordao vey hom apte volem a
mo eed lmzar q dta suyna dta bora real argentaw sia romanat
e castrndra a hors degudes enla dita suyna fors encendra no oblit
e oles ecadero ab aygua pos sobre agll les gallines ela boletera
plo me eles altres rams e peys laue edeneg e entara ast menar elos
dits volgs e nra bora andar pur diligentmet segons e ael p agelles
e p lo sobre volgs fa manas e entara aygua nraa p les mes vrandes
trampblamt appellados ala dita suyna p ell vole eed portado. Voles
e als mes sobre volgs enles roses roguans Vun offici apres los maios
domes oben sia stret eal maiordom sagrament e homenatge fare
ayo ro los dits maios domes volgs anos fer son tengut

Dels cochs comuns

Tal rom hand esguardat eed digne egordat arahe
enla nra casa o cort negun offici vacante no sien e
no sien en agells feels e cels ministres assignats p los quals los dits
offics degudamt pugue eed pondrats. Empamordao dubd ordena
dor e dos volgs feels e bons enla suyna comuna d'una gparya sien
posats oles vrandes p los domestges e familiars mes recebedors med
ab vigilanz studi nedeamt e sanio apellan p tal q mes puga esser come-
dats e en negun cas respesa la vey dels quals nos anas alonza denat
vaio ayo e a osa no pfert lors no sia relevat. E si po sesdeuenia e abdos
los volgs dta nra borsa spato absents fosen en algun cas ord vinet en
agll cas no ignord la cura a ells p tramyd de appellar mes vrandes pla
mand e forma dessenia. als volgs dta nra borsa enla present gstuna
assignats algun entara dta suyna ayo. maios e menors anuda ells

Volem nos en pri offici no sien ocupats ordenances e affers
e affers los mayordomes obeexquen enles coses tocants lo offici damunt
dit. E pral nos fills posats. los quals a molts no es dupte esser vtes
guts nos pus diligents. sien en ese menador Statuhim quels damunts
cohs ajen sagrament e homenatge al mayrdo nre post lo qual los
cohs sia bosta nra anos sien. e cen sits agills coses e pl los dits cohs sia
nra bosta sien facedors ab sih and no obligen

Del museu

5 Obre vols coses abs nre e ornament nra es nra edifici
nistoria acerts psonas eel comesa hajen ordenat nra sa
eel guardants coniunat mayo e sobre les coses p nre mana dri
mallo comprades algu fael en rest nistoria e glesia comeu dera m
E axi ordenam e volem q algu bo e leals sia nomenat nunsen p nos e tgnedor
sia apuntat ij la renda del Resmayor dlu nra Nostra tenga e port e entenen
nostre dra les rasons q e prades e portades sia nra e pradors e sostenedors
abans al tremamed dagills psents lo mayordom e lo gpdor e sotscompradors
ne pesar fetlmed no obligen les quals ap reposades finey certes pcals e mills
trens dlugedmed agills e entren al pcip tenc sia tegut e agills e p nra
psona sua e pdesse tremdes als cohs p menepz, nla dita nra psona e pellabres
e les altes trens e pdesse e tremdes a ops de nres domestichs als cohs agills e pellabres
diputats hujus ordinadamed les dytes cinco mans p nos a pazer e no sino los
dmd nomenats psents reposse trens p tal e fiera e suspicio e mestier fos
necessi hi sia e als dits cohs dits fos ey lo dit regidor e tresorer
als dits mayzs apellados necessary sia mynistre sens dita e ren los dits
mayzs sia apellats e nostres domestichs sien arnats anats al palau
onsempsablo mynuer e les rasons cels pcals portades no al dreder entren
gnz sens mija dapredes fos e el empeo e ey les reynes mytes apres nostre
mayz e dits nres domestichs sobre dit almoyna e als gnyders e agills
nra delyura sens frau de rasons e valents e gmenades ey lo dit regidor
tresorer dits fos dimitel ropa sia arrabada no e sia nra e gmytere e dalmes
sperits pimers de mich e ey e de rebalada e fazenyes e pcals sians
homages e sagrats e altes semblants mayadezes als dits mayzs gouernadors
e sustituhits e condamna dostibuno e pod e hyd arrepenir e restituir

E si alguna ros[a] de aquest defalliz venga encorrem[et] sobre los damunditz
obrers e sobrestanders gallo vprey e cy la dita despesa o reparacio
sey ab arrabam[et] e aquest[es] rotles lo dit Iuseu ey sa diligencia e[t] rel
nistedat ysage e[t] reigney e anol regiment[et] e[t] ordenatge apparey los Cotl
ames mayors apellados destmats per sir stret les mes sobredites e los
majordomens ey les[tes] rotles sey affin ach dunit ess regonegut

Del Minuder

Ax refectio de ous hunia vegueria ros[et] o[et] almerar d'aglls no
solam[et] e sien apparellats ans entra p pecis genes segons la
gerio dels meiats entreps e[t] hors degud[et] ess administrad[et] p o varietat de
offias prohomo proveyr el regimet d'aglls adunsc[et] psones o meta p tal
e aglles segons ques cove a hors eminents mils punga ess fruits p e
engri del fum de mel palau real deuc ordenar e sia buna bona psona
jove e[t] sanpa e p longs trebalz no sia agreuiada. La qual minuder sa appellada
en quant los meniars fan appellats entes domestrels fan atanda
a prest dels mes sobre rotles lechiand[et] p els amos portadors fan lluiad[et]
en gruet enlo palau en sempz ablo minsen e les carns el pex portara tro
al dreador entras pau sens mija e aq[ue]tallador dits carns o peyssos
la tenor dla nia ordinacio sobre aco feta dla qual copia ab si hauce
orden e fare ab acabam[et] d'aglls aqui sera lluida als jurados enlo palau
e aglles ordenadam[et] poser dauat los menants e costumbro lo dit
mo[et] mo[et] sia tengut tene compte al mel maiordom e sina d'Vario dels
peres e[t] ciutad[et] hauia e semblant jurament e homenatge als mes ma
jorduines pstara lo qual mussen amos pstar es tengut. E mara als
jurament aells fara e[t] be e lealm[et] pn offici ed[et]ra

Dels Argenters dla cuyna comuna

E[t] tal qual els cotis comuns d'mes domestrels no sien tostz fe
nirar e defallim[et] d'vaxilles empanio daco enla cuyna
d'aglls domestrels dos enaco apres lomes vold eer deputats qui an
dra e hors degud[et] en aglla cuyna sobre entreps e calders ab argue post
sobre aglles e gallins e altres volatenes plomad. E mara als carns
e pex lauc e aquells arome e aglles entra lers e apres posden mara dels

Carns d' Coquedors en los agts ans hayd obligd demenar ſ agllo ler
gent del qual nos agtndors dsom a hors degnds laiaus e agts oses fels
ſ els los quels damutdors en agllos osc ó apra ausdspendrut lo
Nrinoés enlos menars portadors enlo palau apudas no oblide boters
ſ antes ſobre rocks e alb rocks alas oses rotons lur offis obeesgue a
unt ned ſeelrut ab acabamt. E ſagrams e domenatge ſaid al ma-
rordom lo qual ſan los rocks

Del portador daygua

O m enla ayna de nres domestics ſien algns oses faedors
ſ los rocks e argentes en agllo dsposts ſ pensadegnda
rut no posd eed fets. E mpamordano dlors los damutdrs dsposam
dnes ſsons o qns quant nday ſera ĝ ſpelld portadors d' ayguo en
la dita ayna eed reebuds. E ponrd agsts oos ſsons ayguo ala ayna
ayguant com ſa mestd les calders enaua elas ſtudlls apres los me-
nas d' nres domestics laue e mude diligentmet. E naua la ayna
ſtenbid guant mestd ns ſa e altres oses faed ſenblants les qualsa
ſegons quels nres ſobre rocks elos argentes d'la dita ayna olaun dels
a elos o algm dels manara als quals deben apres los marordomes ſie
tenguts E ſenblant domenatge e ſagramt ſtara al marordom
lo qual fan los rocks

Dels Studers portant
Lo tallador

Totes les oses ĝ anos ſa ſpond en merar es roumer osa ſ
lo portamt d' agllos elegit ſsones quads d' ſeeltat leo
quals ſapid diligentmet enedea les trans ĝ entallados denant
nos ſon posados ala ned taula ſoctar. E ytal ĝ o ĝ lepam no
ſiam dyst meyo par dla mand dels ſtudors d'la nra ſsona real
bne ordenadors quels ſtudrs ĝ aportar nres trans lo tallados ſ nos
fan gſtrutins dretamt ala taula nra denar nos dengud denar
ſtngud e agllos oses empo ſſi poſar no ſſumepque ſ ytal ĝ mestar
los ſers los offins dels oses nos rnbd. E lo ſ marordo es tengut d'
ſer no ſia ſ alo ſer com ſ lo marordo dolo lo ſoſſamt dels tallados
eed ſer eſguardas ĝ o ĝ amdos es omes ſus ſegumt ſe ſpecto
E mpo om los menas ſian ſ poſats denat nos los dits portadors ſien

cinc sos

Curiosos deligents e attents ꝑ al macordo assi fard donar atrastac ꝑ
tal ops no nos dels fremis d simpra suppris. Et tal ꝛes prodenat
no romangua o gfis dls studis en agst offi despina dls quals agll
q̄ pmis fa rebut en agst offi los fuey fare emportar ꝑ tal ꝛ agst d
gran talid sobre puñ al qual assindicar d rebal anda. Et si dos fa
tallados a portar agst sol fara los fuey stants. Quy empo lo pmpal
tallador nrd portara en lo sol ronallos portar no oblit ab los quals
les brandes obra. Et ꝑ tal ras en nrestat ley guar nos roue en agles
oses q̄ son anns als ꝛsts dls altrs sopleyats si cas sesdeuenā q̄ dos
defallesen un dels offials dobls de tel rabut si en la nra cort fosen
fa o en absencia d agll un dels studis dla camba ꝑ nos elegidor
un offi faca o dos en agl cas on mes tallados li hagues en o tant solam
en pmptuo als macordomes apr. on no saltrs nostres. pfamulies son
pts meses ans senamya ꝑ rabo d un offi Roben se regonegut ecd obe
guts. Aquest empo apr. con los apts sagrant e Romenarge a nos
fard segons gnes ꝑ ram.

Del comprador

Or̄ salua e ꝓtector dla nra ꝓblica la salut dl ꝓncep gs
ꝓmpatrū esguard e entera les leys fets dels ꝓnceps ant
Cau qa de pep catrs oses nrestres compradors al̄ ꝓfer dla Cuitat
ꝓtamps ꝑ salut dls forsmeses e statuexeron agrat mes el mard ꝓncep
q̄ la salut del pobl defen esguarda den gla nra dla cary pa de pep
ene sua fara cap adimpradora a ferts seus fels ꝑpetatrs fa romes
gnts offias luns ab agll a gnes one aligena exegesqud. Donets agst
oses en gsdacio apr. dcorsos estatutum q̄ el compradors dla cap nia
q̄ es ep̄ps fa en les cans pa pep dbus compradors a la nra Cort nres
nis diligentiret belle a pste. Et ꝛo q̄ nts rets agtles roses pueā ro
plen abastant dla nra Cort bols q̄ les mes rends sufficer cauntat
ceba ꝑ nes teneds dl an dla qual se compte e agll lune anid bortlr
e pa apr. mare lunarlo anid ganid Cercara cau epep les quals
al nid se nyen lunara les qual agltes pan als mes ors. Lunae
encara aldit comprador se ꝑtanyera comprar fenyrs formatgs o altres

Tonallols e tonalls quantsquequant nāsa Caro al Vebosa nre lume
e vera a pobil obleses azuce e aspecies e altres roses nāesanes a ser o firs
semblantment ompararan los quals roses el nre apotecari ael tenen mond
E sagms oli canpladar pey serds e semblants roses el ompran soblignar
regonepera e al muser nre limara. Eorde e sinada compiac ason offri
ptamyn e aglla limaca al sobre azembli nre E reebo rotd les stens
Gcondres far pagnadord e altres dms comer gnerepera cula puesio
o' nre menar. Volem encara el no ignorar ala ma del ptamyn les da-
muntrotd roses e altres les gnals far agueyo' nre jalan e ala ma reyna
e als offias sindos en aglla apo. ptnos com plos nres domenads fan mae
stues rom mult epus ssirosent qora ompriac seelmt enssempos ablo
sors ompriador rota dora G agt bonamt Raud pora clume clumac fare
rots agtles roses als dits offias segons dan mut es declaras e o' rotd
agtles roses G ompriadd Sama rastid mai reta rompre pmems alma-
rordo e sina o' Rario stants psens rots agtls offiads aqy les roses Rau
ra limtadd sia tengus. Vo resmeyo o' rasma reta G Rauia recbir mspu
ay al nre Racional denar lo sina' Rano reta rompre volem encara
al offio del ptamyn diligentmet soliteac lo mandd Rans offi fa Rent
dles Rands G lendema drund me nrac E ptamt com ayant mults semiat
en algunes gsuada omd millos Rands se nodrep sio nros e arrout que
les mellos G roban se pora ptamar no res com digna ros sinid Rand sslo
real aytals roses Raud mellor dinstants G rom se sdenendra nos ptamy
amar lo dit ompriador e sors ompriador o sors ompriador pnid dugra e
fare agtles roses G ptamyn ason offri e ab si Ra ordinano dles Rands port
e agtla diligentmet obsue e ytal G pus fectmt son offri eprcepta
volem Gnos e al mandd sagramt fara e anos tanpolanr Ronenatge
ayi rom lo bortld dla nra boca e encara bra pora bold ecd alegrdr
q sors ompriador sia no menat E agtles roses q p lo sors ompriador se ro pra
ran sinc sia rengut rota dora G degudamet fac se pora e sa ray-
nid d' sa e al gpiador en soy offri aiur E encara dos àuduns bold
al sors ompriador sid acopanyats qui les roses q p lo sors ompriador ompli
nos porid agtles fard e en la sua absencia soy offri plenamt eprcepte
e sagramt fosd e Ronenatge als nres manobornes e arend e Robergue

aels apr. rom alor compradr e tol g agsto roses ampln pugue en sro agll
ross g plo or compradr sar fiedors no jaquesqued Jaus

Dels cauallerices

Om ahonor d' pnep septangna en ornamt d' canals ede palesions ede
muls acl ondepend ed' dnsses lmatges de bestres abimatz cenarad
dnsses ornamts d' Canals esptangna als condnans en sto ales roses dammedrs
algume pprendr psidents g vsen d' offis d' practa plo ms dels quals es p-
lratut les roses dammedrs esengls sien guardads Empama dan les dammed
drs roses esguardads volem condena dos sndrs dla cas nid aldammedr
offis pesser enna laud ales roses dammedrs apr. nos g sien obligues
e auens gls canals e altres bestres g canalcar temm les roses nesaries
laud e pssones suffires be ser pensads eguardads eg en son temps sien
sponads esi malaltia los esdeue g aud ab regsta diligencia p los menestrals
del mads cremeys for conuenibls en alm g d' negligencia no pugue en
algud mand eel rossts e com bolen canalcar and nos Jaufrar qual
canal o quals canals se appareillara a canalcar abms e mps el dit canal-
car los spons talcar e pmp nos despatsar en algud mana no obmeet
en aq mps laud anar e en fer e en altres progatmes donar agll vole
e el pus podes g ymand agst offis laus g segui en apres amstam gls
canalers sobre sien e manes antes agllg sia del papde e acll dobeyr
sien renguts e pugue agllg dempnar la dita enlut offis sesdendra als
laud demanit e pdre la quitansa d'dens p rasna degada e apres agll
g pus auria fa enlsor offis apres agl e en la absencia d'l altr g enlsor
offis apres d'l fa rebut castun ay d' nos sab fa renguts lo nombre dels
canals e dels pals frens e dels altres bestres les quals remi volid e laud
rota fora g gueno spand o p dons g d' agllg an fers o en altr mand en lo
gran nombre dagls sabrid pauisar nos lauors d' agella pdliard abara-
ba ud enuia voluntat d' agny sab laud ean ayn marep laud de les dits
dels arms d' nid senyal real decorad pse en agllg canalcar g' nres
barons e cauallers guar o si expedrer esp decane E laud ab si enanguid la
ordmanca la qual laud fita de les altres sdlls tendors e fadedors dalgunb
altres roses ordenadam la qual obsnd es tan tenguts obsnar sots pena dla
quitansa d' mgr any pdedora p algun dels g trobat agny fa en relpa bolents
g agll g pnid haura conseguit agst offis dammedr tenga les dammedrs

coses haia enuetan e en absencia de ssind el tenga conexedor coses damun
dites. E mpo sien diligents gents sells nres ne entos Regnes e enormaments
de bestres qualsqualés alguna cosa nouina no sia proposada ans apo sien dili-
gents e com se esdeuenga nos tanadors ans e tanadors les sells damun dits
e ts Regnes clos altres ordenats diligentment sien sguards e mirats en
tal manera e de tal coses nostres d'or error sien separats. E apres abor
ligents regonegua qls sients e altres coses p les quals es semblant
d'partir e p el sepot apes sien fermes e forts apo regonegut a tota hora
e volen canalcar. E apres ordena e ons les festes en la nra ordinacio gie-
gues la qual abstinence p temps anos fare mebrant e les sells
sients Regnes e altres apellats d'canal en la dita nra ordinacio gie-
gues facen que en aqll dia sien fets. E de allo e rostara abta d'stia de
rario hauda una ape. E la moneda e rostara de nre tresorer haud no
oblid. E com nos conegra pcamy anar sien diligents qls canals nres
a canalcar diputats lors loguers e bulls haud en tal manera qls
lors temps almeyt vn canal e dos pp sien de la cambra on nos saure
E lors temps faedlen pod e sien pp segons e for se pora deuer
mer. E qual conella vs maior pell se guarda pus sanamt es la
nostra faedoria volem e entengos d'guarro e dost pg diligents sien e
pus antics qls dits canals d'nostra nos en nulla manera nos lunye ans
nostra nos lors temps sien cregut. E encara vold allur offia' p canyd los
canals d'nre dos guanni lecarmadura de armadura reebuds. E apres
si nra sa sia legit aells ab voluntat nra haud mapes conductrs a
pensat e fanar les bestres dessg dits quan no es apte aglls q en ap
diputats bastar no pode essa aells legir los mapes conductrs notar
solanit corregir mas d'lor remoure. No resmeys donam aells facultat
com aells sa vist faedor de canalcar los dits canals nres com nos p
nsentat o p altra mana aglls canalcar no pora volem entrar altri
offia' p canyd e quar sespenedra p algun de nostis domestics rent bes-
es apellats ala nra cort aglls los dits nres canallers vold ells rebre
e ren en tro q p lo menestral sia certificat d'ls p canyd de
glls clamors als nros almogrers aglls p els volen ceel lurats
p o alba testimonyal aql q la dita bestia sanza retuda ablo
nyel de canaleyo j en lo dit offia' p'm sa rebut e el absen
al altre prop rebut alb al offia' sia tengut rebut p o p'm

Jagrament la dita bestia a colpa o negligencia lur no sed a sollada volents q
romp plament apres vm les mes altres nres domestichs als maiordomes sm stib
nepos mas encara a ells sens miga grados lur offis sien renguts obeyr
e jagrament e homenatge anios facen q fer ells negu no gos met en nra p
sona no scuendra neccssa noana ne als canals ne als arnesos d' aglls no
metra anos q nos sien nepos p tot lluc podr jguard e anos d' gn net ho
encara al dit offis vns apres sona sabentbe canalcar vol sed rebuda
la qual sobcanalers sia nomenat en absencia d' abdos los canallers dels
aglls cosos q al dit offis se pteng sia tengut fer e abdiligencia complir
e p tal q ignorancia no puga allegar de co q sia tengut d' fer copia dell pmetary
de dels cosos nres q p aglls offis seyend encara derota la ordenacio dels cosos
tocants lo seu offis ab si tengan e jagrament e homenatge al nre maiordo
sore semblants d' aglls los quals los dits canallers fer anos ser stets

Del menestal

L Aarca dels canals no tan solament esta en bandes administradors
ans encara en fermadures als peus dels posadors cen malalous ara
dors e enseynes faldons les quals dites coses se pden p los menestals preparc
dits q lo offis dita menestalia cō sega e menestal sia nomenat. Lo offis del
qual sia en fer dits cosos q son als canals necessaries lo qual encara menestal nos
ma nts p camy d' ma comuna nos prepra de clans ed' fenes e d' altres cosas
semblants maiorment entemps d' guera com en dit fem e dells canals nres pus
apres los maiordomes en aglles cosos q al offis dell pteyn se jguarde dels
encara p tal com ha sotz en los stables q sue q fare jagrament e homenatge
al maiordo segons la forma en lo offis dels canallers dessa exposada

Dels homens dela studeria

Encr cosa ea honor nra reputam comunet si los canals p los sues d'
nra ysona pelegrins pu nadats e pensats d' nat dites altres cosas nro
sment e encara q a pensar los canals acasum sengles macips sien designats
e ap. ordena q en nres stables ordinariament sien bn en nombre macips
designats p nre arbitre elegidors al offis dels quals sexting ua pensar dels

Canals nres ebeles bestres nres aured ſuey ordenadȝ araſtruy dels apenſar
lurad̄ axi ⁊ alos degud̄ guardant la gualiar ⁊t temps ſien neceſſad̄
o ce ⁊ entemps ⁊t ſtiu ꝑ lo mati enguiet ⁊t liuy ⁊t dia ſtaura ꝑ guar
dar agües d' ſtalfant ſtiuolen e neted e com lo ſol comẽcara los ſtius raigs
ꝑ tenia ſtampar agües ala aygua ab mantes nubrad̄ meud̄ ſpau guar-
dant agües d' nues malmenar. Entemps ꝑo del juein guardar en ſti-
golar e menar ala aygua los canals ebestres damuntdits agſta manera
es ſtuadora tal ꝑ ⁊t liuy temps negu laltre ꝑ raro rebuya e ſien los ſtan
⁊ ab bonam ſfer ſepuga agües enlos apartar ls al ſol ragant agües
ſtiuolars e eſſolſtra tal en en agſt temps la calor del ſol es gran plaer
e refrigeri aquels les coſes e com lo ſol ſa paſſar d' migdia auant en la mana
damuntdita los dits nres canals e bestres menara abeurar e tornara ſpon
pas ans ⁊t entriam ⁊t eſtable ab mandis o altres draps ab cõuinent
los braços e cames dels dits bestres ſien tenguts eſpugar ꝑtal ⁊ entrar banyats
en agües rouya o malananca alguna no ſen puys engendrar e cuiado
agües ſauda ꝑmadm ſobre ab ſtrifiano ⁊t hũ caualler lauors lo offi
n regent en quanta cauitat ab ſtuma ne donara abaligera ſeelms
miniſtrats entalmanad enlos dits roſſes diligents ſenuoſtre q̃lls canals ⁊ls
altres bestres nres damuntdits enlos nrãts coſtes dlls algun deffallimẽt
no haia Volem encara ordena quels dits maarps o dos almeyns dlls ſoure
ſien tenguts dmblo ſtable ſi arrnetes hi auia o almeyns com pus poria
ꝑ d' agſt ꝑtal ⁊ ſialguna dels dits bestres denit ſoſtenema deſligar
agüa enguiet ferma. Volem encara qls dits maarp als nres canal
lers ab los maiordomes obeyr ſien tenguts e ſagrament e homenatge
fad al maiordom ſegons la forma dell offici delle ꝓſta e rotle d' agſtes
coſtes Volem encara ed feto ꝑ los maarps logadors en nres ſtables o ſun
diputats

Del ffalconer maior

n O den ed̄ minada coſa reſpnedora ſi apres maſſa grans treballs los
quals ꝑ la coſa publica nostradora voluntaria plaers apen-ꝑtal
⁊ als ſotmeſes nres repos apellem abauradella les nits paſſan algun
refrigeri degud̄ honeſta cerque ⁊ ala nra penſa enlo plec pregon dela
mar ꝑ gran multitud de negocis neugam e quaſi ꝑ buſam de dent dupte
refrigeri almeys algun por duradora pugam appellar tal caſel̄ importab.
le ꝑ d' en aldmanad lonch de repos ne poſſa poſtemdre. Car ꝓuid poſſent

Ordonacio statuhim & bn stud ffert en aytals coses falcond nrd maor
sia elegit qui de nres falcons stors e de altres qualsquequals ancels acasar
deputats ora hajo edilgencia ministra a ella les ro ses nãres sens defal-
lmit. Eno resmeys sesguard dilgentmet quels damutors dels rasin
ffon tenps sien axi trobats apellats & rempriats stgue a bola cam-
plidamt fer agllo cses ab ffan afaytats com sespenendra nos ablos
damunt dits dels bolen alegiar entralmanda & dello on ffa p raro ed
rereats daq no puga algm offendmt reportar E ptal & les roses da
munts qus caugamt segugue sguar abans lla cara nos demonar ossll
no oblit ab qui ns ancels segons lur tenps amar acaro p pensard ptal
& agllo mils puga haud apellats ab los quals ancels entara sens nos
puga tardar segons & deuro als dits ancels essexpedrer. E no ygnor ala
ma dell prang totes les roses aells nãres ganar ves loures capels conss
e altres arneses & al ber cals mans d'agllo apellados caltres qualsque
roses nãres beura dles quals roses lo stna serado rernfsk & ostara ma-
nant a agll stna & engrmet & preu & ostara li fare albora dtrfsta
lo Tresorer & dallo deia pagar la moneda empo p ales gallms e palers
carnó e mesuramentó nãris als ancels dessj dits de nrd comprador
recba calers stna d'spacio p sio palid dels altres falconers al qual la ro
pra deles carns edles mesems & mena taro a compre tera dles roses dessj
dits lo damutsit empo falcond nrd maor a tots los altres falconers cals
cadasos nres e a agllo qui los nres cans guardara dessj bolem cma-
nam entralmanda & agllo de rebre lurs quitacos sospendra puga p dodres
e no pus si en lur offici haura trobats agllo negligens. E rom sesde-
qual mals beura espedrer son offici & mes puga rao dor sienpo era
tanta la ropia dels ancels damutsits & tots nres falconers no bastasen
a agllo gouuar lauos lo damut sit falcond altres logaras se cuyt pruras
los quals p sa bolntat licenaar puyga quatz quat aell plama E sip
algma raho o cd algms ancels a algm dels tanallers o stnders nres
& mana gouuadors a aytals lo sit falcond dess ordenar e adl p aytals
ay tant com toca lo regmt dels ancels damutsits mana obeir. E ell
empo als maiordomes p razo dellus offici obeyr no oblit. Empo
com necessariamt se cou senemic & gny ablo falcond mana & ablos altres
molts vegads hauc familiarmt a gsuar gnar elos ancels eles altres

o ſeb q allux offia ꝑtany enap. en catar com en altmana pracar
fermãmt dure mordenador quelds mana ſalcond ſagramt de ſeellar
e homenatge anos fare q tot pſll anna ꝑſona apent pſon podr ſſuy
nara E entrara ſiosbia anos o renellara maiomet engon agllesrosel
q ꝑſon offia ꝑ oppoſiao pore ſeuem

Dels ffalconers

O es nouell ne deſtordant acalo que aglles oſtes qui ꝑſen
ples nos pode conplir ꝑ molts coadutors ſi reebe portada
Com dſial ans encad quanp impoſſible ſia molts oſes endſes ꝑ un
maiomet en una matexa hora ſi pfeta reportar. Empamordaro hane
ſinſt inſtituidor q ſis altres falcons no empo geñosos en una roſa ſe
reeburs ꝑ nos elegidors q una hane diligent q nres falcons edels
altres ovels acatar diputars ſegons q lo nre falcond maior aells or
denara al qual apls los maiordomes oben bolem ꝑagtls guarde
ſe be q ꝑ negligencia alguna roſa ꝑtmyd no ſia levados qual poſſ
le mananir q nre coratge ꝑuocar ꝑ los quals encad ſagramt ero
menatge als maiordomes nres bolem eſſ ſadros

Dels cacadors o guardes de cans

Quelles cogitacions e conſolations pq agdablamt ſon ꝑſes
les quals no engir una roſa tantſolamt ans engirdnſes
legnes empo e honeſtes ocupacio pendre ſe de noſtre e aytans
pus ſoat caſtam ab oroſitat enemigad rot be ſe alongua quat
endrdſes oſes legnes empo es ꝑopat. Empomadaro ab agſta ꝑſet
gſtuido duem ordenador q vj bons ꝑſones enla nra caſa Real
ſien reebuts q cacadors ſien nomenats e ſtgnts los quals los mes
trans de caça guarde e d agtls nra hane ab los quals tota hora q ro
mmet ſa e anos plaura nra penſa alegre enlo qual cas ab nos ablos
cans dammtdits vage al loch on ſa ordenat cacar. E entra nre
hage acabada de rotes agtls oſes q ala cara ſegons ſon tenps cnard
ela cara dammtdita ptanyen no leyde negligetmet dles oſes dammt
dits ſa empo nra ordinariamt als epuſio dels dits cans rade caſtam
dio q nre panid. E collars tadens erores altres oſes als dits cans nres
del nre emprador ab dligencia tota legada q obſa ſaue edmanem

Lo dit comprador totes les dites coses complidament a ells sia tengut donar ab acabament e ells altri salvo apres lo manedom obeira // E que tal com
jnar jnar no pusca ne gos tacne o en altra mana ab los dits cacadors no
usen ecas ells altres coses o acaca que tampoc que tal e pills entrodms
mes nre senyor andat jnar puga los quals a molts grans per-
reps raud hort Benem. Volem a destatament ordena quels dits
cacadors jgrament e homenatge als dits maiordomes fate quant
en son offici son rebuts e tot pill e anos proposats o en altra mana
pogues Benem maiormet per raro de son offici fectmt jnara e
no han fet alguna cosa per e los da mur dits jgrament e homenatge
jnar no pugna ne fara dabanant

Del sobretzemblex e sots atzemblex

Sguardant lo offici de sobre atzemblex enpsma cort real
ell viell conuinet segons e plasenor dits coses dels ligistres
se pua per ordinacio dect al sobratzemblex cels atzemblex nies volem
lo qual sobretzemblex sera cet nomenat. E dels mes atzemblex
sia ayo. diligent segons e ala monyia dell offici sepertany. E entrara
quat nos per ramus a algunes corts deure amar tots les bestres e ras
reto e nauilis en passant e aygues co oria pertany per los e ma cort
logats ell logar sia stret e ell pla biando dagites bestres e dels homes
e dagites seguedo despese fer alogues d'agites pagar sia tengut
segons la ma ordinacio sobre aco feta la qual absi tenga en estrt observe
diligentment e fare observar e sant de son offici damunt dit. E apres sia
diligent com nos volem amar per camy sesdemia emmdar de un loch a altre
e totes agites coses e ab nos son portadors e al vos d'ma cort nacanes
en les bestres sien rancurades e les nos enalgem loch d'agites a ses per negligencia
apres nos no romanguen en nulla mana alcuigats aldri sobreatzemblex
e los ajudons de offici e los atzemblex ayo agites qui d'ma casa son am los
logadors sers sients a ells totans prohibents ganre robats o negligencs
apendre la quintaio d'agites d'v. dies o de mes segons e del sa bast fa
ledor puga condepnar. E totara volem e ordena que dit sobreatzemblex
e son lochtent rebuda el comprador nuas mas per anes bestres don els
nies canalliues ayutant com per les dites bestres d'ma studenia mas fa
cno resmeys als atzemblex d'ma casa per les atzemblex nies domestiques

apendre
qui sobre blex

prouehir acrimarey e palla lura & co seroniendra nos ramynar
plene renes ce ommps volem quel dit sobzeadzenbler zeeba pa vi
ran ruada ce palla de sgrua de rano la qual rarupi e vi als ho-
mes logadors en ranors segres la zed ordinaro ce la ruada ce palla
J prouehir de loguer aells lurar no obstr abara qo als dits ho-
mes del loguer J les ranors vj. ss Jaqueses sey arago sey ce
vnj. ss barchenos en cathalunya ce en regne de valensa ce vnj.
dels x malorques ce dotze dits alfonsins en cerdenya ce J palla
ce J ruada s sby en arago vnj. ss Jaqueses ce en cathalunya ce
en regne de valensa vnj ss barchenos ce en x malorques ce en
cerdenya .v. ss de malorquys ce alfonsi menuts ce ron los dits
sobreadzenbles ce sbu lochyr pagara los hanes de bestres de loguer
pagu each agtt en presensa de uzd sgrua de rano J tal q esca-
lo de sgrua del seu offi sia rotu ce remoguda ce de rores
les dits roses ce altres granyers a sby offi al x malordony ce
a uzd sgrua de rano rumpre rene sa rengur ce J tal grunts
ce pus fecluer se hane en sby offi sare a vny dels uzs x mal-
dmenys pgrauer q sa en sby offi feel ce leal e als dits
x malordmens obehesta ab arabamer en apzs roberans quel
dit offi sia bey regit emparat dayo una sgrua qui sobzeadzem-
bler se nomenar ce bey alne qui andar sia nomenat
los quals J nos rots sey elegirs quel damunt dit sobreadzenbler
en sby offi diligenment andey ce aell apzs los x malordmens
obeesqui ce arenga arabamer en les roses rerats asby offi
ce en absenia dagtt lo dit offi lo sobreadzenbler en rots roses
fer rores ce en absenia de abdos lo damunt dit apudar lo damunt
dit offi rumplesta ab arabamer declarant los dits sobreadzenbler
ce apudar prestar al damunt dit x malordony agtt matey pagza
ments lo qual lo damunt dit sobreadzenbler prestar es rengut

A les adzembles nres se agtes manoremer q porie nres ornamens
diligen nra es degudas la qual volem ſſpecials se rers adzem-
bles ess pesa se axi ordena que en lo offici agst. my. ſſuffi-
cients homes ſſien assignats dels quals se stranga ales adzembles
nres les roses neressies promuar lo sobreadzembler sobre agstes
roses exirs se el sorsadzembler ess volem enaxa se ſſuars alus
offici mudar aplegar se adesplegar los lurs nres se altres apella-
mens q se les nres adzembles se porran dins enaxa auar ses
rem ab les adzembles se dins ess diligens q aquell dia bona hora
ſſien en lo loch on la jornada nra complire no se stendra nos
ramquar en tal loch posen les arreges q ſſien auguers aporiar
on dins sempre se no puga rebre algu dan o nulpa lur se elles empo
als nres manaderners seus mija sorstmene ſſien tengurs enaxa
sagrauer li ſſacen axi no lo sobreadzembler dauur dit.

dels Juglars

L y les rases dels primers segles q nosta auanquiran
juglars degudamer poder ess no lur benesia dona alegra
la qual los primers nodr dins desſſar se ab honestat
ſſuar p tal q p agtes nstres se nra forayne se anors temps
se mosse pus grauoses pch volem se ordena que en nra Corts
juglars quatre dins ess dels quals dos ſſien ess nompadors se
lo terç ſſa rabalet el quart ſſa de nompere al offici dels quals
se ſſuarr q nors temps nos publicamer menjarn en lo nom-
bament nompe se lo rabalet no dela nompere soy offici en
sempls ab ells exercessque se enaxa allonarem fasa en la fi
de nze menar si dochs juglars stranys sonzes qui empo justur-
mens posen en la fi del menar nos agtes ox volrem en apres

no volen en la quaresma ni en dia de diuendres si douchs gras
festa no era q los dits nompadors nompera ce tabalers lluz
offra faran en lo comensament dela ranta ni en la fi los
altres empo juglars sien qui sapien pausar instruments en les
festes ce en los altres dies segons q sa ranpuent lluecs instru-
ments pausar mond denant nos ce agst nombre de re-
ssetar no posan los dies empo dels diuendres de quaresma
e agtta manera q dessus es dit ranpliment exceptats no-
nad enans q en temps de guerra axi se nompadors co
altres si douchs no era juglar de tal instrument lo qual
llauors pusar no fos ranpuent mes q no hauzo ab instrum
sien diligers en lluz offra ce axi mateix pausa q ran obs fos
ells agellats robers allure offra assez los manaments
enans no menyspreen ans fermanent obeesque

Aci comença la segona part del libre
Epñament del offici dels camarlenchs

[ ] deles coses foranes Degudament ponhadors ab bigilat sind
anos apparer dela diligent cura no meys ab entenedora
pensa mirat nos deue E axi acustoria d nra ppria ver asmins
fahedos los quals amre stant raronablemt se pranye maior
met agtinua existencia amre ostar e entrar adomenjar d nres
familias stenets ptims quads pceptat cdestant no min
nes d stant deputs. E empandam e ordenam a ptes coses de
munt dits maios cer Camarlenchs los quals la nostant d
nre ostar en noblesa e los quals sien acustoria d nra ppria
peculiar deputats. e volem cer dos en nombre apt gt defallimt
dela absencia o dela ocupacio d'un tals reparar puga esdeue
ells (sobre) rots grellis mes ed nre grell cer declara. E empo abdos fa
d cmr d canallia en nobles mas lo pmer empo fa dnar posat
al altre e ora hora E en la cort fosens fa rotes temi lo segerr
sener e enlumar amos la oblacio quat la missa dyra en sauzeol

ostar dt nostre lit segons nra ordinaco sobr ano fera la qual
en sit tengud enuzar spedes g sus fenyts e semblans oses a loffi
n dsporterau. Et q ebo sit prometo los quals foza dto rau
la nos meraid fedo tast anos mumptara. Et enuara rom bona
nt fer se pora q dt lit nrd jame segons q es dit enlos
seaets d nota entren estos apto se prenyero. Et agt obser o
bar par lald son offin esp resto e rom nosa mpo al o feric al-
gus | negados bonamt anar no pod lauos agtt q faco loffin
apo nr dit es la oblacio al maor noble baro q dsent ga pl empo
q sia canallr o psna q enlocs d Cancella q la magnifid dagtt on
locs d canallr sos agut. Iuxta agtta al en locs nrd offra o
en lo ras empo que noble agtt dsent nossos dl mate q nos
ala oblacio offendoua baio la nouena empo q pries oblanos
naespnia ga d nrd pdcs qn nnet los segels pus e reeba abacaba
nt amstanc q enlos festes dannt dits erota foza q solempne qui
fard lo pnd camarlenc si dsent ga o enla sua absencia lo alt gsts
erots tes altres noses al offis del aporteran ptanyes portar e pose
dauat nos no ptrameta q lauos denat nos tast faca entrar
no meys los damunsits camarlencs mana ecr diligens maiorm
agtt q loffin fara o los segel portara q trasmnant les pots regne
gua dt ostal annos esdeuenidra p notar psi mate o pald dits su-
dts dta cambra o dels bens dagtt q ho aura regonegut les clans
dta casa nra diligentt guardar p tal q no q dens no vullo p
no ranta cupdia. Cassio dcstancels fos ordnada. Odos po los ramat
lenq s nres dins la nra cambra jame pora com se volra la vn empo
dels si sa opsent ga ao q dene sta stier maiorm nom cast dels jan
re gnidra dauant nos. Empo castun dels q dins la nra cambra
en quals mana jauer p nra segurtat dta nra psona armes
mudrar ab si edc prop vots venps appellats hara e complits esser
a ser ga negligr dta guarda sua dligencia p castuns | negados
les quals les dits armes appellats haia segons q dannt es dit
ama | legats ells decem ecr punidos | sobd no ans enara a
quals locs nos vdrots venps los camarlencs dend entorr estar a
nid ostat d nat nos ordns o en alt mana segons q locs q
aura anos d ptant e aells jn jungam esguardar q denat

Barbi meges arnegras Sectaris ffruans hyer posad porte armada
real ffrare astud a portecari rebost guarda dles tendes e stombrador
y palan los quals notsiep en lur offia haura fallit pena y guitad
pnde p bn mes o menys segons la manadda negligencia. Encar si algu
delenquex dnela rambria ma agll pendre sara e lurar al nid alguayr
Eagst sobrenomenats Lirenna d' pmsla cort pode donar, y Expreptat
als Sectaris als quals pla ña maestat tanspla nut es lirencia atorga
dora, Et p tal que les despdues mes clos altrs apellamets dles quals dts
negadis hagam rots temps am delles volre vsar appellad sien segons
que menaa de nra stamt. Volem qls dus Camarlenchs en sr hand
la ordinacio p nos sobre aco feta p tal q p color d' ignorancia dalgu
dessallimt o tnger nos puga suspar ans declara pena d' quatre d' rots
sos dners q reebd p raho d' lur offia sien la forma dla dita nra ordi
nacio sobre agsta separacio d' despdues e ornamets y dessallimt robats fa
transgressors - E com p algunes embargats lauan los peus dls pobres al di
jous dla scena segons q hauen acustumat bonamt no pogo lauos agll q'
portar en lo offia se alegrara si psent fos o en lur absencia laus en
los nid la damurdra abluio q plegue en ma psencia si bonamt fer
se pora p tal q agllas roses les quals embargats fer no pogo almeys agles
dejent abenoco siam guiats/ sien encara los camarlenchs dlligs q no nos
entral mand p malalto la gl rosa den no bulla fiem agreuiats q no
pognes d' aytals roses remembrac en lo offia dauat nros ocula porte d' nra
dabia sia relebrat p rots degnos coportims y tal q lo p lamd psup-
rat la dominat la hor nostre lexada en apres sabia nos bolen p la ora d'
algu defimt solempne missa fer catar mane als nres rebostes q segos
la ordinacio p nos fera sobre la lumenaya dlo defimt la qual en pte
rengud appello tiandos p agllo encrede en la missa damurdra. Axi pa
encara a agsts ordinacios q rots los camarlenchs nres sengles capitols
dagsta nra gstitucio aytat rom ells e agllos aqls son sors negos rogue
fare apstue ordenadamt e agllo legir solmntmet o elo legir fard-
. p tal q no ignore ome obstnt o gallin offia ptaga. E encad si p negli-
atia dessallimts en alguna rosa fes deuedia degradamt els puga corregir
negligencies dls vsans mnistradors. E encara si algu secta psumptuosa
qual deus no vulla se pendra ane rots agllo anegua p sona sens nia
heresia no reuelara. E noa mes q ab lo segel nre sert lo qual adlls romana

Nos Segell enalyd los Consells ajus no begen la pnssio d'nre amel
o Alt Senyal nre del qual lauos ensenblats e Sst. legats veneran
no uollam statuyr ofo sint Camarlencs e q̃ t̃ rep̃s Sor enlo ameam
d'lur offia sobt los sants euangelys d'den anos juran. t̃ p exhibicio
d'Jo menatge anuos psonalmt̃ fossan sans sirs Gabriel lur pdt e en
gnm da nmatge d'nra psona lo qual pdt se nem sabia ygnac elast
lur nra estatut aytat com aels possible sia Juran e d'alon qualg
dentat auia hoir proha agt anuos alpus nost Gpoia relelara Cen
trario nel Galguna nost no faia ne au fera t̃ Gno pugd plendant nel
agst nos complis ne es maranella si en agst nos enlo qual dta gra
no d'la nra plut homenatge fnam Carrer es p unstobre d'bupe
nt rastell e pegnt estar homenatge nre rep̃s sperans d'nra sume
e com segons lo nra Real ordinacio dto grellis los Camarlencs grellis
nres fier entresses volem dto sagrament enlo dit ordenam selatat los
dessus dits Camarlencs nres anos fard al acabam en apos encara jnu
gnm dts dits Camarlencs Gagt dto q̃ lo segell secret gardam ge
neral sagrament prengue d'homenatge Vceba enlo ometenant com
pendent dts offins fan appellats ce es dts auditors d'camba dt sgnt
dels seus notaris dts Vebosers comus dts altres dt Vebost
dts Porters e ses ajuts dt Sombrador dt palau dagu al offin dts
tenen esdeputat dts admiros dagt q̃ be e lealment e per offin se ma
nefestent engri la plut e effusio dta pssona e estament nres los
da nyinatge plen pdt sgnard dels nres Cossis pmia. E entre
la reuelt anos si algun nos dampnos sabia gra nos p qualsque
altre. ecd jurnads o si anos reuellar pdre ap reuellar algun dts
ors Camarlencs ental mand Gpugud ans nonsa gnem

Dels Scuders dta Cambra

Domestics sney dta nra pssona enlo qual los fruits dta sobre
dits los sobrers nres algunt anos familiarmt obsequiosqued
se en nombre volem ecd deputam lo jurnd dts quals rebuts enla camba
dessa les despesas e los salaris dtd nra pssona retenut gnardan
les goyes dtes quals nos dits Sam ab jnterim fets nres camarlencs
rem los dits fruits dta camba sam fets meres e obeyd als Cama
lencs en agtes cosses no es Gd jurnyerd al offin dels En apres gtat
gtt offin a dits jurnr gugud sens grenge fins les supdtes stanam

Dos dits los pubanuts en lo offici d nad stat Jane euuis uecambro
ostuno nis cab leremia ma od nis Comanlem dos dels altis p dimsiob
nis o sammanis p tal q nos co os agats Calcen esestalid e altis Jueys sen
blans fuid los gnals anos fes familiaum se nue ejuda. Euun nos
ostuna nis sesseñeda enlodir ennar lobis gmd recbus deuis ormanz
esemanas anos quals begidous leindemo ordenaid se portar p tal
q agtts lo begpe agasel les quals nos duid elegidors. En ags enuais
ecls Jniungom emana q en qualque lod ells anis la ostuid p notas
se guieneis nos temps ffi. agd les anis alus p pois dmineis exemplis
q tal q si algu as d nadstat sesseneia no fosen nobus e uoren nos p
dnis e si as fes negligeco anid ela quiais by dis ostuid vegado
si en junis. E nags alusfi dls dis pidis q tamp dspo sen
tapastuid anis nom ranalbas dolid o nipupar o agtta denas nos
portas si as anid manas fazedor gouad enuais lo agtts p
od plugas. e enuais les begidous qualsquequals sen gouais faid se
nauf nos els en agts esemblats Jueys nos temps dolid ced appellats
Anstans enuais q tant nom ells bonams pord agts los co mad lendis
Daid denat nos denas ormanis. o en alid mand agu no nuls fa nomuer
e o portu// en agts enuais mana nos dels ced p nos elegits o portas lelm lepus
ela lana ab la pora ssenzero les quals nosels q ninuams q sta nos p dspo
agortun fem ags en temps d gueia nom en alid en los dos temps o
portuns e agts no as lo gmd elegir en agst nupten faedor en ab-
sperio dt alid en absenco d abos vy dls da nuuis dnis Jnos
elegidors en temps d gueia en lo ost/en alid mand dolams ta nuuian
d nos pdo no oblis q tal s dolid p el o altre les nosels da nuuis dnis ced po
nadls p no q nos gnaues la altras dt los el temps d ans ordenar
nuls Jugam E en agts q tal nom acalo as q ponat dnis offinos pos
vay matep dnis o cay nom nos p ñe nua sesseneda adeue los dns
als altis aiudar e el deffallimis d da calue companyo sa tengus
egualtar regñ espln. En pauos dns stanchiñ q s. los nps Bortles
Ja nuid o los q tallo denat nos o uebosers o pbre nels als portats
lo tallador sesseneda absens ced o en alid mand o tupats en agts
tas los pidis dla combis lo portar bi els pdes dla ayna q deue
dolid dt pa ala ma taula e aler matp los bains p nos donar ayga
e portar la fenyra ela mandu eles altis nosels q pon ajuer sta nia pspno
x los offinos dessus dits dolemad fer emana si p la mano dom los
pa manat encara una aclo Wlem Jand allyet dnis nosels q ania

Jo sua son assignadors e Jo nos en qualq̃ manad contractadors en tal manad
q̃ sien q̃nrads q̃ nos nosses nouues anna q̃ sona de nos en nos sien alienats e
aro maiorm̃t sia Jo agllo ob̃liat en les sabats e altres nosses q̃ Jo algunes de la
coir nia p̃ casa nos faran les quals sabats reebra p̃nã mt nouada Jo
los ca marlenchs Jo nãna Jo agllo e enaro en absencia nos los mes
o els apr en altra manad emparyats q̃ no pogruesen les offrisun
dolds q̃ agllo q̃ jnd Jo appellar en lo offrĩ le pribeyga nos nos agllo no
ses q̃ al offrid cambrlencs and ordenat Jo tamp̃ fender degruden
cer los dits sruns los lurs mts Jo e appellar eguardar q̃ la nad
cambra sia nouinet mt ordinada eguardar enaro Jo agllo nos q̃ sa
degrad mt ordenads e semblants Jueys a agllo nmesec dlo en la cabra
exam̃nad alur ob̃liat enaro se Jo tanga q̃ captenant se pred
pud guarda q̃ capmanat algun defall mt en la cambra nad nos sia
agllo nosses q̃ agu son arostumads d mere no es q̃ si a agu bre dey
gua sustinet abeure e aro Jo rossos q̃ abrgads demt sespeuene p
Jo ussant. Candells e torches a illuminar e spases esser amenaz
e arpanes enaro nouinets anna Jo na complids q̃ bn ranalls les
quals dend captuna nit Jo denos gosse elos prats q̃ algunes degrads
demt se pod esseneu mt Jo guarda no oblid ers quals nosses no nos
esengs rebrds altres offrends dla nostra nia als quals Jo nau sengles
nosses q̃ agllo singularmt mimptar ayga enaro benesta a sustra
no als nad dens nio nana els capidents Jo sar en los cap̃ts nad.
eis a agllo nosses semblants nia Jad deliget e Jo tal q̃ en los dits
Jueys no sia negligent volents q̃ captau dits sruns dla dita
ordinaro nad fera dl or offrid dls ramarlencs e enaro d agllo
Jo sen clar en sis Jad en ingud Jo tal no es q̃ mals en les nosses fae
cers jugud ecl sauis eclegs. Statuim enaro q̃ los sruns enaro
Jo ramurats sgrans e lo menatge anos fard nmjndats a agllo offrid
Jo an rebuts. Sots la forma dela qual los ramarlencs lo dend fer se
Jo agllo nosses q̃ Jo nos son enalrd los dls ramarlencs speralmt
ordenads

DELS AIUDAS DLA CAMBRA

Om les cambris de nor p̃nrep no tantsolamt se pranga q̃ sien de
bells cotins e drapsordnads e Jo bella dagllo de nrads amb enaro

Comuega q̄ aquells fien ordenadament appellados segons la nra ordinacio sobr
ayo feta e engunes app q̄ de tots nosos ꝑ mudes fien abdiligencio guardados
ꝑ q̄ engú los regiments d aquest nostre bons homes volgo cer ꝑ nos ordenats
q̄ambants dla ramblia fan nomenats dels quals los q̄ enla rambla d'hi
d pare tots ips d mentre q̄ame mana · Ordenats q̄ com nos algu barga
fets o enalt mana caminar o en algun lo q̄ mudar se romanga bu dels de
nar nos baio ab ornaments d'vn lis nro ꝑ tal q̄ com alcu los q̄ despenar
sem venguts trobem aqui ꝑ la ꝑsona nra rambla apellada · E compren
tots les dites appellacions ꝑ la nra ꝑsona apellados
o ꝑ aquells q̄ en nra rambla e rambla de nra pane quasqu quals · Enca
ra nos caminats gardo diligentment q̄ad dia ꝑ als dits enla nra rambla
e rambla facons · Dem nros altre ofici q̄ramos dits drts dalles
fer ꝑ nos e ꝑ los altres comdems la nra rambla pane forniero segons q
ꝑ los nres Camarlenchs · ꝑ algun dels los ha manat · Volem enaxi q̄ ses
gnors altre ofici amdar aplegar e desplegar los dits nres dits altres
aparelants q̄ ꝑ los nros ajembles se portan q̄ en talbers en lo
qual nos posarem banes en los quals ab nros companyons pare puqua
complidament sien trobats e si en aquells banchs no auran q̄ se
ran q̄ no sien aportats e en cara a luz ofici volem q̄ tang si
en sun locs e altres coses bedelats e enyuen cosses en pl nres
o entre los peus atenga auce q̄ureu e leges ꝑ fets en nostres cam
bres fadors e en tendre aquells q̄ apelat dits festa q̄ tots sunts
to ala festa q̄ pasta aquells dits e semblats segons la qualitat de
temps lo dra ramps palmaru en cara rdins q̄ en la q̄esco fa portats
q̄ucra ꝑ nos e nros familiars sien stets / ordenats en cara q̄ ꝑ los
dits damunt dites appellacions q̄ nros camarlenchs moneda pendre
no aptenc e dequella comte e raho rebre al nre preu q̄ q̄ q̄ q̄ q̄
C volem q̄ los aparelants e los ordins posen en torn q̄ nros dits
sins nros los quals auem acostumat q̄ temps en consell e en taula
C quardens q̄ sobre la posicio dits aparelants la ordenacio nra sobre
aco ya feta observen la qual en stil agen ꝑ tal q̄ en aco no
puquen ignorancia allegar C volem en cara al ofici dagen ꝑ tang
com cumpanyem pella ꝑ los feels q̄ natura e aquells dits ꝑ sens
nencies fer pertanyen dits ajembles porne C en apres ordena ꝑ los

pey alauar ayqua apariclar no obligen com sa nõa(o ells sa manar ꝑ un dls
mts camarlechs ordena en cara ꝙ los cambics mts en temps ⁊ ores dequ
des stombrar ⁊ munar sien tenguts ⁊ stiren los lus dls studis dla
cambra los quals en la mta cambra queyc sforcuendran ⁊ en cara
com campanary lun dls bagiã p̃mer ꝑ tal ꝙ stiga pn ofici pt
mesps empo sien als camarlencgs en aqls coses j ꝑ ells pn studis
en la cambra ⁊ ells obeesca ab arabam ⁊ en aps no sien ꝑsones
co jugis pn ofici uiquar los couendra als studis dla cambra si mester
sa aquara als camarlencgs empo stgram ⁊ omenagꝫ facen ꝑ los sien
dls mal ala mta ꝑsona sceuendra ans lo stiguara el rebuara jul
stary ⁊ ꝑ nos ꝑ els fer noa nos fara qui sia bist contrastar a obstacu
dls coses damun dites

Del barber

Item ha humanals nesesitats dels quals natura al cu ꝙ mungi ꝺ
quantes nulla potencia no pa fer except ꝺ ofici ꝺ barber stotuꝺ
lo qual bn ess volem en nre stuy deputat j ordenam als camar
lencgs sus mes sa ⁊ obeesca en aqll en aqz̃ elles coses j stiguara
lur ofici ꝺu ced diligent ⁊ en aqz lo stuy ꝺ nra ꝑsona cos
apl lo cap nre pintry ⁊ en temps ꝺ epit lau co mos sa bist
expedim ꝑmerament fez tast ⁊ stembra coses stien dels quals
es specialmt deputat deu en cara temz netament ⁊ decent lo barí
els altres stazmts dels quals abstz son ofici expedent ⁊ en aps
lo barber sera en lo sti dla cambra aquest als aquãts en la
ꝑsaza ⁊ ordenaco ꝺ lur nre ⁊ daltre qualsqual ornament ꝺ cambra
⁊ com si preuendra los aquãts ab sents ess tots los stuys ⁊ en
aqls ꝑtinents ꝑ tangen en la cambra aqst barber stia
⁊ poplira ⁊ com nre albercs ab los studis dla cambra ⁊ no al
longe lo dit barber jaca sa stet ⁊ com nos en algun locs
transmuar stiguara lo dit barber stant ꝙ auendra portar

abs la malicia ab los bestiduras de mre cors los quals manare
portara ella qual cosa demanaz nos primerament nos dura
Cnapres sien fz los cosses damur dins cen altres ju
cumbets als dits seuys sallira p aquesta vegada en
la juytaco de bn dya sa punyt Cnapd p tal co explique
lo ofici lo qual a afz lo barber pupnerament dla pstna
nra mes q als altres pr appica ordina q en la nouytat
dla recepcio del seuy mre lo dit barber q tal segrament
fira e Somenatge lo qual auem dit posat los camarlenge
dit posat de prestz

Dels Metges Dephisica

Q nels q la Ytat dretonet pensen d humana fragilitat
de denedeyd p qual no es egabd desfortunit d infeme
tat sens pdmissio d falla o p cauta grinua pengesa de fer
metat en fermetat de rumphe se dcone engnnet regone
peria qua es la vnliat dels metges e qua sia la nacesitat d agits
demanada p cart dls quals p la gnerpria molts degads la sminat
p agnda es gsuada e encara la ydnda es restanada e dontes
ordena enla cort nra ordenauanet sie dos metges pstnits e
juats en medecina o phisica q diligentment pstit p la gsuaro
d nra slut e anos pals e egnd sens dugie q precepta elsem
d agits roseo gsan anra salut Affiro ses e encara agits q nos
nes san sgnne e castnadro de nau la dcina nra sguarde
q tal ota dysposicio d nre cors reponegnd es. Sauia vast encara
nos algd pzgnant d gtinet nuet d remey salutari p nre Ere
encara es. p algna corporal nre stat o p qualq altd pfe
nitat lo cors nrd agrenar. ed venid dla nra anacio ab
no animada encosa delgeno anarfare es. p venra algnis ro
ses medennals rebedo anos Sauia ingtrade q pmadnt d
agits vast fare denar nos e ases als metges nres principa
q com algns dls domestics nres o famulhas sian vaygnos en al
gnd malaltia d agsts e cara ano age diligent e agits p. reparacio

q fuste vast

De salut q̃ecepgud segons q̃ mils pora segons expremo sta
sus art emaioms dls ffons anos acostads p̃ sand o folgu
ges a gu apellad mãa bedat estar vb nos diligenms
en rompre comte p̃ guardar o mẽas q̃ompendo e no stins
Es. en quals q̃ mand algud no sa desar nos bero sa posar o en dit
qualque mand ẽsent ecd bedra agella tonto st gitar fued dag
ere moure si empo o q̃ dons no bulla en algm cas q̃ fer stuf
na agella no sa benenosa no punam e sopra sand de omi ner
re meyg q̃ ner segons hauia cost expedet En ajs vn dels
merges dms la casa nra gaura dcura q̃ tal si p̃ benud agella
Roo a nos o aquiall semilla dls nres domestics dlm ocdet
sesbenindra lo merge sa appellar no de luy re mey cominable
donar. En ajs si dls merges nres la dy tan ffamt sa mestaln
a ecdenno agll en progaña o lo nos dl dit fa denar anas
si empo abdos nres o enalid mand de par gdins sanlanos
agt dcuns ecd en la honor q̃ podr q̃ pmãm a mes suer
sa appellar. Conseguentm empo sgre q̃ aporgecan nre
per admor adlls obeins enquat agllo no ses les quals adlls
faedors hauia manadg los dits merges o cremers llur sta d me
decina dls dits merges p̃ sots mesos son als camarlencs los
quals Camarlencs ala nra dcuda no ses q̃ sesguarda ala mpdia d
nra ffona pus precaltm son rebuts. En ajs o los mer
ges pmanm and suez son rebuts sagramt nos dl nre merge
ffara q̃ be elealtm lluo ffineyra sguam nra no ses les quals
and salum prsidiar nos ab alpus nost q̃ pot ẽ uellaia e
nres malalnes secrets d algd no manifestaia smos dna lluenc
ffet. En aia q̃ res no han fer ne fara p̃ q̃ los damunts sagra
mt e homenatge no yuga dssuar

Dels merges π cirurgia

Ertal en nuestro anes parto haud nos no conegud.
ost la qual dna physica e arurgia es appellada e ja
pot la p̃mera haram p̃dehir. Ordenats aglls merges d physica

Sie en una Cort sobre la segona part d'Jo sens enlos capsols
ans o als nres Jamilias Jdenem posar Jnehun dulem
ordenador Jdos en Cunzgio Jperceuda nra ren Jora a els
agtos o sscos nrae Jaues en Jegons lur art ab Ji mgne ptal Jqst
offici aels Jungit mos Jiras lo qual den no bulla Jestenentre a
als Jamilias nres Jum nuls pugo E Ji entrep d'pan engord
Jqsto ro Jses Jf Jdiligents Jaud bolc nulr pus fort enemp
gnero rom nos en Jst Jeni ana aels Jed den aJustans Jpro Jlet
rendo nres o al lo Jf Jqual Jq nos estaie lauos Jagne croma
ord e encara nro ro Jsc Jegnitame estar pora abans Jala
nra Jpna Jposer tapd Jeetnr als ramadents apr nuls ob
plisians Jpos mesos Jan car Jf al nm espno Jpna obrare
Jegons lurs offons Jpgrant e ro nanatge apr lm los phi
sians Jsente anos.

Dels Sermans Jfidelitats

Onseguens noms als ro Jses Jstudians cergena pmpo
sició Jd nom Jd offici dels Jecretaris en la calitat dell
dit offici Jo respecto. Car molts ro Jses Jecrets ala Jeel Jpudencia
dels epcens lodit offici Jon ro mesos la Jd enual mana Jpudins
espossam Jo dos ro nans bons e Juffines Jdel offici Jd Jecretaris Jsien
deputats Jq anos tens Jecrets Jsiud Jeron Jsignats les quals ab
nra Jecret Jsegll dena en Jegellades Je amanam Jd'oa Jm d'nie
grell tres Jsiud Jayo Jo agtos veem e Jspollar apde agtos ro Jses
en Jgsell nos Jsens Jayo Jobra Jo pulacions o menalts mana
Jestrind Jla bn dels Jsine Jsio rengut Je dits Jsers enmedan
Jsell Jse determenaro Jo amenos Jse redusiro Jdagls Jo lanos de
rer menar nos Jpso Jmenoy Jd Jsiud Jqual quels de tine nats acpe
Jo agtos al qual Jpmys Jsien manats Je los altres en lor cenep
o porm Jsien deputats. E Jq Jsobra ros Jps Jd nantat ro Jsell rede
solem en Jd Jsens Jarsi Jo dbos en Jhiade Jen aJso rom Jsine tres
o a Jestr Jsuyr Jsio Jsi dom Jo les dits tres agts agnis endrete nos
ra mene Jdolo Jo als rengs entrame els ab nres tres Jsien mats
Je si negligens els nobl Ja Jgran d'un mg dits Jpuar Jegons Jacts Jsa
vist faedo pugne Jells empo Jedents Jpro los amadents en Jsesers

Regonegue. Excepta(n)e dels ramaders ne onegu seno
nra Ciuera espua seders no mo sp(re)en negun mand. Elamy dels
altres o nrra(n)t / dins nre o sta(l) enlors guiatg / q(ue) tal o sinatas ses-
sera sine / encas enqual en de moto los o(rde)nes basso no
vold / agllo sta sinamo pugue / sol o no fosen o ses mots se
nets / enlo qual cas no vole o sia fet / sens nra licencia speual
/ volem encara e sots pena d' perdre la guiatge d'aos mesos dels
mans / o tots los quals p dits fer sesoendra regnre / en
sera agllo / las quals nos ab ma nra p(re)sine / si donats d' nra
volu(n)tat / no les lexa(n)d. Els encara declara d' tots ramentats p
dels rebedors d' agllo los o p pen partras sien tenguts d'reine
mpre restruy ay / al me mte ranorlal volem encara o d' nros
ns se absente en nulla mana / si no obtenguda d' nos sp(re)cial li
cencia / en aso negral o al pus antres p lo pus nouel onor el
degrda p tal o calse q(ue) pmet sp(re)stas en lo offi damunts la
Soman. Mana encara quants ses tots lo offi pmet de
nat al abit d' progana / an sessua / e sagrament onos fado
be e leal mt en lo offi lur se Sama / els agllo no ses o(rde)nat se
ran los quals dlayn p los tals quals sine com en qsel stra
ser tendra. Encara p tal rom p raho d lur offi endinses manes
als nostam a(n)tipat / e p nos los sies / cal ms ses p dits sies son
q tratats / o(rde)nats. Q(ue) lms mana / o sagrame e nome
narge nros fare d' sinal agllo ses los quals anra sens
fren gnaries / es. los pbre nros agllo den reuellar d(e)spuas o
p els nos fets / nos faca ras / o p los damunts dits sagrame no
me narge no pugue en lur fermetat esar

Dell armador Reall

Lmnt d' Real radna maorm(en)t establida en Perpinya
p ss nacs ess nr mestrado d' agllo molt fidels de armes
ay. co e o nos en agllo volen entendre p o les armes ma orm(en)t
d' nra cor ab pulcritut de bellea e ongnes e sens lesio sien

Senats

fernades e entregues voes a saber q no sien serroses per ronell/o per
altre sdeuenyment fora nos gsimed Ordenad q a nostra de mes ar
mes by hom sufficient e feel sia depurat qui armador p la quey
ena del offici sia nomenat qui les armes mes dilgentment guar
egnarr se q agties nedeamer rengia e honesta vera enarra sbre
si fremirara de regano/o renouano p tal q de rauuer lo defal
hiuer correga e fara als menestrals dela art simenar e
dar q nostra de repar lo fer de nou nit hauer albara de stima
de cano gener la quadrar q nostra la qual quadrar ab dil
gencia proar hauer del Tresorer e enrara en la repano
dels armes mes faedora lo dit armador aytal cautela hau
mand quel fabr al faenr la art al loch on les armes se fuara
es reposey amed/o si aytal repano hi fa faedora q sia obs
q de necessitat se hage aportar ala rasa del dit fabre o art
faenr lauors no manifestauer mas ey fezer loch agties fara
repar car no es conuinent a nra honestat q agties roses les
quals son a vs de nra gsona dipurats p diuerses mas a ci
patentment disporregam q rastn p sty voler les puga comutar
Ordenam q p lo fuey de nra gsona almenys armes complids
dels nyllors q trobar ny fer se pora p diuses maneras almenys
p vnj. ranalers e ayrans marey ranalls degudamer armats
p lo armador dessa dit sey rengits e ordinadamer appellades
entre les quals algues seners no oblit les quals seneramer
e en los lochs opportuns portar puga Tenga enarra vnj.
appellament nyinara e altra vnj. de ranalls e aqstes volem
sey rengits vna aqtes qui p rahon de donar/o p alta rahon
remut volrien Enarra renga stuyeres poques e st grans segos
q ned/o dura requiridor Stranes q st deffallimer sesdemidra
e culpa dell la meytat dela quantia de by any perda la qual dela
cort ned ha acostumada de rebre Consequentment enarra ordenad
q rastra mit lazmador dita hurar a by dels studers dela rambla
armes complides dela nra gsona e tal q aqtes posse de prop lo

nrcd lur (e ſi p̃ venuna p̃ algun̄ roſa manarẽ les armes nres
roſa nos ey algu loch eſſ̃ porrades vltra aqttes les quals los ſnders
hay aporrar lo dit armador aqttes ab ſi porr axi q̃ nos q̃ rom
les demanard ſiey appellades & aqſſ armador ſera als Camarlenchs
ſoſmes als quals enrara ro demanard dels armes nres rompre
ſanza rene (e rahó p̃ q̃ guart ſe q̃ rotes les armes prenga
ab ſnuenrar (e reeba (e ſia diligent q̃ ey ſnit pos nualguna
ſpona algues armes hauze manades lurar (e donar empo
diligerment ſe guart q̃ a algu no prest ne lurre dels roſts
damun dits ſns carta de nre ſegell ſegellada En apre rom
ſe ſtenendra nos voler armes tendre manerner en temps
de guerra ſta larmador molt diliger (e no pezeos q̃ les armes
a nos neceſſies renga reſtemps appellades & enrara q̃ aqttes
en temps de guerra pus ſnpuerdmer regonega & armes
rompudes de nre rors (e rots altrs dns la nra renda mera (e
rompudes armes de ranalls anre Canallerz lurar no omera
& refnomenys dels dits nres rendes rura hara q̃ p̃ los homes
a ap̃ diputats aqttes parar (e fermar ſare en lo loch ou lo
nre peno poſader ſta fermar & p̃ tal q̃ rom daqttes vdrem
vſar nengu deffallnen no puga eſſ̃ nobar & ſil armador ſta
algues vegades p̃ enfermetat (o p̃ abſenra (o p̃ altra ma-
nera rahonablamer embargar en aqtt as ſoy offiz romay
a by dels ſnders dela camera el ſnuenrar q̃ ha dels armes
lurre a aqtt lo qual nos (o nres Camarlenchs raſtra vegada
dure nomenador & en apre volem q̃ nos larmador ſare ſagra-
mer (e homenarge q̃ p̃ fer ſen dannarge a nra p̃ſona no dñ-
dra ans ſnuiara p̃ ſoy poder aqtt lo qual ſabes a nos en qual-
que manera poder ſtenenr manerner p̃ aqttes roſts les quals
ala ſua rnſtodia ſoy romeſes & allo noreſmenys anos reuelar
no trigara & enrara q̃ res no ha fer m ſtara p̃ q̃ les roſts deſſ̃
dites no puga degudamer obſnar

dela guarda deles tendes

Ergullos sino, reputada e bana p autorisar sta dignitat en
altre romnet e honesta es reputada car cubita de ros en
ro reportamus de minne ros sau segons es sau alcoue
o respira ex tal es bestidus granyes anec stamet ex tal es
bestidus granyes anec stamet ros temps com obs es tempos
so appellades ordena es esta car no sia dn sastre sufficien
es dms la nit cast sia ros les bestidus abs o nedos depu-
tados egnalt se es algu dsson si no conegno o si gual es ald
mana sospros agles bestidus no gerade e entara gen
publich esguardamus de gens agllo no sare mas engual es los
separ de tot entrament si tal q aqua pass pesi e ros stanyo
supino sa remoguda enapres entara vote agst sapre ros deligen
ra hand q algu deffallimer no sia si es les bestidures nones en
les dites temps en les festes p nos ordenades nos hand e sobre
ans e pobra les dites nses necessaries emprador a ard soliar
los Camarlenchs e als altes als quals prau hauia vist e
entara si neccessi sia ell mareyo yo dimpre en altre mana
si ell en ultra sia q les bestidures no hand en temps p nos
tanors ordenats pmer ell off dedem dela meytat dela quita-
no de dos mesos la qual de nra cosa reebra manam reta-
ment a ell gual q no guia ignorancia dagita ordinans allegar
q agita en stat hauia e dsue en apres dispesa q lo sastre rera
zalo dels redbudes e despeses les quals aser ha q zalo de
sy offici al stpa derano entara sapia si off possen
als camarlenchs sara entaro nros sagramens e ho-
menatge acs no tocmador en apres ordena q dos altes
dones p nos sey elegits qui ell absent o en altra manera
ocupat e zalonablement lo pus auneh en lo offici en
fer les bestidures nzes supletor les sues raus los quals
al dit sapre apuden en ros si oporta sia e emmudar e en-
talpa rom obs hi sia les nzes bestidures e semblants ros
en algu loch e sener a ap abte agsta pero volem donar honor

al spre y vaho de sy offis empero sas posmeps als
Camarlenchs ara ns al spre a nos fer es prer

dela custorcera (e coadiutora

x Ud q les vesndurs nres mand (e volem observar
no es q nos faç fud g spre rezr en aq dpurar
(e jurar dms lo alberch nra molr nres ey les
ramps (e semblants rses q nres q altrs vesndurs
ala nra ffma se aygsne. jurar essi vole ozdonam
q una bona fembra rpurera ey nra cort sia relbuda
qui dms nra alberch les ramps nres (e semblants ro-
ses vall (e sara diligenment (e aqllo enuaca durant
nable sa los drops del nra hr (e dela vnda ey lorch
perer lan (e denega ob arabanet ey tal manera q
agtes rses sey acs perers q si algues no pugnen
essi bstc (o menegades (e la moneda necessa per
les ramps nrs molr lampols (e altrs rses lamadors
de nra Camarlenchs exigr (e reebr no admera als
Camarlenchs sa porsnes (e nos pgramen (e jo-
nenarge sara la coadiutora empo sua q nos ele-
gidora g la sua absencia (o ey altra manera
embargada agtes rses q sas de nra ffma lamar
sa tenguda (e les altres rses sara segres q para les
quals la dita rpurera era sacerdz enuoa ey lo
sua presencia agtes auer enuatts les quals ey nra
vnda se rend (e drops delm de agtes qui ey nra alberch
sabey no nra necessi sera lan (e sia nots los Camarlenchs
(e ala hey della sara homenarge ab pgramen acs
la rpurera sacrist dra

¶ Nalque sies p manera de medepma (o de menyar
p nos prenedors (o denant nos paradors pesdenen-
dra presumrar degnor no pot no p mi coneguda
p una mas p fell e guiada sien gfits) e tractats) p la qual
lo es assbd mes nedcamt honesta sie gfits) p tal (o algna
no pugia agu notar suppos ne algma o dasio ne sia do
nada o algu stay d' mestar agu algna cosa notana ono
nedco. E apr. ordena q ealar nul Cort sia tos kenyo by
lo e fall aporteçary gnapal lo gual gual sine guido gfits)
p la psona nra M gsonal nra gfesta. E si pelgna nan
tar o nra psono frenta d' algma gfas leçonaya tepp
o d' guals altes nedcamt) lo dit aporteçary agllo gsonal mt
fare esdamt o tal o agllo fare si cos ses rapplis abas
Canos d' nedors o p alg gual mana se gsentad). En
tara puen denã lo apporteçary (o M gfesta. fare d' allonte
gam gfis espeçes p les altes gsons cagts als nres Camar
lenchs o als stiers sta ambro fumar dero tenaçad
llumynayes d' cera roges candels gual ordnaro nra ta gle
sobre aro Sane fen la gual ordnaro laie en stiy p tal
q agtta milles fins bictoro guard' e obsuar yara (e agttes als
rebopes do (e luñes guster se endra lo dit aportheçari ala cura
del qual spatment ayo pmy sspra q dels damun dits vasenos
(e llumyaris algu deffallmens en nra Cort no sia. En apres
lo ampuam en algu loch frey denra lo aporteçary lo vadmtor
sen denam vamene p tal q en lo loch del qual frey deconfirs
(e llumyaris sobra. E deffallmens no sia nobat ne enara
volem q agttes ses (o altes los quals a soy offici pmy nomera
a altes ppones sino a agtt qui zeebur q ell vadmtor En apres
ordnad quel pmipal aporteçary (o soy vadmtor sots temps en
la rasa nra sesdenmo de soy offici en tots ses exercar En apres
denra obere lo aporteçary als mesges en agttes ses q q ell
soy faedors qremes medina mas so sostmes als Camarlenchs

tenpo dagttes roses q̃ mínpraz ranpzaur (o dpribuínr al/ra
rordey (o prunaderaro dela nra Corr ſa rengur de zené cahe
& del nepzer ro meſter hi ſo reeba moneda g̃ les ſaunr dro
roſes ~~nppnar~~ neceſſaria pagrament (e banenarge enpo anos ſare ar
ro dazmador Anpraur q̃ ſi g̃ rahe de ſoy offin en fezneras
ſezera ey nra pſona ſabo agtta anegi zevelara & ſy apzo
voley q̃el apotheray ſuy radunoz yaz ey lo offin dela ſro
apotheraro ~~ſuellgeur~~ (o ey alqua manero pzeur q̃ aell ey
eſegz ſ neceſſary ſero (o ey altz roſes ſaeur aur al qual
enraro ey la ſua abſenno ranera agttes roſes (e ey ſoy
offin poy ſnanbenb (o ranneſes lo qual radunoz deo ~~qual~~
aundar als altz offinals ray ey ſoy offin propy ell enrenre
no rahra & agſt radunoz ſnaro (e banenarge faro als
Camarlenhzo (e nells obero aza ro lo dit apotheray fez
(e obez eb ~~reng~~ pzer.

dels R—eboſters maiors

(C Om zes no es dit pfer ſi donchz de zoro les ſues parts no
ſa meuno & g̃ral q̃ aço q̃ leza no ſiam vpſolmenz-
preaz (e q̃ ignoranza no puga eſſ allegada dela manero
dels fundors de nra palau zeal dubny ordenador & inpanoz-
daro en la nra Corr dues bones pſones gendſes (e feelz voley
eſſ dpurades la nra dete quals ſo prunpalmenz del pzuer
reebur ey lo offin guardar zoro lo bezello dor (e dargenz la
qual aroſtuma vſaz en nra palau aza dela nra pſona ruy
de nzes domeſnchz & agtto reeba ob juramay dela nzes Camar-
lenchz (e tudza agtto gells & enraro ſey rengurs q̃ la bezello
q̃ aníz benza (e ala raulo nra zeal poſz ſo ordenada a hozo
rayneno ell maney al dzeraroy pozz (e agtto q̃ g̃ nzes domeſnchz
ſo vſadoro g̃ lo poſtzelóper (e altz del offin pozoz faze

Guardaus se molt diligentment que lo damun dit Vezelba
neder e deoses Immunides sien reguardada axi ssa q negues
ses no s puguen ossi perpensats als nres vlls abonuables
& les damun dites ses rots a hora ronent al nre rebost e
la manera q portades les hauen p ells sien reconeguts Empus
cuiara sera de guardar o fer guardar ffruytes formatges
rots rondetts sure salses sal e semblants ses q axi p nos o
p nres sauuats en nra cort fad espadors & les dits ffruyts
formatges sal no als saulo ey nos menare portar deuey
e agites lurar al nre Justicia q posar denant nos &
apres dela ayguo o del vi ab lo qual sian lauades agites que
bonament lauar se podey fedlment lo mat farey volem cuiara
q tota vots q ffruytes e formatges sesbenguda afollar ey tal
manera q aures domestiche no fossen rompetens aposar ff
los dits rebostes derompent als almoynes sien dispensats e
ffos dits almoynes als pobres de Jhu xpt donar manay
& ordinarem o se benedra nos mar p nuy volem ells
agites ses fuar L es ses cuiara damun dits guarde
nra hora e prua fuada la ordinano ja p ells fera pobre ayo la
qual ey prir hare e agita obseruey & guardey se q mat farey
pobre les ses damun dits les quals anos prenedors ey qual
que manera sia denant nos posade & quant nos sesbenedra
rampuar la vy dells o el pobre rebostes o vy del offici ey absent
del dit postrebostes nos temps premerabans p ral o ffuar
q dessallimens de terra es palla al palau on nos menare
ell no puga & puer. E d'estiu juncs e calms e ses verdejats
sia nros & landes ayo & bouchs com o tauls com agites ses
que sien dits altres officis enlo anare enlo sopar no haia dessalli
ment algu. Decernem q d'nre palau argent o bepella d argent
ronalls dels quals nres domestiche menistres besen lo postrebost
parar sia tengut anapes e ops calms ses al bene nares e
agita bepella nedea della & ffuar pan ayo & negud ost lega nop
sia q pogue offendre los dits ecles negunes en lo nre palau s.

Volia ffumar veniança cosigna e d sig agtt a agtls al Rebost
reportar no oblit lo arget e portada ala cugna Lunz a agtls
a ano deputats dels quals apres los meniars secobrar fia reguit
diligencia. Encara ab diligencia M mana e aiud etenis en stil
la mana dit Rebost en ten lo damunt dit argent. Encara en lo
Rebost el Molt dit offia jaue volem e mana tod e cuscu argna
appellada ôm ala taula anar deure e nres mans alauar e dits Rers
e agun fan haro ana. E encara de luminaries d cera torts
chandons candells e bastamt tengan guarda. La dita ordi
nació viua la qual sobre ao haud feta laqual ordinació laic
en stil e tal e agilla mills sens dubtacio guiar cobsue. Guard
sa encara lo dit Rebost e ala anages el pcalmit ao e tant la
pra e dits damunts luminaries algun defallimt no sia
E en aquells anu passo nos bolt e la ara de algun defimt missa pri
lempnia ser celebrada e tal e stil nra bolimtat sobre lo
no mbre dels torts luminadors en la dita missa los nres Ca
marlencs soliar diligenmt e aquells torts acutes haud mo
dimt e nou dit apotheari. Los Rebosts e los altres empe dit offia
dit dit Rebost qui nres sian diputats en lles oses e tamets
alur offia e dits dit bonguadr fadedors leb damunts e dels seura
rebre e sonalmt e aquells sine regonegua obligats ed e Rere
compre tots dies al maiordom cal sinasecao. E entemps en lo
qual sesdenenda nos aminar dit oagtt qui e nid se axi fac
e en qualque los, on se apri com s'ura Celsitud se plagu com
plimt darget e dits luminaries tonalles e altres apellamets
e sues nra trobem. E no resmeys segrame e homenatge anos
fard e unz offia e agtls oses e dit e tamets e sur podt fael
met e para. E si algunes oses maldimt e rahos son offia
la e stma e salutifera no nues se pora segenem de comunet re
cellara e e nos no han fet ne facan e tals dels dessus dits oses
nra pugue complir. E tal e pus e tamt e pus liberal
ales oses dessus dits com plia se pugue dit e del Rebost
en lo Rebost dessus dit gumtamt sagne e tal e stranyants

se ell · ssio algu malesio nossra los dessus dits empo mes Rebosts
ans los altres ell Rebost lolo maiob ecd Ordenamb encara en
nzd Rebost ecd Inputar bn apte e suffiaet hom qui sois
rebosts ser appellat e ainz als mes Rebosters aparos los altres
ell rebost lolo maiob ecd. Ordenatb encara ennd Rebost
ecd Inputar bn apte e suffiaet hom enaglls rosts q pora mas
llm ossia seelmt e apte. Encra degada qlls dits Rebosts p
malaltia o p absencia deabdos o palt ncatet aqn ossia faedor
encendra no pora al sotbrebost tota hora q nra sa puga cometd
espdalm salnat empo lo portant dla anguia al la bar d mes
mans' ela tenyta e formatge e semblants q sel anos admistra
dors enla taula q pdn dels officials dobles deuen recbur si lauors
en la cort dssent o enabsencia daglls p bn dls studis dla cambra
bolem ecd fer. Encara q nallols semers enecss admistrar lo necss
ge nch. e portant lotallador q los draps denant nos a portar s
tengut lluar no obir e als camarlencs los dits rebosts maiors
e pts rebosts ecd ecd promesels. Encrescp q nos ampna sedencn
lo fors rebosts portaia o en absencia dl vy dls amdans dl Re
bosts algun apellan nbs) con na mts depella daigua obligud
passts punys dbe nre ppla taula S. Jnedd les assembl per
mans los amesos a sa degud no ell dengus) en apo los fors
rebosts agllo q sels q ecbuds) dlespesas lauro son fors fiure d
ligentmd sia tengut e pral q de rob) aquels q ssi fiedors plos
dits offn nostro pdna lauo nanslat o ssi renga dagllo apt
ssoler mt e promenaga fara al Camarlenc e obedrena sue
dits Rebosts fer e fiure per nos pers /elo da murdr pro
rebosts los Rebosts maiors ssi regonegula ael p nros

Dels Rebosters comuns

Jtem ros ells cauedans a rdo e stima q rob agllo q
sels q dmb lo palam me e tal brie eximet rebep q
ne ngud ossa pmptra segun nos pugo ans mo segons q es
possible rob. Jtem ferann Jtem ord sien ouzecadb. Empero

Dacó als agsts psents gsteuno q nos temps baledors stauim
q cuius nre Rebost nos rebostre comus dls domestichs nres a ssats
gones bons e sn mals q nos elegidors sia reebuts q nos agles nsels
les quals a offrs Rebost se ptanyen se studio ffermur e orde
nada rompuda e ytal q negu dessallimt dles rosse damne
gats no sia ygnarda se diligentmt e acuenu q les rauts de gones
e mals pauimt en les rosses dessus dits esmaze. los quals
al rebostre e sbs Rebost mes engr. Alm offrs Rben sia tengut
e encara aygua annes domestichs abans q menar cans q menar
ca obre sia stret sidemens leuman romper e oppom aguy nos e si
sdeuendra nos o los alos q anar hi sels al los sgual haurie ore
nar de renar gnmamt anar senar baio ytal q pota
sio d'Alm ign engrellm offrs algua ast no ben fer sia sots
gnda. Volem encara q almeys la m sels dmes lo Rebost and
o almeys ynre albergs. sgua si fer se pot abona mand
y tal q dytmar s'los algu embarguamt donar no puga
Alm offrs damurar y q libalmt nos puga emplir. Si po
los rebostres e sbs rebost mes sals absents cer se sdeuenio agllos
osos q Ms deuria fer se stis diligentmt de emplir ao pagst
Volem sia fer q en lo offrs se. pñiamt rebut. Don estir
agllos osos q pres rebostres sn stats abs tengu e enlos mas
ags diligentmt obsnd. E als Camarlencs oben sien tengus
E ytal om cuis psent tas e en altres pode nudls negats
les fruits nres estos osos dles quals la mia ellsmd bst
y tractar y tal en dlo leuar negligentmt no siam bsts agllos
osos les quals enlos altres anos mspats q ad denar smandar
ordena q ytal sgniamt e domenatge abn dles camarlencs nres
~ sor sia tengus lo qual los Rebostres nres sals anos so tengus
d sor ax q rahis nos deuria y osos no auts puga ayuar om pot
gmnar

Del scombrador del palau clauador

De argent

D Ela ma ſenyor molt ſeptam⁹ q̄ en los seneschalms de nres comtats honors ſia ordenat q̄ cascun nre palau en lo qual y sia lo s̄ menor ab nres domestrs costum sia y usatge nos done ysar ensenya. Pero dompne e pert en la vra cort volgen ser diputat lo qual scombrador del palau sia nomenat lo nre palau cay menard los pozes e latrs ostz on nos abuns companys aps nengen lo costum sia y lo man agran. E entre e sorts segons largentan del qual cascun nre palau los nres domestrs en maner vsada. / E quant en aquest ofes dl entendre no gauso dl mand si meteſa amdar en los seus fadors en lo offici d' nre Veboſt. E resp̄ndre si cer sots mes de la camar lendrs a dit nre rebut dlls en lo offici fagram e domenarge faro q̄ ben conssentar q̄ bro ala nra salut poder de nre mgnt ael possible ſa. essuita. e nos ho pusquam⁹ poro reuelare q̄ res no sa fer ne faro q̄ bon ssgram⁹ no puga pmptablem⁹ ab obsnar

Dels bxers darmes

E tal rom a real stamir nos conuen q̄ los seus dffecten ſa esdeue de p̄sones acasu d' apnguar als seus p̄sones ſo manifestar cō nre dgna rossa q̄ raons d'aquo dem enaxp ſgnyar pll segons los grans e rondrons d'ssno hacra d' apnguar o castims ſia arbitrada. E empardaco ordena q̄ mpp tals lone bxers nols lo qual p̄ lo offici dlls cauid ssenm pugan mar senas nos apticanatcar cm apen p̄ qual q̄ guarde q̄ aquels ssnols gons lo temps entram⁹ nos no ſa q̄ sempr ſie dputats. E tal q̄ nols algunes ofes les quals segons luc offici a ells ſmnyd pugo aplir. Largua d' castu dels portar mana e deyers d'armes ero volgen apptats p̄ tals. Ho nomes aquests sien dels ofes. E tal rom engles q̄ ne explicar e qual ſia ferc neador. ordena q̄ la dmur dits sien ssnols nulrats no p̄ Cmts d' canallia

Enmobles con los mulitares ꝑsonꝭ aya plinatge ro pexpieaw agllꝭ rofesꝭ
guals als armꝭ sesguard es ꝓmyd ꝑꝰ esi denat los alnꝭ no esnos
no rosiegnds . Emaro Gals lorꝭ als gualꝭ ꝑ gualꝭ raro ennar daure
ꝑclos e ꝑlos ponꝭ segons Gagllꝭ lorꝭ son abolipero ꝓuecpgnd Gs o
ouayꝭ nos ꝑꝰ . Eaos als damurgus o dn alngs d nctras ꝓpnd defno
danar le pan als cambio . enla gual nos paure . Er . guans Gꝫis
danar ladia ꝓnto als cambio sesbemdia elꝭ nos paure la gual osꝑ
los y olaby daud declarar ecd d nccar armꝭ mulitars ecmplidꝭ
enlo rapd lur lit mgne ssapꝑ o rossaps ꝓnto esdits armꝭ es sere
ramit to appent guar esgons ssopporm . Car en aro gdaro d lord
e qualitat d seps ꝑ ssuardadꝭ Car aclse ꝑ no ep offir denar loꝭ
alnꝭ ossuey e nspodo d nra ꝑsona disputꝭ endecmir seaue . Esits
drꝭ armꝭ ꝓnar eiemr segons G damur es ordenat daud negligi
ꝑ ped d ꝑdreguntado d ndio sengls vegadꝭ agllꝭ declaro esꝭ pu-
nid E al offir d elꝭ enaro se fray G quant los drynals offirs
denar nos sedd enla ꝓnto dl lord ey nos estand ossla romno dl
nrd aroy dn aclo adsora ssigno . S. empo en gsell denat nos estayꝭ
ssonꝭ ssposi dauga o ꝓdecsaga dlouis mꝭ dmꝭ a nspodo d nra ꝑ
ꝓnto enid s. donꝭ adllꝭ ꝓnaro no eo manar . Com nos empoab
agllꝭ dla cambio seacteme cd volre ayr ro nos rolga d leno en
altro ma nad nos destny ꝓnma d senblemꝭ rossꝭ faens enaro
si nos esꝓssam . o ma naue dy tanꝓblemꝭ elꝭ dmꝭ lo lord dn las dus
no sꝭ fare ess ꝓsta ꝑ nra daro G lagnd algmꝭ noy enne sno agllꝭ
ꝑ dla cambio son o agllꝭ los gualꝭ ꝑ ssoltrad enaro dmend . E si dn
los da mur ors aꝑ algns cd nobaria s. donꝭ ꝑ naro no vedand ex
elꝭ fare ra d ronepar cd no ꝓtrane si anꝭ seruꝭ si agllꝭ ꝑ ny
ꝓmar d o dmeps cd los poirꝭ o ꝓꝰ ponꝭ en lo offir lur de legud
ala gmtano d elꝭ dns tanꝓblamꝭ g depna elꝭ ꝑ tapnd vegado
pod . E elꝭ empo ny ssoimeps dꝭ camaleꝭ E ꝑ tal ro agllꝭ ay
ray dt aꝑ ampodo d nra ꝓnto ꝑ anneres o ꝑgrams e roma
natge anos ꝓpadꝭ qu vole elꝭ cd franꝭ mos vole G ꝑgrams
e ro menatge anos fard gudo ꝑllo G anra ꝓnto deuemꝑ
bnd gleis pod ꝑmtaro canꝭ reuellaro E ꝑ ecclesiꝭ en tibr

offici emiado nra ppona se lauro e entrar omes ptes e
expssos ma nam bb acabam cpria e si seres nra ssa
oo uro ossm sbro oono e enalt mand sobre no reualar
e q nul temps no an fet ne fara tal nosse q nap ogsse vsse
obsuadors

Dels porters dermaca

Entan se q Real manestar lo qual los sromeps
ab dinses mans en pau e enpuno defen dasport
de sua ppona en dinses mans cabdinse offas prene enpreso
. E mpamalau vana los bpes daume e pons dasport de nra
ppona yo ed oden de q uals dos dins los star on nos pard
pagud e apos pro rom no tantplam p los dpers epnamen
no degnes ala nra ppona sd bedars Mo denar nos negun
altre cud nos e Mo epreptar los Camarlenchs e manteor
nar dla taula los mawidomes los quals p tal rato ed bo
lo anar pmucs ap. tantear om enalt mand mar mana
e aels encara mans q dos dels q primams nos meiant dauans
co nra taula sgud guardat q smo agllo quy sedd ed ala nra
taula nos pdgud e q dit agllo dato ala ayna d nau agllo
q la nra bando dend aporta M romar d nau les brandes les q
anos aportam. Car tant coal mudnend pora ed d pend endlo
par dnar la taula q en anar e romar les brandes de nyno pond re
de regne rigna desordenada. E paro cal ala eppiero el dit offi
s pram d fe desar les gens dauar la nra pssenio e uor lo bo
q ed pomades p Ms mates. amanam empo de dos bpes los dits
pons anar atoplir los mananes d agllo sien tengues. E cuiaro a
manam d nres q selles e declario en lo balla on nos sem la ordinaria
los bolra anar no refusen. Les pondes d nres cambs pomades p Ms
dolc assi guardades q nul patro affers no sian acupats. E en lo qual cas p
guardan les dites pons manam dos d agllo q romangue ab q sino segos

E segurtat en nres cambis a algu entriam ꝑ ells no sia donat
volem e al nre Camarlenc jurament e lo menatge faed e
ror ꝑll o nra ꝑsona Iguinara cross roses les gualt anos no sr.
nas ecd pogues anos agues o ꝑnet reuellera a ells nres mana
mes e ꝑsaes e ꝑcaols fer manar gorigna e ꝑll mort ꝑm
nos nra ꝑsona no iuguara E e ꝑ ells algu ros sera no es
nes faro ꝑ e les roses damur cross no puguen fer mans dfuar

Dels porters de porta forana

Pertal car laguarda o nra ꝑsona la qual als ports
es romanado ap. paran saluar nos e ꝑguardar les ports
o mes cambis degudas rostes e ꝑuinent nouts sid na mes e p
o pronelm ecd ordenat e pq acaptar dls ports o nrd ostal
faciam sid espuiats los guals ports sie nomenats los
guals nares ab feres sens gallons puguid portar. e no rotz enbrats
o arger dls guals q entr nrd ros sam o al meys los dos naayans
diligenment guarde les dtes ports emmand algud ꝑsona enna
mit nosegnr amid ostal siadonat o denid encarc e raid
ma o estar als porta forana o nrd ostal menanos onees do
mestis meiare ꝑ tal e guarde lo arger et qual enmid suey cdo
me niam ab nos se vsara volet partar e un relog nra mans sir
als ons porta guardar e ꝑsona e nos degem entrar nos entre ne
puga ecd ner res ne enblat ne lalmoyna o nrd palan ns puga ecd
defraudado menalt parr portada. E encara annd et ancetha
diuin gsells Senescays veyers e ports pran ams la vila e enlors
on nos semla on se manad nre los namera ells empo dls vgas
ans e ecd portmeps e ꝑgnam e lo menage al camarlenc fas
semblans gls ons ports denid ser segons e damur es ordenat

Del posader

O transplanat albergs comuns als grans ꝑnceps egrab
sems son assignados ans entrad atorgalls q ꝑ seum les
sues ꝑsones ꝑ ratos e sub offins de les sues rotz segnepdes nad stny
ꝑ ro. E nad e guam nos ramynar e ꝑ uedro un pond lo gual

Dels Algnatzis

Sia ajustado entre los sobre dicho casa del Reyno en familias
o segundo d'aquel o sia del Regne nie de altre terras mes o fiend Regnd
o rend mes sanyo lo dammunt offra Raio tota jurisdicional poreste
la gual restuma gracies y agst psens estar manifest a tots fem q
qual q qual e staun del Regne nie o dalbs reyes mes o sanr stay se
ons bon es es rebut. Sa dit casa nid del Regno entren y agll
cer fera la recepcio damunt dita si cor pots mes a tota jurisdicional regina
poreste fet dits alguazils o altra franquesa o juleges del cort
o rend del Raio remanen en quant los dits alguazils en algun cas
en altre Regnes com en aldres recepcio entrand dit pledor passa da-
o en la Recepcio nenguda es posa meno sia agrada en algun mandi
en cadira jurisdicional poreste legida declarada ordenada dits dits
alguazils d'aquel causes amics e criminals amerciar agd segons dita
regalia dels Reys Granada esplicada. Dels dommys causes civils e
criminals amerciar y adobar en temps e forma segons abans dit stan jut
amics d'qual qual jutges y adobs dits acusats regts o regts dels
quals o del qual dits crims o meps demanats jutges sia pres fets o dels
quals o del qual y nos o pugs com o hauran en absencia d'agll en
loc del o Regne nid remes per copulacio dits civils causes fen dego
cer pargar dits dits crims causes civils e criminals la enquesta dels
fets fer y dit nid agll e agll q primer cort ofici Raue a segunda y
agst sera mes en fera la recepcio al cort Regne si abans lloc
alguazils sien presents Raue rem dits civils causes fer fera regt y pres
ren d'actor o amplor qual q qual o qual fa fera demanat dits crims
rosnes o qual y nos o com o haue segons cort es y los Regne nies
fa ramen a agll popular d'agll ases fera a agst ases amplam
dirlsmer querins dits dits alguazils solia lo Cant q'nid
Regne q qual volen en aq lma acte amerciar o pogues causes
civils criminals entre vniuersal dit pdent cer amerciar cer
la fi primer. Empo o dit nodum cer demanat al actor o al amplador
lo quengut anno respost segons go rone o en entrada criminal no
amistar mas endret mand ac pertir del dit gfessions rebudes y
fan dels dels fi empo o dit dels cer q pledars o sua diffinitiu
la qual y agll alguazils assist cort ajust mand cer pledar apa-

que p alli puso alos pres ensus ecd rebrada. Ansi mesmo entro
& p agllo mase alguazils assi pens lo pod dar assi sentencias
e relaciones sien pmerades alos damunt dits o ses ausits & quants
segrads los dits alguazils p rahos d'lur offici & sien afermades
en dits sues old nra Cmuna assumi no obmesd. Declarad empo
dits parlants d'mes ses ausits dagll edicta sens pus clar rete obrants
& p pens los alguazils ecd sedrim agllo & no segurt estants en lurs
en nos sem aprimens d'agll arrest sues appellats no es entes
ignorad & emend maios raons empatats ecd agllo les quals d'
ssumis d'dret o ordinad nra dond penad mes o abrsiad d'mebre
o exili perpetual & publicats simpl sens post. Apogbenpo raons
ecd agllo emend les quals dattes anns sens agnads egrans simpl
ecd agllo & sens d'cantar d'. Otes hores. o d'ccc altres pague
ses o d'dcccli d'o valoz ninis o d'al sens d'ns p la qual sia
fermat & lo actor bulla hora cantar o mes p hora rata. Item
empo raons Cmuns de ciu ecd pogs empostats al actor mostrar
& experim esta supplicad o & mons o libell quar pod pren ecd
dit ns Cmun & quar & p ad agllo & no negud daurt segons
dit ns lurs ses ausits dcccxcnegud ad mateg volem ga
nad mut ecd obsuas si sia de manat fet o altra ns la pren
dit gual pugen algun mand ecd obsuas Congrua ns pad
ecd semana & sens algun donar deues suppleu o multas d
mebre o exili perpetual offici o de benefici o ma rast los alguazils no pro
mulga & algu dits nres domenges quar & quar empo algun de Cmun ordi
nar & algud dits pesmesas dits o ffrad o maiord Camarlench Camperlre
Parenal & dicrada los alguazils no neyets en lo principi de cada sdere
assistenia d'bydells: mas adonchs Camp Camarlench o en absencia lur
loch Campo mid renal adrib & sta algun Cmun o Cmpnal & algun stat
& cast dita Vet. Empero los Alguazils no nepas empatgen a cada festa ad
quad assistencia. Del maiord dita Verma & agllo matexos no ses disponad ecd
principi declaran les sobredispost no ses clarans & stipmoniad volens pr
ans apres fiuma dits empostats pueda Ramusta & on Cou dits empostats conta
Cou pens & qual & stamur offici agrar fiuta sa empradora Cstuy alguazil

Dels homens de offici de alguatzir

Ert al sia obrigat o tengut nul ciutadà ne habitant en
de fugir als delats X lenna de penes imposades del
cims romans sino en una vegada X los dits imposts pendre al offi
ci del alguazir hujt homens de pratica los quals bolt sien
guardes dels fochs o encarcerats en dita Real Cort de los di
mynors dits officials jen lo mateix cartre fugen fan pugen
just e ferer dels delmats los quals homes al alguazir ma
nat del portmestre no tanplan empo los dits homens amo
nan al alguazir absenta o manament dels dits mes mae
stres Vers camarlench del Camp del mariscal o d'qual
sevol altre del dit nre ffelk Deu pendre aguardar aglo
X pus X qualsevol dels sobredits los fa manar X sens mal
e alguazir ab sclie algun d'aglo negu sen e gatge ffonerb
ni X nos o nre ffelk fan ordenats y nul segons lo delicte en
dan cayguts mano de matar al bort on la sua fa ordenar pot
menar degu ab bons preps encara los dits homes volem del
diligents e guant nos convendra cavalcar X la Cuna o en altra ma
nera si ja X cany no era los dits homes o dos almeys lo nre cartre gua
rdi e guarden sufficies de nat nos abuerguen e gnet denar vard
En apres mana a los dits homes al alguazir porte lo absenyal
d'un dels officials vergues e aglo segui ala porta forana d'nre o sal
X guarden e si batalla si scenenya pogues no fan mans d'ne
gu los barallants pendre. E mana e les besties ala porta forana
d'nre o sal remetre no lexe X mana e als enmans e gent d'nre
o sal carrera e entrada sos enbarguada. Mana encara als dits ho
mes del alguazir en lo numerament de la recepcio del dit officials segrans
e homenatge fara al alguazir jmians rebut en lo dit officis en ab
senya d'aglo al altre e de a les nits guardara los encarcerats e en lur
officis fran ne malvis no y sentra ny fara ne X tallemans d'pes o carrera
gria o st no demanio ne vebran

Aci comença la iiij part

ACI: COMENCA: LA: TERCA:
PART: DEL: PRESENT: LIBRE:
DE CANCELLER:

PER tal com maiestat Real d'gran molt gran es' ẽpalcada
emoltes vegades' engrans negocis segrea p̃ co les Letres della
procehins son p̃ jutge de hom excellent correegidores e a
forma congrua de dret è de raho tornadores'. Hayi manam que agsta
profitosa sacio que en la nra Cancelleria haia bon Cancellex Lo
qual volen esse Arquebisbe o bisbe que sia doctor en Leys' et En
cas' que arquebisbe obisbe doctor en Leys' no fos. volen que altre doctor
en leys' no contrastant que plat no sia sia reebut qui les tres mes
legir ecorregir aforma sufficient redunh e d'sa ma ppa en la fi de
castima ab meys tres que pero son nom sots struit sia tengut e
sobstes p̃ strima de manamet o de Registre o p̃ lo mssatge de
berga dla Cancellia o p̃ altr portier tinet agstes de continent no
oblit Tota hora po segnaet que enlo manamet de castima de agstes
sia contengut que son manades p̃ nos o de part nra als strnas
de manamet d' nostra strnamo p̃ algun de nre consell o secretaris'
e encara agstes p̃ nres ordes sian pueides o manades. ustras
tant solamet greneta e comissions de agsta. Apo sia diligent et attet
que agstes que gra gtenda q̃lque qual ala Cancellia venguan
closes' ab lo segell dagst qui manades les haura segellades' en
la clausura enlo manamet dagnestes sia gtengut com sian vistes'
p̃ agst qui les haura manades. Sia encara diligẽt de totes agstes
coses les quals en la Cancelleria nra ptampe en algun osa sien
corregides volents po que si p̃ nos sens mga o d' part nra p̃ algu
de nostre consel odels secretaris son manades o p̃ los ordes' apicom
p̃ luy offia ells pode mana- haud ordonat que no gtrastant que
de part nra nos manam al damut dit. Cancellero o vicecancell

o als stiuans sta stiuania o algus dels algunes leres Les quals pe-
uisten lo q qualque mana no degudes al arbitre del Canceller
repudades reg aytals leres subsignar si donchs lo segon manamit
ment q cta stia noy era subseguit. Enapres q tal com a aqll al qual
o que es mesa atorgua o que mes es consentir emp no reputam
tres. justicia gteñets entara summaria o pedicio o sens plet q son pp
mouiment manar e subsignar puga aviam les manades q los altres
se sguarda poder corregir. Guart se po sta psent ancessio ental
mana no abus aqll offia dls advis sen pogues amchilar o enqualque
mana eudentment embargnar. Et q tal que dita la ma ordinatio
alguna cosa q nre q thonotary o q algun dels stiuans sta nra stia-
ma q cartes o lres en aqlla fahedores no sia atrobada o feta Lo dit
Canceller tnst sta dita ordinatio e deles coses fahedores q los dits
vnacanceller q thonotary e altres stiuans sta nra stiuania ab
si tenir no ometra. Et q tal am en nres conselis q los nres
Conselers en les coses debidores q als consellant sia ord degut ob-
suada q tayo dihym statuidor ab aqst edicte que tota hora que
en nres conselis se disputara algunes coses sobre les quals castuns
dels gseller teignes tansdamet o castun dels gseller qualsque quals
dits son gsell. conuendra lo dit Canceller impugn pmanit als
altres que no als maiors que digue o que sabian consellat. Cor mel-
lor es que los dits dels altres sien corregits q los dits subsiguens
dels maiors que si los dits dels maiors se corregia q los dits aps
subseguits dels altres. Et si als maios pmamet dehim aqlles
coses que venuen esd consellados q dent ayta ocasio d mala
absurditat se donaria qls altres nobolents q fauor ens gosants q
temor ptn daquel les separa adu aqlles coses les quals ogitat
en cerd consellados Lentenimet pd en anament subuertents
Enapres volen quel cancellr orden les altres coses les quals psen
nos enlo gall fan faedores mana de star e de proseir esemblats
coses sguardants aquy stamet de psones segons la nra ordinatio
sobre aco feta dta qual copia ab si hage. E entara eppesitions

De supplicationsʼ stmadores en les forans parts dicte ordenacio segons
que sa concordat e atorgat p nra real Maiestat. / E napres iesposts
facedores en lo dit consell de part ma qualsquequals si donchs a aq-
daquelles expssamet aqlls no cometre de paula fer sapra si ocd obligat
volem encara si algun domestich nre mostra a ell alba de pancer
maior nre com la sua bestia sa morta en fuey nre o del canalle-
ric nre com sa retuda ala Cort nra p assollada alba segellar
ab son segell mand ell ocd tengut manar fer cartes debitories
si es canall de Ltt bar esi es roa de ppdtt esi mull o palefre d
ppdtt los quals al Tresorer nre sien endrecades. / Ordenantes encara
e volents ason offici p tenyr que totz qualsque quals als quals pti-
lich offici de judicatura e de Notaria sa atorgador sia suffiaenna e
dits altres ases de tots examin diligentmet. Et aqlls los quals
sufficients trobara ocd esperit Linrat aels lo offici destinat. Si
empo lesdeuenia lo dit cancellet p algun cas no poder segune la nostra
Cancelleria lauors lo loch seu al nostre Vicecancellet conmetra no
onesta. Declaram ael ocd sotsmesos plats capellas. Clergues doc-
tors saus endret de consell o d casa nra stants en los cas empo
enlos quals no gtadien Canonigues santeros elos ofdors elos pmo-
uedors. Caualers stinans nres los stinas p al nre Vona
dla nra cort p raho de son offici sotsmeses tasolamet foragitats
E a aqlls licencia de partir dla nostra cort segons que ael sa bist
puga donar exceptats aquels qui de nre consel san ennoblits
Car als resplendens conselles nostres e secretaris stinans pnos
tantsolamet es a tal licencia gsentidora. E puga lo Cancellr
los sotsmesos o aqll si hauia trobats ells negligents en lur offici
corregir agutario de un mes o en iurs segons que ael sa bist fa
hedor pdora condepnant. / E ptal que be e leyalmet les coses
damun dites sien pfetes p lo dit Cancellr Lo dit Cancellr sagra
met sagramet a nos fet sia stret que entotes les coses damunt
dites Lealmet se haura. E que res no ha fet p que al dit sagra-
met punctualmet observador puga obuar. Encara no oblit dels

stolans dla Capella e dla almoyna e dels pfans qui dla Almoy
na son nodrits sagramet e homenatge robra que p fet o consel
dels damnatge ania psona no vendra maiormet p aquelles oses que
els gtracte e que nos encara gtractam e que res no han fet ne
fara p que les oses damuntdites no puge fermamet obtuar
Encara que de mdt consell segons ma ordinatio dels grelleis' cer
sia sentit dolt qt sagramet damuntdit segons que enla dita
ordenatio es ordenat a nos face ab acabamet

Del Vicicanceller

Om humana fragilitat nostra vsar hom de gtima sa
nitat corporal obeians quel offici no poch de ma Can-
celleria en la qual tots los negocis qustions gerents los'
quals ala ma cort son denolus son spedidors p algun atadet
no puga fermar de gumar. / Empamorach ordenam quela damuntdita
Cancelleria hon hom feel e expert lo qual sia doctor en Leys apelo
Cancellr sia posat qui no ligat de negun ligam de sacra orde pcal
que no que pbenta p lo cancellr en cas que fos arquebisbe obisbe
altre plat o Clergue qui en crimnals. coses fel no pora p aques
sia sopltr. / Et qual que en la dita Cancelleria totes coses degudam
sien fetes enguis aqlls apres lo Cancellr entena ab acabamet. En-
cara ell dit hauer diligencia que les lrs les quals sobre les supli-
cations son manades complidamet gtenents lo set en la supplicatio con-
tengut sia diligentmet espetxades en tal manra que en aco desfalli
met lo qual amres gents greuge no poch pora donar. no sia atrobat
Ordonats enaxi que tota hora que sesdevenga mre Cancellr no po-
dent segun ma cort e cancelleria aqlles oses pel losit Cancellr
son ordenades e altres coses faledores en lo offici dela dita Cancellia
lo sit vicancellr tenir e complir en totes coses no ametta. Et totes
les altres coses les quals lo sit Cancellr en sit haudes tengut absi
en sun haud no relexo. / Et los sagrames los quals lo Cancellr
es faledor lo vicancellr a nos face ab acabamet

Del offici de pthonotari
Tinent Los segels

SI alcu pusio esubsignario faedores entles cartes o letres o pri-
uilegijs dela ma cort Real prehidors psones dignes le
trades e suffitents ab ara diliget hanem ordenades ptal que
les grimencies o tenors dagills segudamet segons que ala ma dels-
tuit se pray en justrao p totes les sues pats sien fundades no
ab menoe solliacio es p nos pensadora que acustodia eguardo de mes
segels en los quals la nostra Real maestat es psencada e p mps-
sio dels quals les dues letres e cartes son hobedes e segellades enca-
ra acouedro e esmena de agills sien bella retorica e bon lati e ppo
lo nrec stil han corregidores una bona psona de sciencia aprouada
e alimeys en stia gramatical be instituida p nos vold e hd ordo-
nado. / E p que volem e ordena que en la ma stpuana sia un stna
bo e suffitent qui tots los mes segels abulla tenora - Saluant
lo segel secret lo qual p los mes Camerlencs tenp hanem
declarat. Qui p[rho] tmet los mes segels volem e hd nomenat lo
qual totes les letres que de casa del Cancello o bicancellie ala
stinama vendra signades p nos o mec cancello o bicancello
o altra psona a ac ordonada registrar p los andants dela Squa-
ma fare e apos agills ab lo registre conprou e regonegra e correspta
si bdaden cas han smenadors e bal epuecpca diligentmet que be or-
denadamt segons ques cou sien dictades. / E puyo agills sagellar
fare e espach al demanants tant com el pora effectualmet esens-
tigna. Quant se empo que les algunes no segel saluant agills q
en lo mananet en lo dors dela tra bulla p nos o algun d' nro q sel
d' part ma o plos Secrtaris' eff manades. / Encara agills que plas
hondors mes han pures justicia tansolamet conetents eg tenents
/ E ptal que totes coses segons ma voluntat mills pecpca al dit p[rho]
mec mana que algunes stres priuilegis pecuats e firmaries d' pri-
uilegis o donacions de coses no mobles e d' jurisdicio gtenets segllar
no psumepca si donchs d' ma boca ala sua mananet dare no hama
o p lo segel de mec anel closes e segellades no bchio. / Volemen-
tats ordena que de totes agills letres Cartes e priuilegis que

Dela nostra stiuama expira reeba lo pue salari lo qual sobre les tarpacions deles terrs / hauem ordenat. Et ptal que aqll puga mils' murpolabblamiet obstuar volem que copia daql tengua ab si. Et lo moneda que daqu expira castun ay volem ell compte tenga al mdiarional mee. Et si algunes terres tarpadores abu- bitre han qu en la dita tarpacio declarades no sien bons pero mee obstuada modaco e tarpacio gruet aqlls a arbitre ser tarpor puga car la gsientia deel sobre aco detorentot carrega. Volem encara que als stiuans demanamt en sei totes stipanes faents p lo mee cort e als ajudans dela Saiuama entotes les coses que del offia dela stiuama se ptanye manar puga. / Et si enaco fan negligens que aqlls enla guitaro de tmq dies o menys p castua vegada que enaco fallir hauia castandels punir puga volem encara que totz los dits ajudas dela stiuana entotes aqlls coses que al offia se ptanye lodit p tenoys mee obeir sien tenguts x tor- gam encara a ell que si los torrens mes engir lur offia exercidor negligen hauia trobats puga ells dela guitano de xx. dies so menys punir segos q ala sua distructio ha vist faedor e p que aell gran fe es comesa en temr mes segells/eqrahp den son offia moltes vegades ab nos ha acon- trastar volem q lo sgramet a nos face lo qual lo vostre amos prestar es tengut

Als stiuans de manamet dela nra stiuama

Lx stiuama nra obeeians ental manera disposar q a tots p lurs negocs en aqlla anants de spazada expedito sia apellada Et p tal q quel offia del stiuze pus largamet e pus pfera sia romplit Statum e ordenam q daquanant en la dita nra stiuana ordinariamet sien xx stiuans de manamet bons e suf- fizens e feels qui tres stiuque e totes altes stipnes ala nra stiuana ptanyens encara volem q en les tres en les quals sobre supplica- tions han atorgades es fara lo fer en la supplicano stengut breument dins menam en stiua no q la supplicano segos q han hi enclos stam

Volem encara q en les trés strunidores degudamẽt maneza seruen segons la
nra ordinatio sobre la dua maneza de struire la seta la qual p los dits
struas en strut mana hauer Manam encara q amanamẽt dtois de
nre Consell encara del Canceller e vicecanceller nres fer de part ma
o p los ordos o secretaris dcmans sens nre manamẽt segrs que
al offia dells pramy trés e altres scripturs a elles pmuntes farem mas
los noms daquells qui les trés de paper fer hauzd manades en aqstes po-
sen so es en aqsta maneza q en lo segell deuza esser posat meta son nom
yo el tal p manamẽt del senyor rey fet aym p aytal encara q quant
pmulegi o carta de pregam nos aqsts q quals o de qualque atorgamẽt
farem ab segell pendent mana q en la pisana part so es en la penda on se
comenza alegir sots lo doblech dela dita Carta o pmulegi son nom p les
paules dessy dits strista amstant q aqst qui la hauza manada la haurista
e regoneguda Volem empo q quant se manara a ells pmulegis o trés p
algms de nres Consellers de part nza qualque gratia o pistina fauorable
q trnes ans q aqstes trés segelladors sien portades les mostre a aqsts qui
les hauzd manades p tal q aqstes manants vegen si segos nre manamẽt
procehex e en lo dit manamẽt se contenga axi so damunt es dit q aqstes
han vstes e regonegudes dmstams en aso q en tots pmulegis e cartes de
donatio ppetuals p nos atorgadores q ab segel flaho o ab bulla sera segella
dores sots la dareza linea del dit pmulegi o carta sera strut lo nro segal
senyal ab tutol de tots nres regnes e Comtats segos q deus appar e
apres Cnch noms de testimoms dels pus nobles e senyalades psones que
ladonchs en nra Cort presens sera Jatsia quel dit atorgamẽt atorgamẽt
presente no sera strades e subsigner lo senyal o clausura del strua nre q
lo manamẽt del dit atorgamẽt hauza rebut e nozesmenys lo manamẽt
acostumat axi so se segueix

Senyal

den pe p la gracia de deu rey darago de valencia de
Malorques de Serdenya de Corzega e Comte de barchoa
e de rossello e Cerdanya

Testimonis son Arn arcquebisbe de Tarragona Infant en pere Comte zof
Infant on far zof Infant en ramon zof Bng zof

Senyal den Mathen adria pthonotr[i] tinent los segells nf
Egidy p mand dm rle qui ea vidit

Com empo los oidos daquell les oses les quals p raho de lur offia vsar pez
nra potestat so no demanada nra serenitat sparar poden lres hauran
manados p aqstes oses les quals en les supplicatons manat haura struze
los noms daqstes en lo loch damur dit dela tra posar no o mete en aquest
manamet so es p los oidors Scrisque encara les trees les quals p la part
dels dits oidors p raho de lur offia o qualsque psones se endreçara els
damur dits pero scrimans volen ess sotsmeses als Cancellr e vicecancellr
mres e al prothonotr[i] Enaps guarden se los scrimans damur dits que
trees m alres scriptures a lur offia pramyes struze no fare smo tant
solamet als seus scrimans e dels secretors mres en aqst cas q a struze
les oses damur dites bastar no porien Guarden se encara q les scrip-
turas les quals ells fora p altre no pugue ess sguardades o vistes no
transtret de tra alguna prenedora dels registres o dalbs scriptors dela
scrimanía smo de consentimet del Cancellr o vicecancellr o prothonotr
mre a alguna psona ferlo lurar no gosen en alguna manera. Manam
encara quels damur dits Scrimans sagramet prestem e face al Cancellr
mre si llavors present sera so al offia han receburs o ell absent al vice-
vacat [cancellr q en lur offia be e feelment se haura & res p trees ne p
altres scriptures les quals p lur offia struze sera tengut dels gens
no rebra smo vnj. dms de carta granosa. dela moneda q corre en la terra
on som encara q negun. sanor dsordenada a algu no dara sobre aqstes
oses q ptanyen allur offia & q negun frau en lurs scripts no fara
o posara ne a algu aqstes oses les quals dels seus mres p raho de lur
offia ells saber se decumpra no revelara mas aqstes secretamet tendra
& si quentura en mre Consell p raho de struze so p altra manera ells
pirezess se escumpra aqstes oses q aqui orra so prebran als secretes
seran so a algu aqstes no revelara & q p ells no es fet nes fara p
p q lo sagrament no puga ess observat

Als Auditors de nra Scrivanía

f Sguardans ab dreta consideranó q avi p la nra magnificencia
privilegis vares trees gracies & provisions p diversos manamets

son tot dia atorgades e aqtta son p decreta justificatio abas q dela nra Cort Jsquen p certa psona veedores noresmenys a tolre tota ocasio de mudar la substancia o falsificar aqttes certmens transumpts a pdurable memoria en la nra Cort r—eal de aqttes prouchir entene q certes persones sien ordenades p nos e eletes p lo offia dels quals sien les dites roses en los nres registres strues e meses p q volem q en la dita struana ultra los strenans de manament p nos ja ordenats sien. vnj. strenans los quals andans sien appellats los quals volen esser strus de registrar prunlegis lres e scriptures en nra strenana spayadors e encara strure e fer en bona forma cartes lres e altres scriptures dela nra Cort segos e p la manera q a aqttes ha jmuir p lo Canceller vicecanceller o prothonotf Mananats als dits andans q mentre q sera en la Cort sinesque e stgue en la dita strenana e obeesque en totes roses e p totes als Canceller vicecanceller e prothonotf E si los dits andants stan en les dites roses desobedients o lo suey dela strenana ab diligencia no fara los dits Canceller vicecanceller el prothonotf en absencia dells puga aqttes punir dela quitatio de vn mes omenys E tesnomenys volen los dits andants tenir secretes aqttes roses q strenuan translatara o registrara si aqttes roses romanades los stan en secret p lurs manor E face sagramet en poder del Canceller o en absencia dell al vicecanceller q en lurs offics be e leyalment se haura e q tes no han fet ne faran p q lo dit sagramet no puxen tenir e aqtt fermanet observar.

Als misatges de nostra dela Canceleria

Considerants q engir la preminencia del offici dela nra Canceleria r—eal manaments diuersos son de aqtta continuanet emanadors p tal a executio daqttes digna rosa cer ssam q certes psones qui tota hora al Canceller e en la sua absencia al vicecanceller on q sian stats en la nra Cort denant vagen e los dits manaments exequesque sien diputades p que ordena que ales dannat dites roses complidores sien destinats

tres homes bons e suffiçients q̃ misatges de verga sien nomenats los quals
tota hora q̃ lo Canceller en la ñra Cort sera present o ell absent al Vi-
canceller on q̃ ñra dauant vagen E los manaments dassits e encara
de qualsevol altre de ñre Consell e del ñre prothonotz e encara dels oidors
o d'ells de part ñra sian tinguts e expriessiue ab acabamẽt Aquest
empo al ñre Canceller si present sia o ell absent al ñre Vicanceller en
lo rebem̃et del seu offici sagrament fara que son offici be e leyalment
exercira e la salut de ñra psona p̃ lur poder conseruara E que res no
han fet ne fara p̃ q̃ les rotles dauant dites no puguen fermament obseruar

Del Calfador de la cera p
als segells pendents

Et que impressio de segells pendents ab cera calent den esser fera
p̃ tal al appellament de aquell on hom bo e expert volem p
nos esser ordenat qui Calfador de cera sie nomenat lo qual
calfara e appellara cera a ops dels segells pendents qui en les cartes
q̃ en la ñra scriuania se spatxaran son penidors E encara rubertes
faze als segells qui en les tres de paper sian posadors E com rampnaren
tots temps ab les atzembles q̃ los ñres segells e registres portara vare
E regonexera si esser sotsmes al ñre pthonotz t̃ment los segells en totes
rotles tocants lo fuey dela ñra scriuania Lo qual lo dit prothonotz puga
punir en la quitato de deu dies so emuis segres segres la qualitat del
cartes si en son offici exercir aquell haura trobat negligent E continuamẽt
en la scriuania stiga e daqui nos ptesca sens licencia del prothonotz
E al Canceller sagrament faze Lo qual al dit Canceller los missatgers
de verga damunditz prestar e fer son tenguts

Dels promouedors

Si com leden negligencia los negocis son deputz azi assistent dili-
gencia los negocis si bona reeben Empero dazo offici dels pro-
monedors p̃ diligencia dels quals molts negocis se endreçen molt

expedient determinm p que dos Canallers e dos sufficients doctors en
dret ciuil qui en crminals causes si mestier no rebugen volem esse
promonedors nom conuenient assumet dela qualitat del offici exer-
cador Los quals damunt dits promonedors los negocis en nre Consell
promoguen dagilles psones les quals en les terres nres exercar agita
en la qual nos presents serem hauer domnatiu sguarden diligencia hauet
q sien sparades e a conuerents arabamets pduytes Encara vuy
en nres Consells dege nres Consellers en agilles roses q han consellar
adir couinent orde guiar disposam ab aqsta molt aconsellada sauiesa
q rosa hora q en nres consells absens lo Canceller vicecanceller seran di-
sturides algues roses sobre les quals rasid dels Consellers degues tan
solamet e rasid dels consellers quals q quals dre son consell conendra
lo promonedor Canaller qui primer a aqst offici sera reebut lo qual
absent laltra canaller jmunga premeramet ales altres q als maiors
q digne e q sabran consellam car mils es quels dits dels altres
sien correguts p los dits dels maiors apres subseguits q si los dits
dels maiors ere correguts p los dits dels altres apres subseguits Amostare
encara ales roses dantiu dites q com sedeuindra absens lo Canceller
e vicecanceller en nres Consells algues roses essi sparades dels quals
de paraula a algu dega esse respost aco haia a fer lo promonedor Canaller
qui primer a aqst offici fa apellar lo qual absent aco fer dega lalt
Canaller si donques no hame mianat alguna vegada aco p altre nre Con-
seller esse complir en apres atrements ptany de Cadira Real. ordinia-
met de justicia p lo pus alt destinar q veila engre la correctio dels ex-
cesses de sos officials p tal quels drets dela terra e dels feels dagilla p
offenses de justicia no pugue pdurar Empamordaco ordena quels dits
promonedors nos rasid any opportunamet e puportuna q reformadors
ales terres nres dels quals absens sien sien trameses sollicitar incon
ab acabamet entro q effectualmet sien destinats lo p qual que rahonable
finar aco quant alanores no valer fer Encara ordena q de nres
enfres anyes sien tenguts de sollicitar nos q nos sobre lo maestre racional
els primats dagilla offici ordene psones qui sapien veritat los comptes qt

V aestrenonal del dit offin reeben si son diligentmēt e leyal sparats Car
axi so tots los mres fets en q dmes rotze fenere en lo dit offin axi
sta en talh q nos dells sapiam si allo haura be e diligentmēt fet vote
entora q com decert sabra en les terres mres dets quals absents serem al-
gun offical mre maiormēt jurisdito exercent essi menys suffitent
deontmēt entro q de sufficient ne haia prouehir solliate puessantmēt
p les quals tres penrar vote tota hora q aytal rars sesdeuindra p
agtts en agsses coses tota agtta que pora hāre diligencia entra
Enapres los damunt dits promouedors p sagramēt a nos prometre sien
tenguts q lure offia exercira be feelmēt e diliget sagramēt pero stare
lo qual los mres Conselles a nos fer son stets segos la forma en la
ordinario nra dels Conselles expressada so segos lo tenor dela dita
ordinano los damunt dits promouedors en mres consells sien receburs

Dels endrecadors dela consciencia

P Ertal com diurnal demenaa ordona adira la qual mra
real V aestar obte digna cosa es q a agtt p lo do dt qual
sobrepuia de tot entot obeesta en bones obres faent en tots agttes
q adreta consciencia atrariere segos diurnals ensenyaments sguinay
p q los endrezadors de nra gsta real esser dispossam bisbes e altres
prelats e V res en la yedegia e doctors en drets e homens religi
osos Conselles mres stants aqui altre offin en mre Consell no hauets
Los so quals sabents verdaderamēt o dalts oyts algues coses nos
fer en qualque manera o hauer feres o voler fer quant que quant
les quals coses segos les diurnals regles se rogite en alguna manera
contrestar aunsta consciencia anos agttes los altres conselles presents
o tots absents o a altres sien tenguts dir o strenze p lure albire feel-
ment Conselladors e p tal q agttes coses feelmēt complestque anos
sagramēt e entara sagramēt del consell segos nra ordinano faren

als damunt dits los noms dels quals veura sobrescrits E sobre les altres suppliations closes axi co damunt es posar les quals seray remeses a algus stants en los locbs destinats del loch en lo qual lauors no serem ni lengues los quals ne deura pllurs offias conex agsta paraula ala strunama strure mana E daqui als supplicants agttes lurar facen sens triga les quals daqui los supplicants als dits altres supplicants strunans dela nra strunama porte trees de nra comissio real obtments les romanets pero supplications a nos rastu dels oidors a nos aport axi q un apres altre segos orde de seer en lo Consell qui get sia tengut de fer relatio de una tansblamer dagttes supplications q tindra E ordenar p nos q quey manare allo strure en les forans parts dels dits supplications e encara agstes parauts p lo rey] forstrure p algus dels nres secretaris so altre qui a aiustar face E en apres agttes supplicanons doure e ab segell del offici dels oidors sanam ser segellades e sobre ells doses p un dels dits strunans dela audienna axi co damunt es dit agsta paraula ala strunama] E si ala strunama remetre no les ratra los noms dagttes als quals es remes strusque e als supplicants sien lurades les quals los dits supplicants als strunans dela nra strunama porte p tal q trees nres reals romanets les roses damunt dites p nos ordenades ronsegueshque o a altres als quals pendrece porte p tal q expedito segos les roses p nos ordenades breumer consegueshque po si la strunama o strunans dela audienna ro haura strures les expedirons dels dits supplications segos la volumtat dels dits oydors les trees daqui fan faedors de dmo o defora la strunama strure o les p dits supplicatons spayades ala dita strunama portar volra agttes llauos doure e segellar no veem q cala cor agsta damunt dita clausura dels damunt dits supplicatons ab lo segell del offici dels oidors p simular despeses dels offerents agttes per portar lla on ere portadores p trets pones no degudes despeses ronega segos hane entes fer trasplanier hane duyta queridora disposany entrara· ny cer segell del offici dels oidors dels quals

my. dits cauallers oidors lo pus antich en lo offici tenga (e en absencia
dell lo segon (e aci del altre ꝑ aqst orde vote esser tendor e aqtt
guarde diligentmet e cassid dells segellar deia segos que la ordinario
dels cases dessd dits (o testifica en apres vy cauatte (e vy clergue
(o sauy en dret oidors almenys ja er sien tenguts en la Ciutat
(o Castell en lo qual q mit se comendra nos saure siempo aqui saure
no podem ꝑ la poquea del loch (o ꝑ fretura embargats llauors en
loch dms distancia de vna legua posar saure haie en qualque
manera en apres nos strans en algu loch en lo qual exercan de
jurisdiccional potestat hauid dos dels oidors damunt dits vn dia de
cassia semmana al carcer de nra Cort anar sien prets & aqui
presens los jutges ell clo alts presidents ala dita Cort ecroēr fiscals
e guardes del Carcer begen los encarcerats les querimonies dells ab
paciencia omts e si deffallimets veey de algues coses aqtts repre-
nen segos q es coumer tots les coses a stamet degut reduhymts
& ells sabents tot quant cro en aqtt dia sa star ꝓcehit en les cau-
ses dels encarcerats diffugis judicials sessorts de tot en tot squiuare
ꝑ tal quels encarcerats conputes cassid sa pena se port o ells
delinquadors longa custodia carcerol no deprema iniquamet (o injusta
obstuara encara los oidors q sien ꝑ nos strants en los lochs en
los quals algues supplicacions los portants altes anos hauer
no pora quar que volra ꝑ tot q aci los dits oidors sien appellats
dels damunt dits les supplicacions reebre encara no sesdemudra
absens lo Canselle Vicecanselle en ntres consells supplicacions
algunes sparxar vn dels oidors clergue (o sauy en dret sia tengut
de dictar ꝑ quals paules en les foranes parts daqttes materyes sup-
plicacions stan strictes aqttes coses q sparxadors sera ordenades &
ꝑ tal q profit de ntres potsmeses neglige no sia vists derer
mm cer obstuar q quant q quant a Ciutat (o Castell o bila
dels terres ntres campnar (o en altramanera sesdemudra nos
vemr e aqui algus dies (o algu dia (o algua part de dia coma
dreny dos dels oidors cauallers (e altre clergue (o sauy en dret algus

promes aqui domnalt hauers jurats o conselles co paes co Consols
si aqu no dege appellar aunstants encara lo v—ector dela sglesia
maior dagtt loch si p ventura altl cosa sera de pensar é aell dir
no o mera q cgire si algues coses son en agtt loch vtils o necessos
é si creyment en agtt loch fer se pot en qualque manera é agttes
coses q p lo offici dels oidors pora esser spatxades ells agttes complesque
en les altres q prouisio requiere ala v—aestat v—cal recontrara car
som nos cobeiants de fer tots coses en qualque manera pera opti-
mes Noresmenys ordenats q tots los damunt dits oidors e cascu
dells si ells officials mes dela terra en la qual sem maiorment
jurisdicio exercets sien de suffiaenca premunits entrametre se
saber diligentmet é si algu dagtts menys sufficient hauria trobat
nos decontmet entro q desufficiet ne haia proueher sollicitor en
nulla manera no omeira En apres tots los oidors anos p sagra-
met promeira sien tenguts q feelmet son offici exarara

dels Salaris dels oidors

Item statut quel offici dels oidors p lo qual als clamants
justicia pmptament es e deu esser atribuida p minua de
ministres triga en lo seu espatxament no reeba Or-
dena q .v. strenuus abtes e sufficients e experts sien assignats
qui p lo mati al loch diputat en lo mze hostal p la audiencia
temir vengue é aqu presents los damunt dits oidors los dits
strenuus un apres altre ligen les peticions q ala dita audiencia
sian offertes e sobre agttes strusque les coses p los oidors en agttes
manades e los noms dagtts qui les hauia prouehides Enne les
altres coses attenera diligentmet q si donchs .y. almenys dels
dits oidors dels quals la un sia caualler e laltre sapia en dret

dels quals la hun sia Canaller e laltre sam endzer en spatzar les dits
supplicacions concordablamet no gsentren en aqttes coses en les quals
sien disordanats a negu dells no obeesque en alguna manera a ells ço
obeesca e segueixca en e p aqttes coses q ala audiencia ce al offici dells
se sguarden e les peticions proueyides ells ce la hun dells segellades ço ab
segell del offici dels oidors ala nra sturmanía aporte en la qual entrels
sturians de manamet p fez letre daqtts se dene diuisire mas entara
sturiza los manamets penals ce altres los quals p los misatgers
dela audiencia ce manamet dels oidors ce algues psones se fara p
tal q contra aqtts fet sera los transgressats pugue segos degu-
damet esser punits e cessionemys fara quiern ce memorial dels
enantaments dels encarcerats qui en la preso real ce comuna del loch
on nos presents sem deguts sera en quin stamet sam lo dia quels
nres oidors aqtts segos nra ordinario visitada hauzo ce quant ce ro
ce p quina manera tro ala alma visitatio enantat hi sa e quant
los dits sturians engre les dits coses entendze no calra volem ce a ells
expressamet mana que anden arregistrar ce spatzar los affers de nra
sturiania ala qual cosa se requonegue esser obligats e obeesque ce sien
sotsmeses en tots coses e p tot als Canceller ce vicecanceller ce pro-
thonotz. e si los damunt dits sturias sera en les dits coses desobedients
e lo fuey ab diligencia no fara los dits Canceller e vicecanceller o
prothonotz. o oidors pugesen aqtts punir dela quitatio de huy mes o de
menys. e sagramet al Canceller fara q be e leyalmet les pro-
uisions sturiza ettur offici fiuza

Dels portes o sotsportes qui son luirats als oidors

Emblantmet p exigir los manamets dels oidors damunt
dits en quant al seu offici ptanyera a exeattio sien

menats' ep guardar q̃ſmo agills que dege ala audiencia nos acoſtẽ or gra
mulatnd lo comu xfit paria toſt deſtorber. Volem e ordenadq̃ dos ſots pa
ters mes al fuey dla dita audiencia ſien ordenats los qualb amanamẽ
dels dits hordors. Tran la on els ſmta la billa on nos ſem trametre p
dgills oſes que loffici dels ordis torara elos manamens de aquells abdiligẽ
cia e cura feelmẽt exegna. Equant alſſuey daquest offici nãis no ſan
Volem e aels mand que engn lo guarda dels portes foranes de nre
hoſtal e dls altres oſes al ſen offici pteniers ſien diligens e attens ab
los altres ſots portes enſemps. Et prahort offici ſagrament al Conſell
ſaua q̃ engn la execucio dels manamens be e feelmẽt ſe hauran

Del confeſſor Rubrica

O meys p lanpor d' les animes que dels oſors ſam deneſſ
metge eſqueſta de qual oes aſabr lo pmer emalaltiz
dema aſon decumẽt gruet medeana. Encara lo on maia pit
appar aqui tots temps pus ſanamẽt es la oſa faedora. Edonques pueh'
dor maiormẽt es anos de gruet metge dla dita ciutat q̃ſians que com
anos fa de ſpiritual ſalut pueh'it aremey de corporal medeana pus ſa
ludablemẽt ſem diſpoſats. Empero dam anes gſesſors oidors dun diſſt
capella en la mta aſſi eer diputat pelegros oſeglar lo qual mes a ao dite
elegidor que entheologia oendret Canonis comunetmẽt inſtruit ſia ed
oſtumes ſanctes reſplandeſoa es honestat de vida de olga. Eaqſt
tots temps dita preſent eer com los dimnals offias denant nos ſedre
. Et en abſencia dels monges dla mta capella lo reſt del euangeli elo be
ſanedt dla pau en locas que aquels ſi preſents foſen ao ſer porie anos
portar edonar, ſia tengut enaqſt lo dit gſeſſor nre volem eel ſtret que
nos ſoliat a obres de pietat e enagills oſes les quals ensnẽ deuoto
. Et ſi ueura que lepaſem algunes oſes daquells maiormẽt les quals
han acoſtumades de ſer p̃ vent p obtinó o p alt mand deu anos ao
a memoria reduhir e anegades nos pmiepar ſecretamẽt en ppat ſialgua
oſa la qual den no bulla hauia gſta' anos ſer odir la qual en offen
ſa d' den pogs cauſe enqualgne mana. Elodit gſeſſor nre en la caſanad

aer bolem sien bona mand es possible almeys ayant com mes pora
& ff ptal que si algun cas ocorrer sopresamet fezmare del pugam
ell ff nos robar. /\ as ptal com ff lespenemimet belles oses passades
y uelhidor es als benemdres segons q̃ us lig̃ beneyrat es aquel
lo qual fan los ĝus pres ell ff guardat ordena quel gsesor mdomos
faca sagrame e homenatge que tot dapnatge lo qual sabra podr
espenemi ala mda ffsona ff son podr sguuara. E entara que agll
omos apus tost que pora benelara ne entara fer ne paula ne o
senimet donara en alguna osa ff laqual omos pogues qualque
dampnatge benemi e que no afer ne fara alguna osa ff g les
damnmt dits oses fer no puga

Del Abat. D. Sanctes Creus.

DS hauem tractat dels offics temporals comen la ma Casa
son regidors molt mes deu ordenar dla nostra Capella en lo ĝl
se gracta de qsegar lo cors de nrd senyor deu maymet pus trobam qu en lo
no ucl testamt qst fill de deu ihu xpst dolch dsar mes destamet de sacedot
que de dignitat real dxi am selig̃ los dyous dla cena. als depebles ecce
ho c d corpus meu ecc. ff que quant deu ecc aquest minist ff honesta pso
na dreta e pia deuoco facha la ma lig̃ honestasus. Poc en ma capella de
clara ecc capella nra maior lo Abbat de Sanctes creus loqual ff pri
uilegi de nostres anteceptors co actos tepo reebut ff capella maior e dels
los Reys Darago loquals Abbat enuotes les festes del ay oes en aglls
que segons nra ordinatio lo Retaule darient deu ecc posat mssa en
la nza capella dsentia celebrar de ia e epar los altres offics dminats
si aglls nos dsents fem. si doncha ff nos no era ordenat que la dita mss
sa des dits offics agll dia celebrats cors ff algun arquebisbe o bisbe
dsents lauors en la Cort fosen. Encara tots dies la taula ma ans que
mengem beneesta. E apres nre menar fer no oblit gracies a nrd sen
yor segons la ma ordinatio. En los altres dreo po en los quals mssa
dauant nos celebrar no hauia nos aglla oents lo test de leuuangeli
omos abesar apres encara lo bessamet de pau amos donar no oblit

ĝut pres lopa
del henriqua

Volem empo que tota vegada que Arquebisbe obisbe aqui ꝑsent ha ees lo dit Abat les dites coses eẽ ar ab aquells ꝑ vn daquels volem eed fets car comuned cosa eed reputa que los dits ꝑlats quant en la nra Cort veric ꝑ raho de sa dignitat ꝑ la nra ꝑsentra aqsta ꝓrogatiua ueben Empo lo dit abbat denos pmanr sabd dera ꝑ qual dels dits plats qui ꝑsents fan dolre les dites coses eed fetes. E no resmeys q̃ aquesta absoliatiue que los monges capellans stolans els altres deputats al sieu dita nra capella sien atens e curosos entores ꝑ coses to cants al sieu se aqlla e aqlls man expssamet que de aqlles hagen cura diligent. E si falsa vny dies ꝑ castuna vegada que fallir haura encara ala sua oracio castun dia missa en la nra ꝑsentra dolre eed celebrada. E si ꝑ occupatio dalgun greus affers o ꝑ altra mana tardarie massa o lexarie d'or lo diurnal minsteri dera lo dit Abat anos les dites coses a menors reduhyr. E si ꝑ ventd voluntat nra no era ꝑ algunes de hores les ores del diurnal offici e que nos pogues ab deguna orasio solepnalmet dir nat nos. E aqll cas quant se no lexar la capella ꝑ co que en la capella nra totes les dites hores del diurnal offici solepnalmet nos dogue apti com si nos aqui ꝑsents fosem ꝑtal que la laor desen no sia lexada. E apres com nos caminar se deuedra lo dit Abat lo vespre ꝑcesent dega anos introgar on le ndema dolre hon missa ella el deuant anar man a vn o a uns que deuant vaje ꝑ que apti com nos sem vengats totes les coses sien aptes com se ꝑtay apellades. E proueyra en cara que tots temps nos caminats vn dels stolans dela capella ostia al noyna de man ans que missa haia horda canalcant ab nos vaia ab ornaments cabdibres e ab altres coses necessaries en tal mana que si al lo ch, en lo qual lo vespre haure exposat missa hon degudamet anar no podre o en altra mana ꝑposit mudarie missa hon pogue sem. E apres com fa dia solepne en lo qual despres e mannes solempnamet oyr deure apamets de altar segons la ordinatio la qual hand feta sobre aco la nostre lodit Abat com damunt es dit entenps comuned dema anats enas on ques apellen deguadant lo diurnal offici. E si quencd fa dia depus celebrant festiuitat

Denza nos pmenoyar si ep qualque plat o alid psona volrid que
sia pricada benant nos la paula de seu e lo offici fet de ma
voluntat. / Enapt saber no lexo dequnes psones ammñsary capu
ay volrid eed fet ha de nra ffadenocio ptal que aquels en los
tempts en los quals fan anos amemoria reduguid e ell plas p
lo qual volrid lo offici eed fet si psent lanors ha sonos supia
. Egenalmet ptanyera ael aira del offici haud etmastich e deiot
o ques ptanyala capella e tot seffallimet' corregui si alcun
naura eed vist aqui. Enapès com sesdevendra nos reebre la sta
comunio del cos de nrd semor Lanors lo dit abat demra abas
elegir e apellar la ostia gsegradora api que elegida a aco p ell
sens fiab una hostia de molts de una aalta a aqlla semblantmet
p combregar la hostia elegida sia tocada e apès daqlla p ell sia set
tast e al estola qui enla custodia les hosties se tast api matex fare ser
. Api matex del vi del qual apres la comunio denzd la boca lanar
cal abegades esforcat lo seminador de tots mals es estar atro
bat alguno malnats en aqst salutar sgramet abamnables
psidies mapmatd. Apres encara lo dit abbat demra ab no 6 les
hores canonicals dn e al offici dla missa legu denat' nos' No oblit
quant que quant el aqlla no celebrara. / Quart sempo lo dit
abat que en st hare e punctablemet observe la dita ordinatio nra
sobre los pamentz e altres ornamentz dla capella posadors e mu
dadors segons la banetat dels dies solepnes e dls festes qsequet
ment. Enapès ordend el ess sotsmes de canella nrd. Volrd
el anos sagramed e homenatge jstar que pfer e consel del drapnatge
anra psona no dmdra morament p aqlls coses les quals el tracte
eles quals no en cou tracta. E que res p el no es fet nes fara p
que aquest sagramed e homenatge no pugaobservar

Dels Monges de la Capella

Et al que les psents ordinacions entotes les seus pts sie
justes pfetes e p deffallimet de mimstres no puguam
eed en ço fuey opportu en algunes cosa depreses. / Per so sgracians

quel sit abat gmmamet p lo carech de son monestr bonamet no
por la nra cort segui e car tots los diumals offias segons acstuma
s' lm ozde anngamet en la nra Capella obſuada som celebriadors
ges de son monestr los quals honest e de honesta vida ccd volem
qu ab los altrs capellas e almoyners mes p dumsdes setmanes
misses e altrs diumals offias hores coes anomalo cante e celebre
castumdria. Encara volem que la hn dels coes lo pmer reebut
aloffia lo bar tinga com nos offerm se covendra. Eno oblit
hostries hi ayga e tota osa alsagramet de encarestia e al capla
celebrant nra fare diligentmet tota hora que diacra no sia despt
er la missa ca lauors p aqll volem que sia fet/ denra encara
p si o p lestola dla capella e encara com missa horze minstrar a nos
dminals/ Encara ordena ptamyd daara daquell dels dits moges
qu pus antich sa en lo offici apellamets e ornamets d' nra capella
qualsquequals ab diligencia guardar los gls fet pmentary de tots
tinga. Mas calsd monge qu segon sa reebut hage copia daqll
pmentary ptal que el aqlles coses guarde sue com lo pmer
absent sa o en altra mand empetrar o en absencia dels moges
lo capella almoyner segon reebut al offici hage a primatey pmetary
en la mand mateixa dels monges guardense encara que en sit
hage e pmiolablamet obsme la ordinatio nra sobre los pamets
e altrs ornamets dla capella posadors e mudadors segons la bay-
ebat dels dies solepnes e dels festes consequentmet. Encara
aqll monge qu los ornamets guarde den yuerca en qui lo
repatio de aqlles com mester hi sa o faent encara algms fer
de nou segons la ordinatio la qual hage feta en qui dqlles
coses hage albara de sua de ratio gmet lo son aque pmeran-
les dites coses e ab diligencia reeba los dines del Tresorer p pa-
gar aqlls e com segons sit hage lo sit abat p lo carech de son
monestr no por en la nra Cort gmmamet ecd absent volem
e ordena qt hn dels dus monges coes lo pmer reebut el absent

Laltre fare gpleſque e eſp̃reſqua tores e ſengleo oſes ala ama e
minſtr̃ del dit abat ꝓtamens en ep la forma en lo ſen capitol
pus ꝑ deſus ſit del qual̃ transſat abſi haia grenguda e epoſſ-
sador A ſustans empo a aro que abat algu ſent fa o mre en
tyeologa en nra aſſentaa deura anos donar lo beſamel dla pan
e del reſt del euangeli e ſer la benedictio dla nra caula. / En
apres ordena els eſſer ſotsmeſſes al comellr e aell deura obeir
. / Los ſtolans empo dla capella encara los ſtolans dla almoyno
e tots que enla Capella dſen abat Abat e en abſentia ſua als
dits monges obeir deura ̃gnt alſuey lo qual ha ſer an en
la capella. Los quals ſtolans dla Capella los da munt dits mo-
yes ſi ꝓhobedients ſam o negligens ſam en lo dit ſuey haura
trobats a perdre la ſua quitatio de ny res o enins puga ꝺdempnar
. / En apres encara vole ells anos ſagramẽt e homenatge ꝓſtar los
quals lo dit abat anos ꝓſtar es tengut

DEL SCOLA DLA CAPELLA

D Ygna coſa e aden agredable eſſ̃ ꝓenſam ſi aqlls coſes
les quals adimpnal ornamẽt ſon deſtinades ſanamẽt
e honeſta ſien tractades e ab diligent auſtoria qſtiades que p
negligencia o p erro fallimẽt algu no apegua en aqlls. / E ptal
que ala Capella ntra ſobre aqueſtes coſes pus feuentmẽt ſia pue-
hyt. / Eſtatuhym eordena que un ſtola enla capella ntra ſia gſti-
tuhyt al offici del qual ſe ptanga reebre dels monges dla
capella. ipmis reebut al offici ornamẽts ala dita Capella. ipmis
reebut al offici ornamẽts ala dita capella ptamẽts e aqlls dege
en laltar poſar ptal que daqlls ſia tengut de uſar apto
en laltra nra ordinatio es expſſat la qual ordinatio ſta ab-
ſi tinga e aqlla diligentmẽt obſue. / Encara volem el auſto-
ria diligent haia dles comunes e altres apellamẽts los

quals p lo seure reoesar en nrē oratory ensemps ablestola dla almoy-
na ab les altres eles altres apellamers ans del entrament dla missa
stney a ordenar segons la varietat del temps apiarom p nos es ordenat
dla qual ordinatio ayant am avtoca opia en stuet hale. prae
que agilla puga insis sens dessallimēt obsuar / Ealso mateu volem
ed obsuat esser en les despres cenbo matines sollepnes en
les quale segons lalta ordinatio / Laltar nrē en les damunt dits
despres e matines sa ordenador / Camynant empo totes agills
oses les quals engu lo oratori damunt dit ep les maneres da-
munt dits sestuorie diligent nēt complir / Denra entara lo dit
stola reebe dl Reboster nrē Lumenaria a dos d'ma Capella
nova segons la forma sobre los dits lumynaris ordonada / Entra-
ra com nos p la ara de algun defunt dolze eer celebrat aco al
dit reboster no tard reuellar p tal que sobre les torrices degu-
da nēt sia gnesit ala cura de agll se prenga que apres los mo-
yes ala capella deputato se dege entrametre que no sia desal
limēt en la capla dagilles oses les quals nrārieo son
Entara que engūa ffona ser dega agills oses les quals no son
honestes ne es degut als monges de ser / Dolem entara quel
dit stola apres lo Conuelt sia sotsmes e obeesca al
abat de Sanbes creus e als monges dla Capella / E si
mester sa que ason offia entendre lo dit stola degudamet
no pora dege cometre diligentment les sues bens al stola
dla almoyna. acceptat que sens paula seta alsdits
monges no puga cometre al dit stola o aalts los dits apel-
lamens eles altres oses deles quals gamamet eguare
ordinaria abtar les quals oses sots los monges damunt dits
tenga ab prudentay eguard sia encara tengut lodit stola de ajudar
los damunt dits monges al offia celebrar e adū les hores reglarmt
en la missa nra cantat tota hora que'l poran e que p ayo no sia
enson offia embergat los libres encar al offia dla capella nrā
p ell eer tenguts eguardats. Dolem / Dolents entara que cura diliget
haie que com nos caminare libres nras a hores deidores en apelle

X port apx enqualque loch on anos mes plaira hores apx pu
gam. E ll encar ala elevatio del cors d'me senyo les tor
noes tem no oblit ensemps ab lo stola dla almoyna ss.
doncha la vi dels no era revestit aqll dra x sbtdiaco. En
lo gnalcas talre stola qui vestit x drata no sa hare e procu
dels fadins dla almoyna qui stem les dites coimpres ambe
segons ques guarda L encensa entara ab ensens cab arbos
entreses al drata daaqll qui aqll denos sa donador x ell
volem ecr administrat. Nanam encara que ptal com lo dit
stola moltes coses sa aterm etractar deles quals nos vsam
aecs libres qui x los monges e capella gla capella algunes vega
ges vell son romeses e semblants coses. E sace al cancell o elabsef
al dit cancell sagramet segons la forma en lo sagramet lo qual
fan los seus monges damit cossages

DELLS ALMOYNERS

O mesa auctoritat anos x me senyor de dispensar deles
coses temporals sessoria requerir que daquelles anyat oo
mot comunetsa apsones facultas sostamnees de almoynes done
ala distribucio deles quals dos bons e proms capllans volem
ecr deputats qui almoyners sien nomenats la cura dels quals
ecr den que les formentes dls tanles dla nra cort honestamet
x tal que no pesqu recaulir face. Et en apres distribuir x les
cola dla almoyna segons que sa apperta. Deuen encara sollicitar
los maiorbomes que aqlls coses que han posades als tanles x
aportar ala almoyna segudam face guardar. Ytal que x
algms lecadors x ventura espoloses algsma cosa daqlls aldret
dla almoyna no pusa ecr sostreta. La vn empo dels com nos me
iare danant la tanla nra star dena ela nau de argent on
laqual les garrafoles se posen nos enladita nau etoualls dla
tanla nra Lenar no oblit eaqlls coses les quals dla tmulo

Nra fan lenades si donques en altra mana de agllos ordenar no
coliem sent exceptio reebent p lo stola dta almoyna toca
la almoyna facen deportar. / E mpo lo almoyner pus antic
en lo offia deuna la moneda e totes les altres coses segons nra
ordmatio ala dlmoyna deputades reebre e entres priadores p
amor d'deu dystribuir lla on mes fa comuent sobre laqual
cosa lo gsentia del canegd. / Laltre empo capella almoy-
ner totes les coses reebudes dystribuides p laltre en strit
pos e en absentia del altre primer loffici dell altre exposta en
la psentia p oaagle aiut enfos agills coses les quals al
offici dell pramyera. E castim entara de agills la nra ordi
natio la qual hauem feta deles coses dsputades ala almoyna
en strit hare p tal que agilla mils tengam e obsruen ea-
nos si mester fa a fuar sollicite e prouen. E naps am
p nra costuma los peus eles mans dels pobres lauarem
o fets semblant fare los almoyners denend anos p star
que en lauar los peus apos los cauallers camarlenghs et
la abluco deles mans apos los maiordomets aquest a agilles
coses les quals nres fan subminstre sone encara a aqls
pobres apa p refectio am p altres coses les coses ordenades
sobre aco p nos enla ordmatio la qual hauem feta. E enagst
empo fuegs lo pus antich enlo offici al pus nouell tot tem
p fa haur maior. / E naps ordenam que agst almoyners denant
sid al stola eal fmador dta almoyna e agills corregsquen
sles venda enlur offici enal o ecd enqualque mana negotiges
los dits empo almoyners al cancell sien stablmesos la mone
da empo dystribuidora segons nra ordmatio enles almoyners
de nre treser reebra. / Mas empo al nre p ational se les
dates e reebudes copte vere fan tenguts. E encara volem els
ecd tenguts misses dauant nos celebrar e fer sobre altres
trenes ab los monges ala capella deputats. E els anar apa
ala missa comals altres officials dmpnals dauant nos plepna
ment celebradors / e encara enla benedictio de la taula e enles
graties enla fi dla taula faedores psents ecd apa com los monges

Dta Capilla ells bots e mana - E en absentá dels monjes
deuta lo bat p una oblacio en ell rebedor enla missa temi
tota begada que enla missa drara sollepnamet no sa bespr
deuta encara lauors lo sues d hostres de bi alsagramet dcen
caresto noū fer diligentmet. E encad ptal om peñori de Lur
offici moltes denegades han anos entorn estar bolem que anos' facen
sagramet a homenatge que dampnatge se nia ptsona plus poder
sguinaid e p res que sesguars a son offici pill anos no bindra - / E sil
pdran anos ber pagat al pus tost que pora ho reuellara e que res
no han fet ne faia p que acc obstar no puguen

De: Scola: de: Almoyna: Rū.

Ol loable ebe entad gsonant acaritat admidram que agiles
oses les qualb enla taula nia p refectio axi anos com a
altres en agiles serents son posades qt alb molt bon nres gpamjob
pobres de xst ans pus berendamet ael del qual totes oses recbens-
me ptal que no nasqe lo comencamet dla sacia sptnua la qual amo-
nesta axi que aquells que no pode amonestar a pellar ne pugne rdmar
E mpanordaos ptal que pus leugeramet acabamet preue agiles
oses que desjam e que la part als pobres d xst ordnada malua
damet nos puga depn ab agsta nia ordinatio. Haue dret pue hisbo
que bnetegne conuenentment. que leuger e apert de bida e de bons
costums ornat als cappellas nres almoyns e ala nia almoyno
assiste e aels apres lo Conseller obeesqud sia rebrut quy les fre
mentes totes dta caula nia reeba p los almoyners nres damut
dits. p mamet reallbes e enlo loch ales oses damunt dites depi-
nat an repossar curtosamet. E ptal que les damunt dites feu neub
no p estan cura bigilant p que haue e dta damut dita almoyno
ara haue diligent. Ajustam encara que lo stola damunt dit als
clergues dta Capilla nia sia tengut enles hores e enlos altres di-

ujnalo offias andar ela epsto reglarmet en la missa nra cantar
quant manat lisa ꝑ lo regent la nra capella. Et com nosa vestit
ꝑ la dita epla cantar tengam en coriu quant lo coros nre senyor
se lenara ela part dls libres als Hores dedores o cantadores ensepts
ab testola dla capella port entalmanā que lla on anos nuls plan-
ra les Hores pugam Hoyr. Siompo ꝑ algun cas so embargnat ꝑgue
les oses damuntdites no puga fer son offia erotes les oses ꝑ cel sage
dotes en absentia sua deya fer lo stola dla capella. Et volem ells
eed sostmeses als cancells ealos monges dla Capella ealos capel
lans aymoynes obedā. Et ptal com les oses damuntdites
clarament se manifesta quals oses ha apellar e en alt mana soup-
nament ꝑ tractar les quals ala psona nra son assats pnques. Em-
pamordam a ꝑstar sagrament se feelbat e homonatge al Cancell
sia stret que la salutnra sana e salua moyenet ayt tant com a son offia
ptanyd se estenda pson pod ofuara e el gtian sguuara pson pod
. Et no resmeys si aytals oses sabia revelara Et que ns haset ny faza
ꝑ que les oses damuntdites no puga feimanet obfuar

Del Sermon dla Almoyna

Ymde de mandat nos strey que ꝑ aquells oses les quals
ꝑ sergles nos posen ꝑfito sanet complir tals e tantes quey
coste hi reebam maoimet Ua on de tal benanmet es gsidat
lo qual lepat al offi se pertat algima lesio portara. Empamor
dam ab agsta psent ordinatio statuhym que daquy auant hun fuy
doi sufficiat e leal feel ala almogna sia elegit quy deles frame
tes dels mamants enles tandes del palau nre ptal que no pes-
qui feelmet en lo cors destinat rearllega. Et api rearllets
cautamet no oblit guardar. Et enapres amanam dels almoynes
despusdits danar la porta dl nre alberch les fracmentes damun
dites als dits pobres despullats dls bens daquest segle ab feel ana

Sestridu

Sestridu de sonar Lo qual apt lo cancellr als capellas mes Almogneers
damuntdits si sobmes vegonega. E com sesdemunya nos caminar oallre
pt anar ell en loch on sem tots temps dsent sia plodamuntdit offici
diligentment fneda ptal que p defallimet dlls los feels pobres d
dst delin frenol plazr no pugam eed defiandats

Dels Corrcus

OM es dels corcus sia nat negu nom gupte car com los
pnreps admsses puts del mo hard llurs tres endrecar
e molts negotis munar los quals p bentd celebrar requerd. Coui-
nent cosa es que agtts qui corcn pus spechasamit quels altres les roses
damuntdites degen explicar. E ayxi ordenam que corcus sien ordi-
nadament en nra Cort. xxx. qui les mes tres trameredors portar
dege guardames se be que agtts als quals fan trameses res no dema-
nd denen entrara hoben. Nres cancellr Sbracancellr. Pdrono
e estinams.

Aci comenca la: iij part del Present Libre

E primerament dels mestre Racional p

Ntre les solicituds reals p les quals ala bellitat
dla cosa pu^a es gcellar a honor Real es gfuada aqlls
mes lo cor del pnrep sentd strenyd que la sua casa p
totes cosas sanamet sia disposada ecom la casa gran en servat dl
dhamynenda Despuses aalla reames liberal eed deya e oberta

E ꝑ ço axi apfmdes despeses es posada les quals/ aenmdes
ꝑ humanal engmy se poden modar. molt se coue del ỳnrep
demegnarda que enlo regimet dla casa sua mesura dauat g
rotes altres oses sia obsuada ꝑ tal que nos esdeuinga co ques
estrú enmdes sens mesura duza a Real ava e ꝑ tal com
nos por eles despeses maormet Reals mesura laufa mens
pendre si doncha apnapi no ba enclar quant ensuma mmte
les rendes e obuencions ealtres dreps bens fistals los qual son ezay
castuy ay ser aportats/ empanvidaco nra ecd se mostre que enla
casa de castun ỳnrep algma ꝑsona feel esama posada ecd deya
al offia. Xla qual se ꝓtanga deles rendes e ꝓuenimens edrets
reals de castun ay. eserquar Jorat edla suma dagls al ỳnrep
rere raho. E pamo daco nos cobepans la casa nra Real pe
tots los fets ab mesura dsposar e mana edia quem ab les quals
mesura pugam ggruentmet fnar sabents que paco ala onor
nra esguardat e agsir dels sobmesos es quelx. Estanhm e orde
nd que enla nra Cort sia algun en lo offia dels compres retedors
anos ỳnpalmet justitme lo qual Mestre racional sia nomenat
en Lo qual offia tal ꝑsona volem ecd rebuda sia feel e hamsto
E encara en compres erahons ordenadores ealtres oses les quals al
offio d'agst se ꝓtanga be sia sabent e expert axi que algu no deia
enganar ne ꝑ los altres langeramet pugua ser enganat ep tal
que mediacional ꝑ oblivio o ignorantia algunes oses daquestes les
quals al offio de el septanyd no pugua ptremere eles quals
son moltes agles ordenadamet sturam. E ỳmamt Lo Mestre ra
nal sapia apliatus de son offio ꝓtanyd que hara hora gles e
zalo reebre dels camarlenchs dls nostres Joyes que admnistren
encara reeba compte dl ꝓtor e Secretans stinans e del Treso
rer e del Scriua d Racio. e Encara del amprador e casa ma
e dels ꝓmadors Reals nostres e dels Batles generals e admnistradors

nō

De lluir offia o p alt mana dels dits mrs alguna cosa rebents o dopperents en qualg mana smo dagills que enpact oentot al stiua d Vacio rerre son stiets smas s. bolia los comptes maiormet y ca epaminar fer ó pot-/ & si quenta trobara que algu dels officials damunt dits apres lo comptes rerats als dits d mia cort sia tengut solliçitar agilla pssna que nos castun ays li no menare que reeba ensi totes agills quantats de dimers que haura trobats quels officials damunt dits qui p lurs administrations haia alguna cosa atornar ala mra cort segon restituhyr ala cort. algual mana nam que rebudes ensi les dites restes pach/ jmamet dels dits dimers los dits mre racional lodit stiuants e bergues del dit offia lluir qui ratio ordinara dbestiu. & si alguna cosa li romandra dallo responga al mrd Treso rer e aell mana rere compte deles dites restes que hauro rebuts al mrd stiua de Vacio lo qual haie amonstrar en retrmet de son compte dtificacio del mrd racional deles quantitats ales quals mutaran les dites restes la qual certificatio ensemps ab les cautells que haura rebudes haie a rere al dit stiua de ratio. & donam poder al rebedor deles dites restes de gstrenyr e forcar tots los officials damunt dits qui p lurs administrations haia alguna cosa atornar ala mra cort & si o qui deu rere gtradira gstrenga aqll p capto de penyores o/ p altres remeys gmuents/ & com haura restituhyt e complit o que deu lauors Lo Mrracional haia cartificatio p ell que la resta lies pagada face e aqt abba de compte rebut p ell aqll remeta speegat/ D. po fer compte appar alguna cosa ecd restituhydora a aqll compte rebut Lauors Lo Mrracional ael face dos albarans Vn restimonial d compte p ell rebut e altre p lo qual sia pagada la quantitat ael restituhydor/ & apres gtant be lo mrracional qui si els officials ò dla administratio sua ab el comptara no monstre dono lurs ael complidamet les quartes o les apoques o los albarans p aqll compte mres o al compte espectants o en altrmanera defectuamet comptara de gtmet Lodit racional los dits deffallimets de sptures e altres exp per memorial repos los quals no decme sens complimet de cartes les apoques cautells a declaratio dels dits comptes mres. & si los

Peteneu los comptes d'aglls hauer no poran · altres dupte hi haura plos
quals lurs comptes no pusse ecd spetpato aglls comptes lo nrracional no
defeneyca sens gsta voluntat nra e ennecant los comptes hauens aytals
dupte romanque. indefinito. E oltra aco si fet lo cempre appellle algun
osa deue de gtnet aaco respaugn sier gstreb / E apres los bailes genals
e porradors reals e minstradors dls rendes nres de qualque terres nres enlos
comptes lurs los quals retran costumanz p lo dit rational sien gstrets mos-
tran aleit ronal apoques e albarans e pagues les quals se deuen fer
danz en dmy p salaris qusals founadors nres pare justicies qui a uoges
e assessors o bailes cabeques ca justicies nmos e acastellans ca notps. e
altres alquals sedonc cens salarips o annuals pensions dels quals sala-
ris o pensions annuals les quantitats stites tengo lodit rational en
lo libre ser de notamens. / E stres encara tengo totes coses les quals los dits
porradors e bailes genals e administradors nres ordinariamet son tenguts e
pagar aqualsenol pstnes costumanz. / E ia encara tengut lo ronal donar
se als dits nres porradors reals e bailes genals e administradors enso
comptes sobre les despeses les quals afermara si hauseres p justes coses
e rahonables // E ia encara auos lo nre rational que reebo en stt de
nres porradors reals e bailes genals e adminstradors los dits d'aquels
que sien rendes nres engirnent com les dites rendes de castun anz fan de-
mndes p los porradors bailes e administradors damuntdits. E apres
los dits dits sist e repos en son libre / E encara sia auos aytant com
pora que sapia la forat dels faels les quals se faro aci p nres domes-
tichs com p altres nres officials falles faens e aglls de pcaucio de-
gudo fare manar p aquels dits domestichs e els altres officials no ha
gen ocasio de fallar regonega encara el rational que de mig en
mig anz e tota hora aques dolra e opos sa rotes les rebuts p los pad
reals bailes genals e adminstradors nres eles pagues fetes e encara
quant sa entrecells en moneda equt sa degut. p ells pcepa en
caro e als pad bailes e administradors damuntdits soliat que en
lo cap de castun anz amplir sien appellats los dits pad bailes e
administradors sens defallimens lurs altre comptes p tot aglls anz

complidament. Manam encara quel mrdational hage cenga ny libres ordinaris dels quals hy lo hun sia appellat libre de notaments comuns enlo qual no e estiga tores coses les quals regonera haurd rebudes lo tresorer ells altres officials nres assi que enlos comptes ab els faedors veer puga el Mestre racional aquelles coses les quals done a cll p rebudes Apromatey not enlobit libre tores altres coses les quals fer pogues en a justificio del dit racional e daquelles quy ab el done comptar. Tenga encara segons libre que sia appellat libre dalbarás dels comptes enloqual not e estiga totes les rebudes edades e pagas p aquells quy retran los comptes lurs. E encara estiga les finances de tots los comptes retenga encara abssi aquell libre o stiptura ab lo qual lo compte retent haura comptat ab el; E encara retenga apoques e albaras ab los quals fara a cll fe deles dates e pagues a quells quy retran lurs comptes; Hage anar lo ters libre quy sia appellat libre ordinary en la qual stiga tota la summa dles rebudes nres edates de tots los comptes que diffinira loqual libre tenga lo Mre racoál o son lochs secretamet dens clau e aquell no sera monstrar ne revel lare a alguna psona sino anos com p nos li fa manat. E res no meys siatengut de enfilar totes les letres nres de manamets apoques e altres cautells nres als dits comptes les quals cautells de fer stine e gsignar enlos margens dels dits comptes que diffini ra p mand que pupa eer trobat Dest que les dites cautells sien p ell o p los seus stiuans obrades dels quy los dits comptes retran p tal que daquy saber pugam ignt nexen o minue castu ay les rendes d nre patrimony e les despeses compensats los carechs dles expedides nres les quals segons mes o meys han esdeuenguts eignt fa d'resta castum ay reeba e entra al racional d nre Thesaurer comptes. dyen sis meses castim dmo e reeba en compte totes les quantitats les quals li diga si haura pagades p done los quals haura fets tro aquesta d'. C ff. Jatsia que dita cauntat d'aquella o menor negu alba no monstre o manamet car ala sola paula sua volem eer acgut dita quantitat empo dessus dita en altra mana en compte no reeba si donques no monstrara albara o lra o monoment stit e dels nres segells secret

O comu sagellat o si donchs lo dit Tresorer dlba d'Arcliatoat
dit prūs d'Ratio dalgunsens no monstrana. / Petut enpo
el compte p lo tresorer esmat Lo Vōnal sia tengut a dll fer
albara testimonial e complit segons la forma daquel e comme
nā nos pugam fer al dit tresorer carta de quitacio e fiebo d'bo
ener compte rent Lodit enpo mnderational sia tengut d'fer
fer notaments al dit tresorer se totes les quantitats que roba
ra ecd lurades al dit Tresorer p los altres comptes que reebro
e sien monstrats p lo tresorer rots los cambis que ptractats esers
haura edits de gsentiment del dit cōnal o en altra mand de
mēd ma nomed haie ptractat e fet esguardes les oses dessus dites e
altres les quals en tan gran compte p br sacio daquel haura bst
guadores / e los officials qui alrefmet del mēderational sen sotme
tos e als quals dll ecd mans sia aquesps. / Tresorer sia d
Vario altre sguard d'Ratio altre primats gouradors Veals
e Batles gnerals e administradors delos rendes mres donam del
poder de corregir tots esenglos qui alur offici sen sotmeses si e pressos
hauran comesos e punir de quitacio de dines o meys excepta
lo Tresorer o sua de ratio qui sia prouisats e batles damunt dits los
quals no puga punir sens mandamet el rei nostre. Atorgam
encara al mderational que si algu qui deya compte rette no bulla
o rette lo gtrasigna puga del la quitacio la qual de nos reeb empar
haie encara al mderational absentius totes aquelles oses les
quals sen tengut fer p raho de lur offici los damunt dits officials q
del sen sotmeses p tal cas si defallie o errano en son offici mals ne
pora saber Vtat e pus comunablamet corregir e punir fara encara
memorial de tots los cambis los quals lo Tresorer fara d'gsentiment
del dit racional e les materes cab quals aquells se faran p tal que
en lo temps lo qual lo Tresorer rette compte daquells oses li sia
ben plenamet. Item encara apon offici prometut que tots los pla
tits deles mon exeps mres e els deliquents engū dll pare pendre e aquells
punar al Regiatzi e els ordinaris dels delinquents aequisitio
dell los delinquents aequisitio sien tenguts de pendre. Si empo el
delinquent cob gran mia e capa mia tanors del Regiatzi aequisitio del

Lo delinquent fare pendre e al nre alguatzí amanament del racional aqll pendre fer sia tengut. Mes bolem que silo prho[v] e secretarp stiuans enlo compte lur algums deutes mens al nre racional qui aelo pguitacio despus ordenatis no sian degutz aqlls no reebe lo ronal ans romangue sobre ells si donchs pbemus aquels deutes no ere manats ser rebuts p nre spal manament. / Enapres ordonam qe daminut dit nre racional ans del entrer sia sua adminstracio sagrament ans dpstar sie tengut que en son offici be e leyalment se haura juxta rá en cara e anos homenatge fara que a negun pssona si no anos e aaqlls alo qualo pocasio e pralzo de son offici pranyera no renellara la quantitat annual de nres rendes e pvenimens ne la quantitat del nre tresorer. E napres ga tengut en nre gser pmoure les causes els drets e nre patrimoní e aqlles defendre segons son poder. Quart se empo que pel alguna calupnia noy sdevenga mas allex pl o nre dret o que pora justicia en res no offesa. / E enaxi com en nre consell lo mestre racional segons nostra real ordinatio dels grellers sia rebut anos lo sagrament pls dits grellers exprssat en la dita ordinatio fare e fer sia tengut

DEL LOCHTE[N]T DELS OFFICIALS DEL MESTRE RACIONAL

E ttal com lo offici d mestre racional sia molt[s] edifficis e expedients e carregat les quals de necessitat se deuen fer p septmana pta que lo dit Ponal enles dites scriptures massa no sia occupat e que p aco la expediacio nos tarde dels negocis. Statuim e ordenam que al offici del rónal sia dun locht[e]n sufficient e fedel anmed arbitre elegidor al offici del qual se pteneza fer en absencia de dit mestre racional es tengut de fer ab comissio p lla ma feta a el. p lodit mestre racional. E ultra[m] aldit offici noy stiuans ell p cogne nulls sia

Seruit los quals sien tenguts de seruir tot temps compten egde oyr aquells si el dit mestratenal los ho manamanat apo en absencia seu com en poss
ao los quals sinas a el hobeyxquel grantment. Encara lo dit Cort
mes stia atal forma sots laqual es tenguts guar lo mestratenal
fare exceptat quels scots et gsell guar puer no es opportu
Los altres pstiuen al Bonal segrament e homenatge faran que
la quantitat o summa dels mes rendes annuals a algun pstno re
velara seu amos o agllo los quals y raho delur office la dita quan
tat saber poden

Del Thesorer

Ni com de libalitat de pncep procey thesaur e monedes
on egnt. se pteny ab mesina moda despendre apo ala
yndencia dell seoue agllo honestamet congregats enlo oportu dagll
entenuolmet gfuar. Empamordao al thesaur eles monedes mes
reebedores egfuadores volem eed comeses abn seel e prudencios hom
qui thesaur pla omunitat dla cosa sia nomenat lo qual ental mania
en aiustat e enrebent sia diligent que ab massa gran fidelitat no espiessam
e enguersat e distribuit los mes pstes no malmeto ne negligap
Haura encara lo Thesorer moneda dels pdecessors mes reals Lorles genals
e adminstradors rendes adminstrants ela pt anos ptanyet dels
emolumet dld Jaimanio condempnacios pecuniaries y nre dgsell
adnidicadores enlos mes pegnes edoltres pssones reeba. Ed'aqui
endar als offacals los quals y lo offici aells pmanbet agllo despe
dre e pagar haie dgll qui pnos li fa manat graciosamet ed'qui
taio e en alcu mand. Encara si y compra y nre nom feta o altra
causa dla qual sia ell manifesta a algu sien tenguts volem que
dallo y ell sia y satisfet e ell ed pagat hauda daqui apoca de
pago. Mas forales causes damid stricts prohibim ael que ancona
pssona dta moneda nra no pach dels sumas d'C ss. aq. sens nre

Xbaro ab nrd segel del offia d'Sarriadiato Sabellat'o ab carta ab
algos d'mes segells roborada. / Encara dell pr hibim que algu
no faca pagues donant vna moneda p alora sens sabuda del
V rational e dell absent del Corte et dit rotal. S. donchs ao
en altra mana ell fer de nrd manamet no prehra o licencia spat
la qual encara apegua X sptma. E com lo Tresorer compte
haura arere p vn meso ab dos' abans pau haud albarans trs
e altres cancelles mes al retamer d' son compte les quals gon
guen quanta suma despesa haura lurada. E dequy sia tengut
d'vj. en sis meses al nrd rational segons la forma del dit
Rõnal lurada rere rahó car enaxi bell Corte fez sorer a ogll
ell sobremes e encara deure obeir a agll ẽpt ara. E mpo sial
dit Tresorer abegades absentant se guenia ell fora d' nrd Cort no-
o meta a alt lls sues bens sino tansolamet al Corte d' son offia
E en absenza dagt al pus antich en son offia q lauors lo offia
dell ẽpresta si donchs nos no volem mater mana ordonar
E n' aps encara a son offia de Tresorer sapia defendre e
p moure emmd g sel agilles oses les quals se esguarde ame
patrimoy. Quard se po que alguna altra o altres pell nor esbe nego
ras allegue nrd ret o que pora just en alguna cosa no offesse
E n aps volem e mana que si plo Cancell d obra cancell a algus
comissaris mes oiuges e encar p lo dors mes p vigor de epe-
ctiu dalgun sententia gtia nos donada mana se esbeuenga
o requerir lo Tresorer que alguna moneda ala qual puentura
els pagh mes e administradors p nrd nom son deputats a algun
p sino pagh agilla al dit Tresorer engrmet e agells en aro haue
obeir. Car g sonant es arahó que de nos matex propia ptia just
mostre quyals altres encara a aq matex destrenye segons que
p dente ne som stets etenguts E ptal qt Tresorer dagilles oses les
quals p aquesta rahó haura pagades al Mestre rational puos

Per se haie albarans abans que agiten pels dits Conselh
Jurats o omissaris o jutges o ordos manament o la requesta en
sit edebes pssones ales quals les mo nedes se pagara apodegade poga
. En apres sgrament e homenatge anos pstar seura el Tresorer gt
resp eles monedes nres feelmet guardara . Encara queles mo
nedes nres en sos dsos pts en alcuna mana no gutira ne agiten
a algun no pstara sens nra licencia spat la qual en strit pugra
nostra . Encara que rec no ha fet ne fara pg no pusta los dits
sgrament e homenatge fnar . Encara que la siemna d'nre Tre
sorer e ales rendes nres a algu no revelara sino anos o al nre
racional o al locate ostuans d' son offici als quals pr luc offia
ptany allo spd E encara no segons la nra Real ordinano dels
greffiers nres Lo Tresorer ennid gsell sia receput volem quel
sgrament faca plos Conselhers en la dita ordinano post lo da
munt dit Tresorer anos se sia tengut . Encara nres que no reeba vestiduras
se negu usoleris ne fa d' casa ne d' gsel de negu d' qualque gracia
sio si de nos demanada licencia obtenguda

DEL LOCATE E ESCRIVANS DEL TRESORER

L O Locate e estuans d' Tresorer p nos elegidors los quals sien
-dg . hajen sine enlos libres les rahons del dit Tresorer
l. en absencia del dit Tresorer lo offici farà lo locate . e en absencia
daquell lo pus ancia enlo offici si donchs p nos als no li era manat
E los dits estuans e locate al dit Tresorer obeyr de fara sagrament
e homenatge lo qual deu fer lo Tresorer e preptar lo sagrament
lo qual se signara al gsell al agist locate e estuans no sia tengut o
stret

DEL SCRIVA DE RACIO

Als Reys entre p' pau ha plagut guardar ordinario
sens gumes despeses no grans mort nes en aquelles que

Sonqrans e altrina ordinació ny mesura no pode reebre p lo gran nombre de moltes brandes efens qny aquelles hon maner nrra osa es que en dispubui agllo ordenqui sio fuat p ro que agllos equalmet als pendaris altres fundois seus sien dependens. Empanor dardi Zobo Leal Zdador esligent que comptar e estime sapia volor ed assignat fidelmet pueetes lo gual Zoua d'Xano dipposam eed nunarpat/al offia del qual ordena esclara ptanyd tenn-my. Libres aes lo pmer lo qual carta d'Xarò volem ess nomenes enlo qual no hane als sit smo tanplamet los noms dagls que p ordenéstrhs mes hauè reebuts dels quals en spat lo nombre dles besnes ales quals volé ess aels fet compte. E dla quantat dla quitació api als d'besnà d'Xarò com d'besna d'logner es pensa tenqui fer expssa mencio quant se po que sens nde spat manam enlo dit libre stime algun no ordenqui. / Lo segon libre tindra encara qny libre d'Notaments fa appellat enlo qual sistà enotaes als Camarlenchs totes joyes edraps dor es Zeda e altres semblants oses spases vepella daur dargent etotes altres joyes enses que els p son offia en guarda custodia tenir son tenguts. / A l capella maior los bestiments e apellaments retaules ornaments e totes altres joyes dor edargent ereliquies dla nra capella. / A les sobre dites Calderes asts ferres ealtres ostilles enses del fuey dla cuyna. / A les Vebosers largent d'que gramanet nos emes gparnyes enlo nrd palamenianto vsam eronalles altres oses al seu offia admetes. / A les canalleri es selles frens spons. / A l armador Veal spases anyares almes guarnyments d'ors nubes sparleres longues d'canal e ppunies altres oses segons que limades p son offia li san. / A l pannes ronalles e totes altres oses les quals al offia d'castmoels apodi san limades del qual libre anos bn rellat ne sia limat plenant daglles oses les quals p gran fuey e les sedefmenare les quals ala almoyna son limades apres son ronalles ronallotes pudelles tallados d'fust los quals en agst as que als almoynes san limats als dits offials cancelles enlo tere Libre enloqual no eststa smo la mesio d'nra casa Veal lo qual libre d'comptes mana ordenar e agll castid ay sia tengut mudar enlo dia d'Vinoux. / Lo quart libre lo qual regestre appellat sabolem eed

Enlo gual los albarans d'quitacio d'bestr ed'graa cencaradeorg
mens hom é deuradet registrats e sts volem encara el haner
aro edrligencaa fer seer tots los menants en nre palau pode
degut ap. que acaptun sia guardada shonor segons sta ment
plegant los menants en nra taula los quals p lo maiordom
nre vole emand eet ordenats. / Essa tengut de comptar esta
co nombr dequels ed'guardar que nuy menys algu sino aqls
quy menar hi deue segons la nra ordinatio sobre aco feta
(E s. algu hi menana quy menar noy gesa mas als portes que
aqll negun edel nombre delsdits menants en co libre del
compte dlo messio d casa face menar. Encara les brandes
davant los menants enlo nre palau posa face diligentment
cordenada als portadors daqlls. (Cara haue que dles dites brandes
enlo nre palau defallimet dalgu nosso e q daquelles menades
no sie fora nre palau. Et cor rahonable sia as que si en co
messio d nre palau certa ordinatio feta haure que en temps d
host o d maiors despeses se oure fer facam gmptio plutar pla
qual les brandes no poques en aco nares ab diligencia sien
dispribuides eguardades. Pro ordenam q lo dit stiaderado tots
temps que host menare e brandes als stipendaris o ppones de
nre host p lur pn donar ordenare vol edeclara lodit duina
d Rado hauen una dubpet de fer albarans als dits stipendaris
lo qual a aqlls quy la fauna dr bepuyt inada caltres bran-
des mes enlo host rendra nra aqlls enpaga oen otorgmet
d sa quitacio o pu ap. daquels quy stuit hauta am daquels quy
stun deuia curar pro que dallo que stuit hauran sien sarrets
del temps que stun deuia had paga bastant ap. que guarde
lo dit stiua d Rado que les dites brandes no sien curades als
dits stipendaris sino segons la ordinatio que nos sobre ao hauem
feta. E no resmeys hauram apn offia fer albarans d'quitacio d
tres en ng. meses als domeneres mes del temps que hauran
stuit segons los gags los quals enlo dit libre d Rado sam
prits e alba d'bepn acaptun dels dits mes domeneres capu am

parrafus ste pr
p tf groudat
t pr fra a sf

En lo pmer dia dabril acastim dels segons sagdrá egran Jupta la
nrá ordinatió sobre aco feta. / Encara albarás dacuiment ed' gratiá
equant p nos li fa manat. En cupo rota vegada se guart que albá
de gratia a alguna pssona no faca beth quantitat d'pos tbs loard
los quals al nrá tresorer fan diecato apri empo que aqsta gratia
no sia sino d'quitatio od' vesat. E com nos couendra o volrem
pagar los nres soldats dla ost endmers lo dit sind' p acio albas
a aquels de mes ennes fare st pou oquitacio que nos enaqlla
host hauré ordenat e acordat donador los quals amé tresorer sen-
drecara elo dit nepreu alls aquels pach. Encara nostra ensemps ab
latguazó e menestal calres pssones assignadors dels canals carmes
dels dits stipendaris guardse pq que si daquelles pssones dels quals rec-
buda haura mostra nalguns quy sien tenguts amar ab nos en ost
dels canals e armes daquels no fare stima e aqlls que estimats haurá
en estit meta p tal que si lestima daquels volié obeuré sme nare
aqlla facam segons la stimatió reebuda. Encara delim al dit sind'
ranó p tanyd que rota vegada nos hosteiants deie assignar ordenar
ctes pssones apri d' canal onde pen pares nres e fares segons q
p nos li fa manat quy fare la bella ogayres o spolres p la host apri que
segons les companyes que ab nos enla host fan sia feta la guayta ouy-
nent. / E guardants qo q les dites guayres e spolres sien p tal manó ouy-
sores quel tarech sia entrels ouynt equalmeñ. / Empo com lo dit sind'
de Vacio la guayta aura ordenada abans que daqlla facamanar aqlla
anos nostra sinos enaqlla volem alguna osa mudar. Encara delim
al dit offici d' sind' d' Vacio p tanyd reebre e mustrar les armes que
nos reebre e reebre manaré en pssona e aqlles si fan en brandes de pñ
e d' distribuir als domestichs d' nra casa. Et enlo distribuir daqlles brandes
segnesta nrá ordinatió sobre aco feta la qual mana aell gumanier
absi portar. p tal que aqlla en alguna osa no romanga. Emp feta ans aqllas
sia entretes mañes complida e segnida segons que d' nra voluntat es
ordonada ela qual assi dels nres domestichs hauefera. / Encara volé
al offici del p tanyd que en gnuer fer p nos algun viatge se conform ab
lo sobreazemblee d' nra dit del nombre deles bestes les quals haura loyrab
p ra del nre viatge de ssus dit adel loguer cota messio d'aquelles rea ba

Compre del dit sobreatzembler cad' son lodre e paca pagar en possessa sua
als homens dles bestres del loch hor o que degut los fo p lavor e
faca alba alcit sobreatzembler de hor ão que li fa degut p raho del
dit bratge ep altres messions. / Sia encara tengut lo dit sindich de rao
de emplar p castum dia la messio d' casa nra ab la hm dels maiordomés
si ed hi poia e ab los officials majors e encerch diligentmet que
enlo dit compte alguna cosa no sia sobremessa. / E noara enguno
en algun offia d' casa fian nos face ayrant com enel fa alba debi
roy al compiador d' agells brandes que haura manlenades a obs d'
nra Cort p castum mes face com mestre fa. / E no resmeys dels mes
canalliers edel sobreatzembler espd p castum mes o d' y en. meses
compte lo dit sindich p dario reeba deles messions que castu haura fetes
en son offia reebent dagelles segons que es cosa sagramet que enlo
dit compte. fian algu no es comes / E noara amianamet dels ma
iordomes dels camerlencs dels algnatzns dels canceller edel mre
racional los quals els haura adempnats enlo quitaro segons lo
pod aels donat alsendels albaras dedrer sia tengut. / Pugua
encara lo dit Sindicado a agells qui compte ael rebe son tengut
los dits comptes reaspar e gtiadr. / Statuim encara quel dit sindich
dracis les dempnacios que fara p los hancens pod a ao d' mes
e gtra mes domesticis officials en lurs quitacions agells enginet
not acastum/cen apres delsdits notaments faca alba debitoy almre
Almoyn eagells pugua als pobres d' post largi edegudamet
espubuir. / Amptam encara quel dit sindich dracis anos quabe
e legalmet se haura enson offia faca sagramet. E que res no hafet
ne fara p lodit sagramet no pugua ennotis coses obtenar

Del Lodre e Sindich de Racio.

Cebe compte enmeiosa cosa beem molres legades edd p nra
Juria agll hon ep tal que mils o puga portar e lo dina
d' Racio. ordena que en son offia un sindich qui prospina d' Racio

Sia nomenat ebdo altre, stmana del dit offici san nomenats dels quals se plaga
stire rotes aquells coses les quals lestria de Vacio los manara e es tengut de
stmure e obeser. / Emauormel en absencia de sino d'Vacio lo lochte. E si aquell
noy era lo pus antich enloffici sino e faca co que lestria d'Vacio es tengut
de fer prado de son offici. si donchs en alt mana daquel offici no ordenane
. E aaquel entotes ases tuquans lur offici los dits lochte e estians obe
exquien prado deson offici sagramet enuara almie Vacional aytal com
anos es tengut de ser lo dit sino d'Vacio los dits lochte e estians sien
estrets d'prestare

Dels consuls

1 Atsia aco que aquells giuts sien reppsos los quals sens caritat eternor
dinnal aglotonia fruexen. / Empo aquells coses que d'caritat
sola nos aden fe agradable poeye enlos quals negunn bida nos mor-
duda de absents no nobe reppses mas laudables. / Empamorao nos guy
caritat e encara dilectio entre nos e el poble anos comes paqt alqual p
grata caritat e amor son fil enteria tramete plaq gfruou tramete dessa
hand excogitat prudentmet que enles festuptes gta nanmtat d'nid senyor
de apri epastua ede penitencie giut faran p tal que nos guy alagno
als stremens cammiamet mostrar no pode p tal que els nos regraasen
de temor de stplino si al nid regimet fiens d'alegria relexasem
car nos mette que aquells leroiamet alegres guardaue pus ardentmet car-
dida acoses no no legudes se regraaue. / Ulmeys als dits aquests lo nra cara
alegra tots haren faultat de guardar. / Car pao dilectio entre pncipe
stremens molt se gfrua car apri com sit hand miassa alegrya nou als
stremens e abegades apfita als pncipes que entemps degut leroio
e alegria mostre. / Car aquells psents als pobles si bolen ser fer lo ra-
dira pts alegria egratia guardamets plens mostre ptal que pao
gantia d'rigor no enanegam odi del poble ao empo en los dies o
festinitats damunt dites edd fer dedmend aptal que tals dies etam

Solempnes al nre poble apriam damuntdit es eer fet semend ptal q
tals dies eram solepnes almd poble sens solempnitat no passen. / En
lo festa encara d' Sent Joan euangelista si enla Ciutat de Valencia el
matin d' Sent Pere apostol si enla Ciutat d' Leyda. E d' Santa Anna
si en la Ciutat d' malorques e dla assupcio d' nrd dono si enla Ciutat
d' Lard. Edla exaltacio d' santa cen si enla vila d' ffenya e d' sant
nin si enla Ciutat d' Caragoca sem pssonalmet gsturs solepnes
comuns q les festes les quals fem a honor dels dits sants edeles
religues sants qui son collocades en les capelles mes dels dits locs
mogits p deuoco pia mand edr fer. / En aquests comuns enpo p
los nres maiordomes bones notables e honrades pssones deles quals
los dits nres gnts mes sien honrats que deshonrats volem que se
appellades e gudades

Deles Viandes

Atsia ques prengna les arts dels Reys edels pneps d' diuses
e dames coses habundar cor p moltes vegades moltes viandes
spalment ab trebal eqran minstery dqueses malaltes engendre ene
ren enlo seny bras dintrus forasts sino sen remediats p mesclana dete-
pama la qual es mare d' castedat. Coberans doncs apr alo salut
dla pensa com del cors prenney sludable fuedn / statuim quels cort
nra regladamet enlo dmar de dos menges apellats tansolament
sia gtentat volem po dle ar algunes vegades a vnepena del maiordom
dla nra cort dad entremes eer apellat. E enlo spar d' j. g nmo aut
o d' dos algunes vegades segons que aldit maiordom sa vist expedient
po com guit faid. ny viandes sien donades o bn entremes. / E lauors
los cochs dels altres dla ciyna mistres nres gno hyd acostumat se
diligens que totes coses esengles alo dita ciyna prenyes diligentmet
che esens macula de resp noio sien apellades. E apres volem e manam
que enla Cort nra sien donats menars los millors ques poran atrobar

Item se volaterio com d'altres aucs grosses axi que enla semmana dinem
ala taula ira e auran aquels qui meniara en aquella castunda gallines
e en estiu pols germanet en dues maneres. E donchs nos p nre plaer
aquestes brandes p altres no mudam e ala taula dels caualers qui fo-
ra mia taula meniara e als altres qui ala taula daquels suran ny.
d castuna semmana coes dimenge dimarts e dyous les dites gallines
en juern e pols en stiu mand eed esdonades. Car aquests e altres
meniars volem eed apellats segons la qualitat del temps en quel
aquells ques couen a quem e en estiu aquells que son ggruenos en stiu
. Item que dels dits meniars la vn sia axi en aygua calreen
est oen altri mand en axi. quels dits meniars de ror sien nosemblats
e diuses. Quant dels dits meniars axi d'caus grosses com de volaties
denant nos e plats caualiers e altres pssones de qualque gdreo sien
fan posadors agst orde volem eed stiat coes quel dit maiordom dla
cort ma guart diligentment que abundantmet esens vni d'excepso
damid castun dels meniadors sia posat. Item mand engri axi
son offici excessiua que prouenia fiista estupfenitat d'tot entorsquu
. Item com en lo posar damid dit se dany algus segons la dreo
d'lur stamet mes quels altres eed homats volem que enlo tallador
nid p vn pssones viandes sia posada e enlos dels fills d'Vers d'ma
casa si caualers fan ede Lisbes sotsmesos mes p vy. E dels altres plats
e caualers de ma senyoria qui anta taula suia e meniara denant
els p ny. deles dites brandes e sia posat. E aquest orde hi sia stiat
que atots los meniadors enlo dita taula que sia posat vn tallador entre
dos meniadors. Item si donchs no era algun arquebisbe qui p causa de
honor volguesem fer ataula soma d'nos a aquell vi tellada denat
sia posat ab la quantitat del cam damid enlo ser gran expossada
. E si ses denenaua que algun bisbe aquell dia hagi celebrada la missa de-
nant nos volem que aquell honor e sia fera que es fera a arque
bisbe seent en ma taula. Mas si anos guindra gunbai pssones d
gran estamet volem q enlo nombre deles brandes la dita ma ordnado

no sia fiada mas habim dantmet lo palau sio fiat clos menados en
aqll complidamet pnchgrts & ptal com se ptam dla nra Real no resta
pus solempnialmet cerch fiats aquels dres quels altres acostumats
volem que enlos tallados d nos e d'aquells que en mo palau
meniar aytal orde sia fiat co es que en mo tallador dels
Reys fills d Reys' pmogenits et Cardenals p xpsons
sels dues vianes sia posat. / Enlos tallados d'fills d
Reys no pmogenits. d patriarques e d'Arquebisbes p vby.
no
E dels bisbes edels qui de sonch real ledesmamet de nallara
qui no fan fills de Reys eque sien canallers p rey. edels
altres plats ed canallers quant ala mia taula siura p vny.
a castun sia posat. / Empo declara glos dits tallados sien po-
sats segons la nra ordinatio damunt ~~la nra~~ expressada / enlos
dits tallados no mes nombre

DE LA MANERA D'EST RACIONS

C Si entorn les viandes en mo palau e casa Real als menors
administradors orde degut observador haia esposat molt mes
nes
nca ccd sntiam que quantque quant les dites viandes als tres domestichs
p racons e maudimet en host enlos princeps maors despese no poden
sqmisar que en distribuir e comunir aquells temprade e mesura molt mes la-
nors les nca sia fiada. Yq ordena que com anos se comuendra hostejar
on no es costum. Los nres domestichs denant nos meniar o p cam
miat or p dessallimet de alberchs los nres domestichs mera nos nos
pode bonamet appanyar o encas que p natat o volentos ordenar que denat nos no mienge en aquells as. ordenam
que cascun nre d'racio los dits racio en aquesta manera co es lo casiz d'formet
a mesura d'valencia accpt pstnes sobre del qual acascuna pstna
vundra ppe onces d pa aiyt E alcasiz dla cuada ala dita mesura
aytl bestres lo dia vundra p bestia - my. almuts - E lo quarter

Del bi a mesura d'valencia en que ha .vj. fenages d' cor adj ffons
lobio & bi molto adfbm ffons lo bio. dagnes porcs cain
plada gallines' cabrits e pex etores altres oses a ffide abonar
bitze de Sana d' Pacio comand ela sua ffra d' ao tanega

Dels ffrens E altres Apparellamets de caual

Pe Eroal com aqlls oses les quals ploe pncep̃s se fan
pus lardam̃et eles sotomeses son tretes en epemple
esguardador eel jutgam que entots los mes fers apriam Real
altea no pch o requer honestam̃et e temprada nos haiam apriqne
los sanis en be sier gformats e els no sams e adbanitats entenes
en tempiada sier pnocats On pobre femitat sguiuans moron m̃et
en aquestes oses les quals ordnamet si donchs p altra causa
en altra mand fer no ho manam̃et. my selles pala frenals ab lurs
frens deles quals les y ab nrd senyall Real eles altres dos la
una absenyal d' sant jordi e laltra ab senyal antich d' Per,
dasago sien affuey d' nta ffona apellades les y deles quals hajen
arys aberts d' bellurs dam̃ ed' seda armunyts eles altres dos
remanes haia arys no aberts d' bellurs segons mand apellada
auedet amid despam̃et. Deles dtes cmpo dos selles hajents arys
aberts d' bellurs castun am̃ la bria ff la festa dla natiuitat
del gloros saluador de humanal limatge sia feta. / E laltra ff
abons dla festa d' pentecoste axi matex sia feta. E les roma
nes y selles hajents arys no aberts de bellut castun am̃
ffam̃s la festa dla resurectio d' nrd senyor la bria cer feta ab agst
cride laudable mand elaltra ff la festa d' tots sans volem cer
cmplida e apres sis almeys selles darmes destinades p ferney d'
nrd ffona haia deles quals dos sien d' nrd senyal Real de rot
entot decorades eles altres dos senyal d' sant jordi eles y altres

Romanets abdt senyal antich d' Rey darago. / Manam encara que quatre mantes almeys germanes sien appellades acobin les dites salls aso ney o nia persona despuades. Les dues dles qualis sienanto senyal Real entores les lurs pts. Eles altres dos a senyal d' somersordi e calto al senyal antich Darago / Enapres subiungam ales coses damuntdites q germanes hi sia copia d' mates e dalties coses mates acanallo e als altres bestres damuntdites

Dles vestidures e altres ornaments

Eal saniesa obeiant totes coses be dispost molt den entendre que en vestidures e altres ornamets. temps son comportamet sobrefenitat excessiua d' vestidures la qual mes ha esgrill es stta que alaor maiormet se pmet enlos altres encara ornamets a honestat degrida obseruancia res no es pus loable engr stamet d' pntrep atrobat que ordenat son comportamet enla mana q agradable atots pegua e honest car paro atots aco deents se tolia o trasio prordenada d' elatio esta pfumuda affectio d' honesta gusto / Empero dato obeiants ples coses era dons damuntdites en ornaments e en gets nra comportamet amestrat ed honest no pa q adespeses sobre pro pdonar entend. / Mas pco quen bon exemple als altres apellm. Statuim ordena essuat mana q pla psona nra vestidora sien sien feres castun an ordenadamet vestidures enles festivitats ques segueixe sta naniuitat d' nre senyor d' epiphania dlo purificacio d' Sta maria dla resurrecio dla Ascencio d' penteco ste d' corpg ste d' Sant joha bta dlo assumpcio d' Sta m dla nanuitat d' Sta nd d' tots sons de Sant andreu. Les quals vestidures segons ques stan sien coruptes ede pels o vayres sien forrades. E pretades les vestidures d' penteco ste ed corpg ste ed Sant johan que de cendat sien forrades. Volem encara hab aquelles

Ques faran enles dites festiuitats d' Nadal ede epiphano fta resurectio
d' nrd senyor e d' penecoste sien fetes mantells ab los quals los Veys
y Sclerpne comitiua acostuma de enbellir. En
cara sien fets quatre vegades lany vestidures en vegades la mi
capels d' sell dels quals vsem ca nalcant. Eles p̃me res vesti
dures empo ab capell d' sell sien feres enla festa d' sant mgl' eles
altres empo nieys d' capell d' pl lo dia d' sant mn e les altres
ab capels d' pl lo dia d' Santa Maria d' marc eles altres sens
capell d' pl lo dia d' sant aphelip e sant jaume ens sien obli
dats d' hauer ed' ed tenguts capells d' pl e bells obres
e d' margarites decorats. Mand encara castuy any p lo
dia del diuendres sant vestidures d' drap q̃l sien ed feres ses
alguna foradura les quals nos aquest dia no p abellimet
nos en memoriam del passio de nrd redemptor qui en aytal
dia volch morir p saluar lu manallinatge portan dend orde
nador e agites en laltredia segient p lo nrd almoyner a bu
pobre d' gten yst mand ed donades. Ordena encara q̃d by
en sis anys enla festa dit nauitat d' nrd senyor sia ape
lades e fet nouellament vn lit d' drap dor ede vellut o dalts
drapts d' seda richs ab aubres lo qual enla camba on nos deue
dormir sia apellat. Entara v. coxins dagt matex drap obrar
color p seer enagells e reoleser quant nos en tal cambra sem
ess fets declard dels quals los dos mans q̃ls altres son cno
resmeys drap d' lana p seure entorn y ed pmuntyam
los quals entorn les sues parts en colors e en obratges sien
semblants albit lit. E volem encara q̃ de my en my
anys enla festa de penecoste se fare vn lit ab sos apella
mens segunts d' cendat d' nrd senyal real lo qual lit se p̃tay
ar enla camba nra d' gsell tota hora q̃ties cambies se
apella. E apres volem que altres dos lits pus pochs ess
fets de cendat d' qualsenol color d' my. en gne ayts la vn dels

Quals en la festa d' pasqua e l'altre en la festa d'omnj sanctor
ess fets dejlard los quals quanque quant caminade een al
gjme lorts no solepnes p algjms dies atnrard anr dormj
f'nira e aaspm daquests lits tres cpms de drap color cobra
dels lits. E sis draps d'lana pa posar enuerna a taspm lit dela
color matexa dequels cer fets expssamer dexenpm. Ordene
encara que de my en my anys en la festa de Sancta m dagost. my or
tines de cendat o d'drap de seda e my cpms de vellut o d'drap d'
seda, qui les parets de oratory cobrie e dos draps d'lana qui sobrets
elo sol cobrie daglla color quy anos pus plasent pa ornats al nre
servjal Real darago o d'dant jordi sien fets e oneadamut ap
ellats, dolem entar que sien tengnts draps d'lana ab sstores quy
f'nexq anos quant fem en la taula pesant los dets nos en les
pets oficiant o encara ells en lo cap del dit lit nre posar com sesse
vindra nos ental lor cer on nos appella p nos lo lit absol
posar appellam dits quals draps alguns dells sien p gran bel
lea e altis pennjcaes ptal que alpus solempnes dies
axi com nra altesa o regnor sens de tuplo d'solepnitat pugo
f'nir. Ordena encara q sien fets bancals d'lana de diuisa
color obrats quy anos f'nexq en lo seme en lo qual f'nir com com
menard cavallo fem encara se face cpms p d'aquels del dit
drap dor ed'vellut lonchs dayral collo da qual pon les nres ar
mes reals q anos f'nexq p seme toca hora que menard een
la taula fem. Item ordena encara q sien fets repostendors e ban
cals en cpms lonchs cayrats q sien d'drap dor q anos f'nexq quez
quant nos al pobla nre alguna cosa parlar deuri cells anra f'sen
cia apellare o en altre lo anos f'nexq segons q anra voluntat
ap lauia. Ordena encara q un albiter de drap dor ab penes dar
mes se face cald'lana ab penes vayres forrat. E altres
dos forrats d'pells grises los quals sia posats sobre nre lit com
nos dem o dessus jaume sesbenmdra o dormir. Volem

Encara q̄ grimamet sien agutz etenguts en apell Lamolts Ba-
nolles / q̄ los dits mes etotes les da munt dites oses saluant agües
deles quals es dit enquimes festes se deu fa sio mudades cades de
no in cen fado tota hora que nō sa e encara opportu e als mes
ca marlenchs fa dist faedor. Gratardonts los da munt dits ca mar
lenchs que en sufficiet nombre dagües tots / tempos sien hagudes
segons q̄ uels feto als quals les ossesda munt dites ordena o requere
ental mana facents q̄ no tantsplamet d / ornamēt p̄ cap sin fet
siam gtents ans d'diñses ede capsuna color q̄ nos dessus ordenadz
Ental mana q̄ com sesdeuedra nos p̄ fet endiñses locls apella
nies ñapiar p̄ ferma deles osses da munt dits la ordinacio nra
ne en mana ne en colors no pugna en negu mana ed mudar

Deles oblacions Rx.

A Tenents q̄ da munt los dits de deu mil temps la una no es lacua
de do silenciamet del cor sia de bona voluntat plena dels dons
de dbel p̄ q̄ los dons offerts de abel fore plasents apro fete volents dones
les oblacions les quals en les messes en les mans offen del capella orde
nar no aquestat apro dits aglls q̄ aco q̄ als capellas curs done en alguna
mana si mostre tuzada a oblacio oblido aglla paula dimcal ela q̄ll
se mostra q̄ la ma sinistra no sapia la ymoyna la qual fara la dreta e apro
mateo del altor en oblacio q̄ offere als misses pose. Mas aq̄g
nificacio tamplamet pq̄ q̄ apro com se pdam als capellas nres en altra ma
na pueda sguard hauer. / Ordenants q̄ en los dias dla Nauitat d'
nre senyor d'capsuna dla assencio d'pentecoste d'corpg post ed' tots sons
ed' ny festayadz de madona stā m̄ son siner dor a oblacio dla missa maia
nos sia apellat e hagut eales altas empo misses si algunes ne lore
ny diners dauet. / Ena festa empo dla apiado dla stella an aq̄ dio p̄ Vers
aur empua e enpua fore offerts a sn̄ post pluador nre bole q̄ offica
ena maia missa bn dmd dor dmb bna capreta e encens dmb alba e mina

Enalcun dius empoa quaresmal / Car sol aco assiffranca fem dels .ny. Prop
quy ensemblant dia les sobredites coses en berlo offerrer anra dona Sta
Maria les quals offerid castu pssi co es pmamer lor epuip lenrens e
apis la misa / E enles altres misses si algu ns enaqll dia ne foyre
.ny. dins darget. E enlo dia po sol dimendis sant pppp dners dar
gent com adrat la Sta ceu qui offerí bold empetal com api co aqll
trayd or judes maluadane lo saluador Redepcio nrd pppp dners
dargent denes nos piadosa nrd aqlls offend la traditio ela sua mort
de q segunda en Ma Real pensa remetre. E enles festes empo de ny
nou edld tmitat car por festes de nrd senyor on q sia bold offrir
.ny. diners dargent encara enla festa d' Sant Joha d enmargelista sen
lo Ciutat d' Valencia sem e enla festa d' Sant pe sen leyda
e enla festa d' Sta Anna en Valorgues e enla festa dlo epal
tario d' Sta creu sen penya e enla festa d' Sant Marti sen
Caragoca. E sonalment ero gstruhits pesguardanrd e Venerem qls
nres Capelles dels dits lochs a pnocatio dagstes sants son nomenats
.ny. dits dargent aqstes dres bold cordend eed offerir pnos. A cpo la
pnda missa, car sialtres misses mes auan loyrd bold pnos eed offerir
acapuna bnd dargent tanplanrd. / Enles altres empo festes dites
en la missa o misses bnd dargent tanplanrd offerí. d' psent ordend
ab ay tal empo gsideram enles damuntdites festes nomenades d' nre
Senyor d' Sta Ma ed tots sants or offerir haud ordenat q apt com
al fill d' deu alguna cosa no es ocupado ne ala sua benuyrada mare
eed gual el vorla en aqst monyrecbre tad humana. e encara d'
tots sants p q aqll dia el fill d' deu eed sua mare ed tots los altres
sants d' pdis es geñal festa aqll dia celebrar ptal auri q pus cpellet
e p nos a tots los altres metals el mio e negu ropable no es robat a
aqll aqstes dies Eofferí haud ordenat: apt qll bnd dor o dargent a ho
nor eld deitat clos .ny. dits dargent damuntdits a honor eld tmitat offerir
por entresses

De les honors a algus cō se pteyn fer

Dalegue quals coses les quals pō de honor y cerin son conegudes cer d
millor mana per sentides. On honor segnda qerne p la pser ordi
nario ppmilgd. ~p q quant Reys cardenals o patriarques o Arquebisbes
ab nos sesdenera meran en castrin lo q dolc els anos en seer danat cer s.
donchs dos o mes no fossen car en aqll cas la bn polamet por danat serue
y q enne les molt grans laors y real dignitat a mana dla pella ragnar
resplandep q p sguardarne dld std se en moltes mānes manifestant re
uerencia a aquests ap tantes dignitats e cases son ennoblits. E tempo
cos Reys o los Cardenals ab nos par algunes vegades e ensemps oriar
no porid abels comunelmet cosa arbitra cer anos aqsts danat anar. E apos
bisbes qualgue sien enla tanla mā segnt ipmers q nos mengant aqlls dies
en los quals ells danat nos sesdenra hyran ofen lo offia dla Nssa. E si
algu mnd en Tbeologia aqll dia pyara dolem que segna ala mā tanla co
els p lacanet dla honrada religio als diuinals sueys g mnnadamet pn seres
en aglls dies reebe d molt gran ma dnlitat e no d poca autoritat epar
de mostrar diupnals parlamēs g seres p rado deud cer decorats d honor mes
q reals altres dies. E apos car Reys o frares d Reys o altres fils d Reys
o Cardenals patarques e arquebisbes ebisbes p legats del papa entra
ran en alguna villa dles terres mes o en alguna Ciutat nos lauors aq
stants epnd a ells reebre ab honor segons q la dist opportu. Car obeia
dora cosa es exhibir d honor com aqll aqui la dita honor als altres
digues faca ab clamor de laor en nobleso. E alsbes enuara si alegats
del pa aportara aqsta honor matexa bole y nos cer donada

De les fruytes enla taula Real administrades

Atsia q mana d fruytes no sia pmeses molt aprouat
ells po p pfia dels homes son pones e cast humanal
naturalmet pu ordenats y q entes Regios enles quals se fan
de bona costuma e endmat e enpara ommunamt pu mptats
e patulzmy dontys e mand q enuepes pu e encara en altres segons

Que les dites fruytes comuns degudament pora ser robades en p/ots temps
siadonat d'agulles en lo comedament del dmar d'y e en lo comedament del spar
d'una temporalment. / E en la fi empo del dmar no sie donades algunes fruy-
tes ordinariament sino amos e agulls q en la taula nra sien clamos encara
sie donades fruytes segons e p nos lamors sia ordenat. E en los dies
empo en los quals se faia guit els dits dels seruits sie donades d'una
o/d dues fruytes entrep generos. E en la fi la taula si donchs neules
ab primer no ere administrades. E en la fi po del spar sien donades
d'una temps d'una o d dos fruytes s. poden ser robades o almeys en
lo q d fruyta formatge. Guardase po los officials als quals sera
la administratio dels dites fruytes glas dites fruytes ayxi segues ane
madura bones especies had e mpre

De la administratio Illuminacio de cort Real

Ar pellitus real dempneta e stamet ennobleit p raho en la cort
d'agulla Illuminado magnifica es ordenada. E inpamoldaro
ab agsta nra sanctio mana q'ayxi cop̃osa. q Illuminato totes nits en
lo nra palau nos meranus o els nres domestichs sia hagut pinand
q quant nos meiard prop la nra taula. ny. brandos o torres
sie tengudes / E apres vn torniz d'una oz entre en la cap dela
nra taula sia hagut en y altri entre nos e agll q p ll ynsa d'nos
sunt. E entrel los altres meiars en la dita taula d'y en y d'una oz.
niz d'yz sia posat. E en la taula dels altres candelles q en la taula
no meiard entrel ny meiars sia posat p torniz d'una oz / E entre
altres tants entre quare meians hy parell d'candells sien posa-
des / E apres si en alguny los apres sopar anar o star fa menus nra
palau ordenat q ny auentches d'nat nos sie tengudes. E si en nra
cambra on ped dormi e repos natal had volt en qualsevol as

Ced sanat nos dles dites tortes grues tamplamee ne sie tengudes. §.
empo de fora talbiq d' nra habitaco canalcat o apeñ pid enlo temps da-
mut dit. p. brandons encesps ab aqsta nra sanctia conuinet mana
ed portato po quant entreps demit quat dortuse enla cambra en-
la grial gauid dn sedal fet obsnada similitud d' candela la qual
fnepca nos durmet demit e y anis castuy d' y oz e longca d' dos pal
d' cana enuoses gtmiamet sien tengutz ossta els quals. poy candels
vole ed haguts les quals sien afun de nres cambres. Declaram
encara la quantitat dles coses desus dites q castun brado sia hogut
de pes d' vy ft d' valesp. Les candells empo dispposam ed aytals
q Lamptado sie pes d' j ft d' valesp Dispposam encara ed obsnat
castu ay enlo festa dla punficaco dela vge m nos dmpnal e solepne
missa oets tmsa du ayd' cera blanca d' pes d' j ft. E atrog quy
stants oents los offrid'da mud dt sia donats ayss d' nres peses se-
gons dauies qualitats dles estaments dagles oes A P eys cardenals
e fills d' Per pmogenits si aqsts fid' mat dspi to ano. E apa
rtarge arquebisbes e afills o frares d' Per q pmogenits no sie
d' aq ft. E obispes e als Preats e acompres d' my oz e abes compes.
baros caualliers e abats estrs dlato vy ayd' my oz sia donat
E sio tbuit acastun dels pdits e als altrs anar canalcat ay d' pes d' my oz
Sia limat encara acastun dels altrs ny d' pes d' mia onz. E apres
subiungim ales coses dauud dites q rots los altrs d' pes d' j ft. els
altrs d' miga els altis d' my oz e rots los altrs p nostr rebostes
srey appellats q lo diuinal srey enla nra capla apiro se ft tay
faedor

Dela Illuminaria quañt per nsfint se celebre

A Lo pia denocio pensants q si p salut dels feels defuts
als quals p sfne dauat totes coses solempnitats d' misses
e tras sagraments aqstes misteps celebrar fem nos gnaparts
mats d' vida eals nres successors eals altrs p sfne p epcepte p q en

Aquestes coses se ptanyen dla ma real maiestat qla essle
o capella en la qual aquestes coses se ptanyen se pdenga rele
brar a laor e ofrena dl diurnal nom sia de diües lumena
ries illustrads ed daures resplandors ornad. Cap. ordena
q quant fare cantar offia d defunctos missa p pare o pare
o pdecessors nres sien hauts enteses en la solempnitat dls
misses cols altres dinynals offias. C brandons p los ar
pare encara q abnos no hage amstamet d hauer o p qualq
rey o Reyna q anos sia tengut. L ppp brandons o pcas
am fill d Rey primogenit. L po p los altres po fills o
fills d Reys no primogenits o cardenals o altres p cals
e encad patarques e arquebysbes p castm dagells pl ep
castm bysbe abat o baro ppp. amontes en la forma damut
dita sien hauts aco p declara ed fet o es la prima vegada
q s. alcd o altres vegadq p los dits nres pdecessors o altres Reys
da mutdits o fills primogenits dagells los dits offias fahie
celebrar en los locs on los cors dagll p q aco fer bolie sia pter
rat tanors pl brandons sien hauts. E ap. mateps p fills
d Rey no primogenit e els altres dessg nonenats lodit
offia fahie celebrar. ppp brandons encostuma vegada han
tengutz po si en altra mana los dits offias fahie celebrar
en nra hostal segons q hauen acostumat dmne tay p los dits
Reys o fills d Reys primogenits ppp brandons bolen ed orde
nats. E p tots los altres da mutdits. p. car aco sclamat p de
no aco hauen ordenat. E los dits brandons d pes. d my ll castu
pero si algu dels sobredits ed soterats fora ma senyoria enos
p algun cas ere enagll locs on algu o algus dagells fos
soterrats volq q agsta ma ordinatio no sia fuada mas segons
q fa ma Real maiestat se ptanyera ela honor d agells
o requera mana ed fet

DEL ARGENT DLA CORT MA

1 Atsia ques guarda a Real maiestat q la cort sagella apri d

Vexella de xarch d argent sia decorada degunda cosa po es entre los prò
neps grade e de obscuar p tal que aquestes p progata d vexel
ca se alegre los quals noblea d linatge o empneda d dignitat
o ppinutat de prep ennoblexed-/ E inpanoradaco statuym q
ros en lo nrd palau d qualque estamed sien gry catalgne vaie
en studells e plats dargent mende entrades no empo daurad
begud-/ E empo los canallrs Abats e pors e encara cpies bez
compres e barons Jatsia q canallrs no sie traes dargent daurad
e maors dles altrs gaud p lur bene e meiars aells en
tallados dargèt sien aportats declarants empo q tallador algu
no binega aubert al nrd ni nel exceptat lonre s. donchs aquy
rey aldo cardenal o fill d Rey primogenit meiante no hanpa
p rots empo canallrs doctors o capellans o altrs psones destamed
ab bari ab pugen dargent en la fidla caula sia donada faaultat
d lenar

Dels Consellers Mrs

L O regnmed d mes sobremesos nos apr haue q agdls no dapny-
fitats fne faent justicia e encara al pfit dla cosa pu co-
berants-/ E inpanoradaco engn tant grans coses e aytals deud supra-
dis d pnisio aiustar q ab gsell d tho d samesa ed experiencia d coses
d pfit feels resplendents ed endreçats nos ne cal agdles coses
qui ab gsell son feres fins benenyrables reebe. Ne meregò sosto mesd
degn q estar agsell d Jaume q atant gray offici d grefier dla nra
senitat Real sed reebut Lancelle dorp maiordomes Carnes
Cancls enderaonal Tiepier conmuedors e encara secretaris
q pugued ed en agdles cencara altres qualsqualsb a no conegue
ed merexedors. Statuym q dnitat dla cosa pu la qual enime
reps obeiam gfiar q algunds nres gsellis del fr Consello q
sem p psonalmed gsentis nos gos absentar ne gos amar al
gun grui ne altres coses ens p sona fos p les quals pn venr

X nos s. ers appllat se pogues en algu mand embarguar. si donde
p̃mamet dta nra senitat no hamo obtenguda sobre les coses
damuntdites licencia spat. E naps ordenà quels nres grellis
ons pagra ned pniere sid teingues e ayam ary pora ons
gsel e feel dara gents agt les coses e sabia grellados sauer di
eremor d tota rpsno d nr foragitats. Encara los seneschals d nr gsell
guard feel ned en nra encara e no han fet alguna cosa
ne faia gnat e ales coses damuntdites pot pagramet pnesses
obstadores obviar puga en qual e mand

De la manera de seure e posar en consell

Jengui la ordinacio dta cosa pnada dta casa nra aura hane
hand eden auctor en agita ayam com ennos es no
hand lexat impsser guant nes engui le gran corde d agites
qui entorn d nra ostat canalle regi e pt de nra ons ecc son
enseses obra donar dene e tal e algu no sia gosat la or-
denanca dels grans destorbar ens squardada ratio del temps
alsca atios mulurs esp denat posat e apio del humanal
ons los membis dit part dreta de dit ons majors nodigners
rebe ep maior forca son reformats apio los reals comptes bons
calins Canatlis dit pt dreta d nra ons en gsell sid seorats
elos plats elos altis clergues dit pt sinistra e pt al com
molts vegades en nre gsell algus d nres grellers pnsio e gnts
assnes d son d offici d aduocats digna cosa iutia dits grellers
ayam com en alguna cosa gposa allegar volra o algus p elle
enlo e acostumat no segon mos d grimed se leue est crule
del grell iguel sidonels nos e qualgue ca mogute a agits donar
honor no volrie car egual cosa ecc entend e pesda la qualitat
de estar depens o de stre laugand sia onegut e sostengua pt d
gsell o d aduocat. Siempo algus dits ons grellers e ssn ofici e
nra comissio algus coses dit gsell gposa sien stiets scant
enlm lors acostumat les coses damuntdites gposa pugue. En

Apres

Apres qualque ó qualque gdau sien ỳalo ꝑpanya d'nres grelles aggrats
si ꝑ si o ꝑ altre denāt nos enlosit grell volra algus oses ꝑposar
op altres poprilar d' pens d'nritat haid sta depens si donche p
denuna sguardara la dignitat ells no bolrē elles en seer ꝑbtmet
honrar. Empo si algus ny had' tan gra dignitat q mes quels altres
deia ser honrat ꝑ qualque rato alo nra ꝑsenāa se guendrabe
ni en agst cas la ꝑsent nra ordinatio no bolle haud locs mas nos
a aqll sguardada la sua dignitat pugua fer honor en aqsta pt
segons q de nou ell se ptanyera. Enapres los embaxadors
dela ꝑsona dll ꝑpa Rl empador dels Veys e Larsenalo e pri-
mer Arcebysbe de fills o frares d' Veys o d' Cutats semp
nes o a aqlls semblants enlo cercle dls grellis nres seen pugua
E si algu dls dits embaxadors fa arquebysbe o bysbe sega ap.
com los altres d' gsell mod apri com si regno bolia ꝑposar. E si
algu dls damuduts embaxadors ꝑson ꝑ fer alguna cosa ꝑposar
bolia sia obsruada la mana dessy ꝑordenad o dels altres mag
nats los quals sparmet ꝑ ad bure honrar

Dels seruets

Atsia q ny. sien acceptacons d'dos ꝑ los quals la huma
nitat gl' ꝑpria mlutue es guenguda fauor d'amystat
co es asabr adulatio de los acceptaco corporal de do pus lausa
met. E mpo segira lo coratge ꝑ so dla cosa corporal q ꝑ fauor
de grd e de laor. On bolents sguar quels gsells nres quy son
sti mats pt dl nod cas no facd algus cosos ꝑ les quals endonar
a nos q b den no bulla gracll pugam ced trobats. Bolde ordena
quels ots nres grellos d' dons e d' fueys ỳ los bulls dls put
ties entegnd si donchs no era d' parer d' grell se abstengue
ab acabame car oblaco e molt pus fort receptio d' do carech es
de regimet po ptal q massa no sian vists dls estrany d' ap
tal q als nres gsells q o ꝑ nod ꝓhibitio fane no pugua ced ꝑ

Los honorables o prauys o prauys en altra cosa essi notat
segons la forma que s'segueix puyque tanplenament pendre
p la dessent laudable sanctio o ells licencia atribuim nos nros
cosos menidadores sol pro una psona dels ppsits dla moneda
corrent entay en la terra on sem en suma no pobre punct o
haura rebut. E tal com digmons de pones son nols guar
dadores ells hon les cosas damuntdites menidadores sidarid
plats o barons o ministrats d'ylles o d'altres clergues o d'
lecs o d'quens o altris collegis agnat o no agnat sol
no sia regnat la damuntdita summa. d pyp sol entro al
en tant stene dita d'encara les cosas menidadores joyes valers
p sol eno pus a ells ibuim facultat de pendre. E nlo tabem
po enlo qual algun pnep o alt al qual p no fossen tra
messes algu do o a ells o despuras fer volia puga agtt o agtts
reebre agsta sanctio o gstanca real no gtastat a honor del
pnep o grans senyors anos tmesos do ells d pt nra exhit
reebre reapne ans antes volers desagradables p raho o acor
reria eanos no tornaria a honor. E mpo co libalitat d
argun es just pdre apert qdagtt prey q p ro dono E no
sta corregit la damuntdita licencia hom hagi no vole en
agtts ppones les quals emnia cat en agtt tempo
plet menane obreuner sespare o menar. E tiempo a
pbuda dits sa prenguts parsia o fossen cosits o gelers
tants expssants. o neds o si algu en algun cas sens nra expssa
licencia la qual enstis letre ab nra segell sagellada hau
gra o vist la forma damuntdita haura rebut d'nombre
d'nros gsters sa delit obledro and arbitre sa punt

LA
DELS SANTS DELS COMMISSARIS

Vi dreta met jutge o guardo d' paraula remudero e ff
q e frau en alguna ppetie car just la qual se ff
trat puptu deuno ppreparo d' moneda mdadere. e cs en
cara o casio d' tots mals e correcamd' tota niguca quant
p jutges Sles pots a tal sufragi se reeb no la benigna tera
de dotat mas cuprda auanco de rebent p la quantat
e p la mand de do reebut demostrada as goals dels
gats jutges p nos ans delsp[ri]l nro o en altr nand
dla cosa publica salaus pnd mas p nra delegano guar
do reebe d' jutge no es deguda osa d' nor entor sens
logues rebal sauer mas mes o ne (gouls) a cls ap. no
dabl sponts p les pars sien admnistrabl e essmanada
la gnac dla de la qual en Jutj segon grenge no
gran als pledeiam sa pgens—. Ordend p o segnets
en aso costuma antigam obsuada e qual algua causa
p delegano nra a alguna p loc jurisdicio cometre p
la qual algun cautat de moneda judicalm p algu
es demanada lauors lo jutge delegat o negus lo ne
gon e sint dls dtz parts absues. Bay dels o es d' cstue
tanplanet. ny dpes p cura d' tota la quantat en jutj
declarada ayx empo e tota la summa e p les ponts
dl jutge delegat fa exida e encara p tastuna dles pts
no sobre ping yxyx d' moneda jagnesa en lo Regnes
aragon o Lx d' Valengnins en lo Regne d' Valenga
o yxyx d' Reals o bans menus en lo Regne d'
Valenc o en Catalunya. les ponts agus vote pod
muntar ens pus auant. Volem encara e en lo co me
ca ner dt at pler de gruer o es com fa lo pler g restar
la vnse pter fuat acomplimar ade d' jutjns o laon
ca respost als articles o algun osa la qual p lor recedenda

Se ppos quant se greix p nard dla ↄd o p ters dla
nra comissio simplamet cde pla e sens strepit efigura d'
iudi o en altr mand sens strits e plet la ·ñj part d
aqsta quantitat se puga epegir dls parts e altra
qra part al temps dla publicacio dlo ↄd ela terca pt
romanen lauors am la ↄsa fa sentencialmt terminada
// Si po la ↄd aqsta p amigable gposicio o en altr mand
ens porrim sentencio si premo lauors s. ans dll
plet grestat gles maneres desus dtes si pugessia
degut rec dls pro no volc eer recebut es lo plet
fa grestat ans fata ans gls ↄs sien publicats. La ñj.
part tanpoc dls espoints lo juge aglt reebre
puga. E no pus anar es encara apres la publicacio
abans dla sentencio les dos parts reebo si po fa en lo
ↄd grens lauors emegres spoints puga elegir passa
E encara no haio donada sentencio o daganar pell
no sega d'sus nos so si po sa tanporta quantitat
aglla quas demana dls spoints e capud part epe
gidors apss no mire la nos lo juge ḋ daco sm de puga
p dl epegit caure. Com p alguna osa po sedemane no
neda no nombrada apt com qualgua osa sia no moble
o d' sol o encara moble o d' simouet o p vendo algu drer
incorporal tant squart auera o drera stimacio dla
osa aglla ayrant sia recebut p spoints quat se posa
demanar si a excepcio peremptoria sedemanara. Si p
possesoy juri se plegeio la nos la muntat dls spoints la
qual en la causa dla pperat se reebya tanpoc lauer reebe
los delegats - Mas la onde pocta osa se plegeia ne quat
dauntse gitles roses aglls no epmed pr mo dra mes pobre la

qual ops les gsimes dits dits delegats jurges carrega
// S. po en tardano o exprimar d'play alegua part repu
tant sia agreviada lo Canceller nid dema lo play ab
egual modañid reglar. Es. de libtat dalgu qom se ple
deio apr. oes gsimut en libtat se reclam o p lo gri
l amors fera exprimario en agtat quat agte valdria si
damt fun era eno enpus agtat sia rebut eno pus p
portuns quant pora ed rebut si exprimaro pdaran
del era demanda. En aps si de fat nid comissio
algu delegat conega del algu arrele apr. com cal
la causa jnapal no es comanada mas algu arrele es coma
nat apr. to si era conegut ed comanat si algu cauco sia do
nada justanid ons so si pledeio si cauco er algu cas sia do
nado o ono e apr. semblants oses lamors si es conegut
si manamid cop la no sia demanat p portuns d'aytue
part o end abues les parts dtra &c. Mas si lata
bran sa ela conepera brevid espachada maormet si be porta
ops o dupo end ppues d'porsianet volo meys encaro
p les portuns ed rebut e sobre ap encaro les gsties dits
rebens carrega g mand ajdonable no pssd. Es. algua
gymonya ppla part fera sa lo canell nid lo exores dcio
moderar. En aps encaro entles causes dtes appellacions
rei durim ordenador gs. les parts la guestio dtes apella
cions dulle jusifycar o jmpugnar p los actes del pmer juy
ar. g alguna guestio d'fto d'cauco nos sia fera d'nou en
agte cas volg g dtra la mirar d'agte lo qual en la ca
jnapal es estat no puga emendre ro ra la quantat
dits ppuntes. E ap. mar ep volg ed obsuar si sien ponts
cauco ebrens enlos quals no fie mire d'gra exampnado
// E nadtra mand si ere motre eg abgra exampnacio et bal
es gsiadar o dennese banrid lamors volg g arbitre del

Concello pugo ecd cresqnos ꝑ lo trebal les ꝑsones
Axi empo ꝺla cantar en lá ca ꝑnꝑal tarolada en
alguá manā no ꝑsone mete ꝑo si enlo rā ꝺlo apellaro
se fare nouella ꝑuedro & ꝺ o sien ꝑsonis alguns o al-
gū ꝑ es apuado ꝑ benrā ꝺlra lo ꝑes ꝑnꝑal ꝺla
rā la nors lo ꝑlayo lo cantar ꝺles ꝑsones puga
a maor suma mutar oes no ꝺla cantar ꝺessus es
ꝑssado. E nāpo com enles causes criminals o ꝺ pena
ꝺe mort corporal o ꝺ mutlaro ꝺ membre ꝑfligadora
se plegeio ꝺlegades sessone cpras cerdfer enlo examē
ꝺles ꝑsones ꝑ los dits juges ꝺlegats volem ꝑ los
bens ꝺel ꝑsona delada del crim ser porta o es no a ct
vallens raō tanplamēt enlos bens c ff. dagles se pu
gude es egū no pus. E ꝑ. de. ct entro a cc. en bens raō
puyd eel demanadꝫ ꝑ ct eno pus. Si empo en bens
ꝺ ꝺ ia vlt ct. lanors sary entegre se ꝑ demanar
ꝑ luad empo en les causes ꝺla appellaro en les criminals
causes sia ꝑ fuat o ꝑ enlo plet ciuil dessus es ordenat
ap. ꝑ Si no fa algū ꝑdutio play sia mutat enla mitat o sia
augmetat entro a nou ꝺ legida segons la mand ꝺla ꝑdutio
feta en agst plet o del trebal on empo ꝺ se pledeiaya ꝺe
imposadora altra pena porta ap. io de relegacio o ꝺ semblans
lanors encara sie dmynuits les ꝑsones enla mitat ꝺ agst
ꝺ ꝺ ꝑ gran corporal pena es acostumat de rebre E si
de pena de bens o ꝺ altra pena pcānio imposadora sia pledeiat
la nors ala dita moneda sia ꝺ fuat esguart enlo espacio ꝺles
ꝑsones ap. acm si altrament ꝑtiay era demanat ꝑ tal ꝑ
sia ꝑ fuat o ꝑ es en ayrats ses dessus ordenat Enles ep
cions ꝑ o ꝺles esꝑsones ꝑ ꝑ stans rasons ꝺ nat nos fare-
dores ꝑ ꝑ ord ordenador ꝑ si a ꝑplicaro ꝺ algu o a ꝑsona de
ꝑ bens algū ꝺ spiet fets en pudria ꝺ ꝑ gra los ꝑuilegis

o letres d'nos / o dits pbres nres atorgads aqlls pmleges o lres
vene o legir haia mhanat ea nos rto eer fenst tenor deaqlls
. En aqll tas ordenadvolem q lo cancellr nre en ayo deia eer
tengut fspn offia am d'ayals lres seyenta les qualsdenta
Cancellia qualgne vegada exrit. E q aqlls veia e hya ea-
nos feelmet rto faca alguns sponts o' guy no hanos n/ep
rgdes f qualsgne quals salays ofneys d part od parts myde
manats errectando o pdicta fsi ne faltre reebre // d.po
algunes cartes oletres qualsgne quals ponts denans-
no/o en altr mand f qualsenol rado o manant nre odtca-
cellr nre sien comeses a algun d'nre gsell vedors olegi-
dors apr gsta tenor daqlles rto faca denad nos anra f-
panetura gsformaro o del gsel nre sobre algu fet afi q nuls sia
pjudiciis q dend fer en ayual negoci apr q tanplamet sia comesa
visio d cartes o d lers o rto del tenor daqlles tanplamet faca-
dora lanors sia dita o sien motes cartes aqll dt gsel o altre
al qual fa m comes res de rot enor no exegesa f aqsta
cd ne en altra gualgne mand f aqlla ocasio reeba de pt
od parts les quals ao vegua p. si algun pres fer denat
algun juge pmes nre o altre alg de nre gsell vedor han
rem comes affi q sobre ao agt denant nos se ord qual
osa segons just ne fa fadora. Lanos si agtt pres tanpo-
lamet q tendra algu pformacio fera f offia solepnmet
d jur no fuada o no vodes plenamet les razons eles
allegacions d'les parts lanors d'la part q ao aqsta reqste
ha fadora tanplamt volem eer reebut Cssi eno pus p
si el pres agtt fa complir eles razons d'les parts plena
ramet vodes eles allegacions d costna part lanors puga
tanplamet reebre p tt salnat empo q si el pres
mata lonc f venta p longues ecssiues aretrados e tb)

o en altra manera p molestar o gitar o d questions la nos
sa la nostra del canelli fa vist q mes p la molestar d
rebal ne sia segut volc q puga ser restur p lo Canelli
en C ss anys q al mes prest p tota la vla transplane
pugs ser demanats. E mpo si els foesos sien molts
a vna matexa tmaca anants sobre els quals es vla
faedora si en tots sia fet les allegances p dena no oyds
p ell ne sien rebuts transplane. E si empo sien molts
presos en los quals encara pleñamet les allegances
dites parts sien ordes lauos almeys p ells sien rebuts
E si encara p ser molestus de fet o altra manera p magnitud
de rebal si a vist al canelli mes ser segut en agll cas lo
canelli puga transplamet en C. ss lo play augmentar
A questes coses empo sesubsus obsuar volem quant pro
cessos en altra vla fetos altres jurges fa vla faedora
si empo pler serat agllas se mo gsell fa manat en-
jú la spacio dites spoitules no entes res pmoses p
q nos fue. E axi at si a rebut p spoitules quant
si la vla era sentenciat definida p el mateix &
encara mes com allegats supplicaco anos p algunes
dicades mana a algu del gsell nre q fos pform sobre l
fer en la supplicaco gtengut o en qual se uol mana tocar
agll cas nos vla fare a fi q pus segurame e pus deliberada
sponga a agllas coses les quals stan en la supplicaco dema
nades lauors vole encara emana q res no sia rebut
p alguna ocasio p la pformaco agsta faedora els os
transpressos o agsta gstitucio al play segut ab aquo
altra sauia rebut restituidor sien gsrets ede me
gsell ed offia qual q stan delegats

Dla mana d Samuel Duuerls lus

Carta de Pano de Canales

Mayordomo	xxb	Aqui les hay ey absencia: le hay ey presencia
Scriua de Pano	x ij	
Thesorer	x ij	
Maestre Racional	x ij	La absencia sin zenonada
Porter mayor	x ij	Esotros sin dezir
Camberer mayor	x ij	
Labat de sentesteey capllan mayor	x ij	
Alguazil	viij	
Coper mayor	viij	
Sobrestes	vj	
Aqui j mallo	vj	
Panatero mayor	vj	
botellero mayor	vj	
Reboster mayor	vj	
Cauallerizo	vj	
Armero	vj	
Sobrestebler	vj	
Al confessor	x	
A dos Capellanes mayores	xij	

Compador ——— vm

A Capitan III capitans ——— m

Adob stolmes ——— v

Al mayor stolis ——— l v

Sots stiner de fuso ——— m

Sots compador ——— v

Sots escuyer ——— v

Al Barbe ——— v

Al mayr mayor ——— v

Al moneyal ——— v

Al pregador ——— v

Adob myneres Companye ——— mv

A un ergaters ——— m

A mestre ——— v

Cimmer ——— v

A cap de port Barcha ——— v

A cap de fabroners ——— v

A cap de Cabrers ——— v

Al Rebost dargent ——— mv

Ala botellerya ——— v

Ala panateria ——— v

Ala studeria ——— mv

Als porters pensionaris ——— mv

Al capita dos ——— v

Les quals randes se hauy dan als damnadors offinals demdre
que sien en Cort pssens o no e algun en absenz

E en Canigon a xxbuy dies dit Mes. setembre dit Any dM.cc.xl.
denzc. e yeu lun en lo. fey dedins e ordena q auer hom q dll
trametre dintre sos regnes p affers dsa Cort ab qnze ab ytan no
ordonatz q pssa offin prena randes dsa Cort dll sonit pssent
en la Cort q aplmatz li sia fet gpte dlles dites randes dit temps
q stauz en la dita mostayrie sp affers dsa Cort tro nos
dl dit. q tramen algu dmis sos regnes o fora sos regnes cop
la dita rahon sia rebuda e auzmetada se ytan q dit
mes dit temps q sa meyna dsa Cort p los dits affers q sia
fet gpte d randes

absencia

z p lo Canceller p G e~ absentnad agtlls Cort plydamer et dit nombre
hi puxen ess mess dit hoydes aq sia fet ypte seyons G stiuy stilsey.
Apozten de temps en mzinad Xanio E los mundlas hoydes sien tegnus
de temps agtlas bestes mundlas p lo S. Rey nells ordens dessus abans
ordenado

Item ordenalo dit S. G sia fet ypte a ny prigues sia sia cort
plamt eno als altrs. E G aquest tres als quals deu edd fer ypte
sien ordenats p lo Cancello o bur absent Lodit Cancello p o G sia dit
quals jutges pus
quals jutges sa[illegible] abptes e suffrients agrmar la cort de
la ramt enyo lo dit Senyor G encas G dels dits tres jutges fal-
lis algu p qualsevol raho G en lo dit dagtl qui fallica p lo dit
Cancello hi pogues edd adiunt altr jutge fins en lo nombre
de sus dit e G aquest sia fet compte de lur guidario ordinario

Item ordena lo Senyor Rey en G al pdit dels Sedaris sia fet o lur
guidatio dels bs G sor stiuas encara o Vacio a o y sols p
rastuna bs, lo dia

Item ordena lo dit Senyor quels stiuans o mandad de casa sua daquat
no sia fet compte fins de mj sols p castimen e sien tenguts
o tenir dia bs E agts G no tindra besti haia p lur guitaro
mj sols p castimen E G als stiuans de sa fet ypte castigo
dia o mj sols e no sien tenguts o tenir besti

Item ordena lo dit Senyor quel offici de ymovedor en lo Stua-
nia ces e agts lloen a esser stiua en lo Stuanio p o ans lo
dit offici sia acpsent gmudo

Item ordena l. dit Sr p. G jus dit no tebre algu p stia o ma-
nad o no G sia tomat a nombre o pay. ne Stua o Vegnes
no G sia tomat en nombre o Dup.

Item quel monge haio mj.ſſ e comunal mya adzembla & haia los monges qui ſiuia co offia d capella maia en abſenada del abat d Sanctes rems la offerta

Item q als capellans d capa de or ſor q haia benifet q puyg a V. ters o meſanat q aagles ayals ſia fet compre d ſous ſſ capun dia & als altres qui haia benifet q ſia d menor grat d L ters q aquels ayals haiem q q quitam lur mj.ſſ lo ora volent lo dit ſor q anegu dels dits capellans no ſia adimplir d lur beſpr ans haia agl capun ory segons q es acostumat declarem empo lo dit ſor q enla deſſobra ordinacio no ſien entrepos los almoynes

Item vol e ordena Lo ſor Rey q anegun religros q ſia dels ſus capella no ſia fet compre ſmo al gfeſſor e al monge qui ſuen offia d capella maia e al almoyne

Item vol e ordena Lo dit ſenyor Rey q an berengd d Cdmarb .V. aſpreſanal ſia fet gpre ſegons la forma q la q conceſſio ab la lra d lit ſenyor

Item al loctrp d miſeracional d vj bs. Item a npe d balſcha an ſolid degual an ſolid degres an Jaume d pro an amar burgues an jaume d pros e an berengd lobet Struans del dit offia a cascun d aqſts d vj besnes E a tots los altres ſtruas d lit offia ſia fet compre d vj ſolz la dita ſi tend besnes mulas ad vj.ſſ. ſi non tendran. Declarad lo dit Rey q q lo dit Struas d Pardo no ſia fet compre als darmuns q d caſtro d lit d haied lit .V. aſpreſanal ſi donchs no ſon ꝓſents enla cort po ésderlo rat e entes quel dit loctrp e Struans puyed encapdlar amar apres la pauba d lit ſenyor Rey q ayssi temps com la Cort hi amara e ſi meſanat hi anes q dagl reps no ls ſia fet gpre q be q haia dcfirat d lit .V. aſpreſanal. V. meſanat

Declaro lo dit Senyor Rey als dits Jurats als quals mana fer compte
de vij bs sien tenguts de tenir via bs e qls sia fer compte de vj sols
lo dit es. no entenden negun Jurat vj sols per costuma temps
enans no sia entes en pere de Valseca ne per dit Senyor per
Pestar en Bardino faent les faenes de Arqu

Item en Valencp a xxbj dies del mes de Novemb del any M CCCLxxbnj.
lo Senyor Rey mana a Jacme Reynalt e fes compte de Guillem de Vilanova
ces en birro de Vilafempes en Bernat de Comes del offici del Mestre
racional apx. com era entes temps passat ans per com lo Senyor Rey
mana gran de casa sua en Jaume de Prats Cavaller dit offici e Rey en
Valencp a xxbnj dies del mes de Abril del any M CCCLxxxxnj mana lo
Sor Rey e fa fet compte en Johan de Monmbui de dos bs apx. com era
en temps passat

Item ordena lo Senyor Rey e al Tresorer sia fet compte de bj besses cascu
dia ca per loguer de vj bs. Item ay pere Guall en Pere Bruens
en Joguet Cardona Johan Adria en Perico Espla e en Thomas de
Canelles en Guillem Roca e en lo temps tenen hauen guardó ay bs
e los altres a sengles besses apx. e aqls e tenen dos besses tenen
dos bs hauen vj sols e no entenen negun hauen vj sols. E als altres
qui tenen sino a una besia si la tenen hauen vj sol e si non tenen hauen
vj sols

Item en Valencp a xxbj dies del mes de agost del any M. CCCLxxbnj lo
Senyor Rey. los mana en dos vj bs en Berenguer de Manguerola apx. e li
sia fet compte de vj bs apx. e no volia hauen entenps passat

Item mes ordena lo Senyor Rey e al Sotsa de Vilaio sia fet compte ass-
sarro de vj bs cascun dia e aprés los romanents de vj bs fo en Alfonso Sterne
en Guillem Olivet e en Bernat Carbo stiuans de dit offici a compondels de
vj bs e apres los romanents stiuans de dit offici sia fet compte a
cascun de una bs apres e aqls dits dos bs e hauen vj sols per cap
compte de vj bs sien tenguts de tenir una bs e hauen vj sols per cap

dio essi no vindra bé quels sia fer compre a todo d' my sobs p
castigo e als altres qui hauran quitació d'una bestia sien tenguts de
tem agills o q hauran my sobs tenint agills essi no vindra la dita bé
hauran per lur guitació dos sobs lo dia

Item ordena lo dit Senyor p q tots los officials en cap d' cascun ap
Als officials cap com es sobrecorn Canallers rebosser Tallador pamer cagill qui
talla qui an guitació an bé sien tenguts d' tenir y bé quines se volra
e nned agills Raid my s- castid dio. E sino vindrà sino dita bé e es
Canall quels sia fer compre dits dits my ss e sino vindrà sino dita bé
negre
q hauran my sobs p castid dio e pbe q inquesen canall e mul
nols sia fer compre sino dits my s. Declarad empo lo Senyor
Rey q als officials desobre q menyse fiancs entre els es fets
es meno d' my sol p castid dio quels sia fer compre d' agills se-
gons q era enemps passat. E entenen lo Senyor Rey quels
algunatzis troers darme corregidor d' cast sien tenguts d' tenir agills
bestres canallars e mulars q ja ab ale ordinació del dit Senyor
abans d'esta festa sien tenguts d' tenir

Item q als oyners majors e sots officials ajan rom es sots rebosser sots
granet Sots boriell lo musen qui an guitació a dita bé hauran plus
guitació castid dio segons q es acostumat

Item ordena lo Senyor q cascun terra al jutd dio d'agills sien ordenats
pels maiordom e plesma d' Rosio pro fills d' Canallers o d' Ton-
zats e nuats q sien d' mde als quals sia fer compre a agills qui
hauran guitació ay bé d' my sobs e dio pro q hauran de mi dos mules
o dos canals e pbe q inquesen canal e mul nols sia fer compre sino
d' my ss. als altres qui no hauran sino a dita bé sia fer compre si nols
tendran canal o bon rosi d' my sobs e si tendran bé mular d' my ss
castid dio. E pro quel dit sma d' Rosio puxa pbe certa mes quals
son los fills d' Canallers qui son absents ab la cort sedent d'sentar
dauan los dits maiordom e sma d' Rosio lo jutd dio q romanga la
terra o dins my dies hu apres pro ques stiga e q sia dist quals sa

Los dits pp. fills d'Caualers als quals fa ordenat d'fer
lo dit compte. E maldemanat encara q nos posen que dins lo dit
temps empes se pot q encara la cort nols fa fer degun compte. E si
mays nombre d'pp. fills d'Caualers era nobat enlo dit cort
q aglls quant aglla era prest los pus apres e pus conuinents
fms en nombre d'pp. sien acomanats plo maior dom e plo fill
d'Vari / E los entres empo q si algms fills d'cauallers uenien
enlendemig dlo dit a offalcana lo seruey delos dits pp. fills d'Ca
ualers ordonats asser lo dit compte en aglls cas pos fer compte
a aglls o a aglls fills d'Caualers q uendran alo cort es posen
tard fms en nombre dlos dits pp. fills d'cauallers d'aytants pbs
com fuita enla dita d'ates. / Declarat empo lo dit S^or q negu fill
de cauallo d'tomar Cauada q baia en aglls compte no puxa ser
mes en compte delos dits pp. si lo Senyor Rey noha aglls enlo
loc. don aglls fa s. donchs fora del loc. donels fa no hangan fun
lo dit Senyor. Vy meses dagll any

Item ordena lo Sor R. q plamet sia fet compte cascun terme apres
passat de maca en cascun pbe. q si negun lo Sor R. apres q si negun
enlos tolliues q lo Tresorer faien les dits tolliues alos quals
sia fet compte enla forma seguent es q en mig dauant d'cascun
dia los dits pbe portes ordenats a fuey del dit Senyor se hajen
a posentar e pues sanat. los dits Vpers o aglls q fuira lo offa
dit dauines d'casa del dit Senyor e q si sentats los pbe portes
faran sagrament q fuira la dita complidament e q sia cort nos par
tira sens licencia dels dits Vpers. E q enfi olo dita los dits
Vpers hajen adnficar lo dit dina d'cascun quals fan los dits pbe
portes q hauran fmit enla dita dita. E los entres declarat
empe q si del nombre delos dits pbe portes q qualsevol cabo defal
lana algun portes o portes enaglleas dmo la dita dita si pozquesen
ecb meses altr o altres portes q los dits Vpers enlocs d'aglls q
fallits fms enlo dit nombre. E que aglls oytats ab diligencia
delos dits Vpers fos fer q los dits d'Vari compreot dio q nou
pria d'un trio enla forma sobredita apparia q los dits diligencia

1

Ordinacio feta p lo senyor Rey dels psones que han de enla sua p-
rama La qual fo feta enbarch enlo mes d'maig Any dela nasp3me
Senyor Mil cccLxxxvij. ela qual lo dit Senyor vol q començ lo jorn
dia d'juny passat

Apthonotes

Del Ordenament del tenpla
d'honorat ez lo dret
huno dels dits dret
ez Regell

Per posar en esmen e en ordinacio la quitacio eles pagues dels Sinas
e Capellans de la sua almorna que han fer dels dits dret Sinamá eles
altres osses que ordinadament se han apagar eg egualment ses dues pagos
se faran vol e ordena lo senyor R g encastruna dita d'ny en nyre-
sos lo prior dreio e asuo gnal Sauta dagut los segels dels segels
dagella tera. E axi matex dreio e regonega les quitacios dagles dita
d'tots aglls que han en la Sinamia agnant munts. E si los emo-
lumes dela Sinamia bagen alcuns tarecs dales quitacios calmorna
cals Mil sol que ha capud tera mis Francesch xano dits dt
senyor R cala missa dels dreg e altres osses ordinaries lo dit
prior pagaro essa tengut complir d'pagar complidame tots los
albarans dela quitacio dagella dita. E axi matex laymorna quis
ny ab pppm sols my. dis. E los dits Mil sol d'ariss Francesch p
capud tera. E g ac gl dit prior ha o haura pagat dagsta tera g
ara cosse del pmer dia d'juny enca a Capellans e Sinans e scapc
en cuyre ala fi dela tera d'no g sadegut acapud dela dita pssent
tera d'sa quitacio

E mes g no bagen les rectes que el dit prior haura fetes dels drets dels
sagels apagar los dits tarecs ordinarys lo dit prior compensades les
rectes, e los dits tarecs q haura a pagar enla dita tera dema quant
pora pagar sagen cuyre p son ep lima ayo g la dita moneda egual-
ment sia pagada

E si p benta en alguna tera pbiera ac es g pmer mes los emolumentz
del dit Sinamio en aglla dita g no los dits tarecs ac g sobrara lo
dit prior semblantment conparegera p son oplima a aglls q sadegut
se tenpo passat ac es et dia abans dit ssent ordinacio la qual
vol lo senyor R ev, g començ lo jorn dia d'juny passat

A xo empo declarat q ptal com en jaume conesa fon degut yo xpy dalbaro
ab albaro d' uñerasonal del comport q ha reout tro p tot lo
mes d' decembr passat cas sesia benegut entre les altres raons
p xo com lo dit jaume p les noves del Sor duch hagne apagar
lo bestir q lo Senyor Regonia lo jmut dia st mes d' abril
lo qual hagne apendre aespero st obrador den Francesch
sta draz d' Barchno vol lo dit Senyor q capta deles
dites tres faentes e ebenemdes lo dit jaume conesa pagas
lordmary d' capta dta S. part d' q obriara dels deutes degutz
ala stuanio entro al psent dia ola psent ordmario. E axi p
tant com lo dit jaume conesa es obligat en nom seu pp al
dit ffranceschia e aatos p sanser als carees dld dita st-
nanio. E lo dit jaume ab gran diligencia q an q uels
dits deutes vels apparech p q den ptal q menys sia embargat
apagar les quantitats declarades q d' aro q obriara dels dits deutes
degutz ala stuanio pagat lo dit pcõl se partid p rata deutes
degutz a Capitans capnas anadd psent ordmario. E apmarp
vol lo Sor R. q aro q no q ades se applica al dit Senyor
ala sua stuania st dret dld deamo q sse penore Comellr
se gindreyra endestarel al dit deute segut dlt jaume
conesa

Semblatmet ordena lo dit Senyor q d' ror q dld Scrivans reebra
p dret d' sagell d' my en my nespo dell ser semblatmet regone
ponent q es dit q del dit pcõl p ha ero ro q uels sobrano
reebenguda en mes dlls Usatges e bestit e dits coses ordina-
ries d' lla offia ror lo romanet dell dar al dit pcõl p pagar
los carees ordmarys damunsits q ha la dita stuania o si ay
tant ro myor mes anar e sobrano hauid pagat en graons
o en bestits ordmarys dels stuans d' mantat o d' Regstre
o d' Capellans d' dta dld psent ordmario anant ero en

raser grumpir per
Digestis quod multum
ceber ro scripe

Item es ordenat que tot Racional en rendre sos comptes sia
tengut fundar la dita ordenació e si gra fundar fer lo
fara gplir e grar abans que lo fara albara final de tots
gpres. / E d'aço fara notament en los libres de son office affi
memoria les dites coses e si gra aço ero fer e altrament
per los comes no sia pres en compte. / E nalt mana e lo S.
lo fauria dits Bens gps. E que nul racional o son loctr lo faia
auzar de ferho ap. fuar. E ptal que nul dit Racional o son loctr
sapia clarament e clara sia la gsent ordinació fa fuada lo stiu de Vare
ab sedula sua sagellada ab son sagell fara rendre al dit Ra
cional o son loctr. e els albarans e fauria fets en captuna de
a Capitans e Stuars E que lo dit racional dels gtes del
gtrs agtts e ell pagats e d'ayo o qui lo gtrs lo demanda lo compte del
dit gtrs puyque ell esparat

Declarat e enla quitam e stia prenre lo Conseller Sucepta lo
Cybe de Leyda ayant com fa gsent en la Cort e ayant com
dinara la Vacant del Conceller

Comes auat dell lo Sor R. els plan e pagats los ordmarys los dits
gtrs / e lo dit Sor lo Rey e Sedran se puyo pagar dels grans que les fo
feits gra lo Senyor R.

Item vol e ordena lo Senyor R. e aquels los capitans q fauia rda
quinsen a dit gl. o dalli auans sien abatuts poyts p captum
millorar als quals no sia res star abans ell ans fauia assi

Sagrament los dits captlans en poder d'sua d' Vro

Vol encara Lo dit Sr Rey que negun hon restn
dits sians d' manam.o d' Regisme am ptra dla Cort enmaran
hagen sine d' lur mo lo dit Rey o partra elodia o romanra pro quel
pro pura fet clara e Boadera reinfranio al sua d' Vro
d' lluy sum. E a altd mana o nols sia feta dfficario ne pro
segnent compre

ptrtqua

dfficrs

ORDINACIO FETA P LO Sr REY SOBRE LA PORTAT DELS OFFICIS DE CASA SUA

Appar dla psent ordinacio p letra del Sr Rey. dada en Barp
xxv. die Marcij anno anteap dny M. CCCLxxxvij

P cant dcha tra

Per posar en ordinacio e stablir esforagitat o questions ny dupbs
d' portat de offics nos seguesque en los tres domestics ne
familiars q son ne daqui anant han p nos reebuts en algus
offics en nra casa E ara p tal com se son trobats algus ecr
negligens ens hor se sine en dita d' Vro dolo e mana
ecr feta la ordinacio segnens

Sñor manet dolem cordena que com p nos algu sia reebut d'
casa nra en qual se vulla offi e aqll p sa negligencia
nro sinats d' ser sine entanto de raho o en libre appellat
manual E p consegnent apres nos reebut altre p nos en
aqll mateix offi e aquell en gnnet se sera sine en la
dita carta d' Vro o manual o en aqll cas aquell q denera met
p nos
E a estat reebut pq se sera fet sine a bons o no habil p nos sum
reebut. dolem o sia pnes en temps e millor endret entres

lo ses sens alguna imputacio. E que depuys fos be q aquel primer
rebut se volgues fer stinse en lo calenar obra q nos lo sanct
manat stinse volem emana del nrd stinat Pacis q ans no pusca
fer ons lo faia stint apres aquell derrerament rebut q sia stat
sens algun dels nros altr manament. E volem q dan grana alguna
de nos no puxa obrenir

La qual ordinacio mantenir e publicada e Registrada en
lo libre deles ordinacions d casa nra.

A xxxx dies del mes d Agost del any Mccclxxxxbuy fo publica
da la psent ordinacio psens mossr Garcia d sesse mossr Garcia
Lopez d Luna maior d dies del mes d Casa del dit Senyor mossr
Galcerd de Villanoua e en Galcerd de mateo stinat d mo offici
gui aquella publica eleg e npsencia de molts enlo aliasens d
Caragoca.

Ordinacio plo Sor R feta plo offici de Conestable

Ecressaniamt se stranys pensare e quelh ala Real magestat
aguar se ordenara los sens princeps Duchs e comptes barons
Caualls e altres gens d sa senyoria ampar ab armes d rogueren no sels stra
ges e les sues affendre dels sens enemichs Gaglis Vard tal cap e esguardat
los grans carechs q stamt Real seste en Regimt d sos bapals regnes
e ma Gaglis en la sua gensa bellant e amant gatsia no dera ressar
a bonell puga seemamt repossar entral guisa rebellar dRegimt e mes
Glos nos sels Galtr regimt se stranye sien roplos maorment enles vmpanys
guiat entemps d guerra les Vanes ampladas cal rata es la stagnesa d la En-
mana nata q dls affanys del Regimt d sos reals e dles gens Gpud
d guerra stan justadas e unidas pora Bastar- stadnes e mans psens quy

el amd e tone a supportar aqst cangiamen lo q̃ era amdat e fun acabat
al Rey q̃ ell q̃s rap del seu poble sia manadz̃ e haia execudors q̃ qui los
seus manamts execuhesqu̇ o porie ab bon rap cagnells deu cr tolg ala sua Real
ꝑsona sens vergonya deuar lorgen̄ pusd̃ ꝑsentar el estam real on noblia cor
agrotat com pus honradz̃ q̃ pusd̃ regerd los offins andar sondlz pus ordenat
elos seus sotmesos sera menys preu los deu Sobepa los ax ꝑ los Pero
sobre posat alpoble com es posat lo capdl Som Senyor deus q̃. d. seyns corpials Sadotat ẽ my. acco dix Deus Sonx
egusme les ax. ro lom sent ꝑlo nas bona dor ordnala. ax. lo Rey deu sentre
e ꝑdi la bolumtat ela nadsiat ẽles seus gen̄. E ax. ro la dusta suen amar
Bon Senyor ebellesa elegesa: ax. lo Rey deu mas sols assers Deus qual sa
mllor. E ax. com ꝑlo one ou hom rotz nos ax. plasen̄ com se plasens ax.
deu doyx lo Rey rotz les opinions ax. les adolz ondes tenc de rotz los sans sns
mesos les quals p nadsiat li sanctd. E ax. com ꝑlogusme tria Som la apdol
a ella amagua ax. rot Per quat los opinions Sauna Soyx e p lo seu re Som
passadz̃ deu abla sua Sorta a es ab ses Bons palanes trar les Gn̄s ẽles and
elles mllors ẽles Bones. Dalta pait ax. com lo cap es pus alt posat rotz
altrs membis ẽll rotz ax. ell pugnar es pus alt posat de rotz los sotsna
pus ꝑ los myradors damur dus fem aqsta compar E ax. ro los pus sos dos
pus ꝑsans membres ẽl aus. gen̄ los vos se ca porie rot Lo cared del rotz ax. lo
poble deu portar los cacdes d'lui ꝑmer entrd les sues nauras. E en apres
ax. com les canes elos aixes mouen̄ se aquells si fan los passes E fe deu lo
cos da auant segon ax. deu Saud rot Rey cals ꝑsons abte enfet d'aimsax.
E ꝑ dadlls Seners colps semblants quy nens calbegne llur ost segur.
E de enemics no pugra el sobrepar secebuda ne damnyfiada. E nap ax.
com lo dettre ab totala bunidat Inor E es bida el Som cagda de parcex ꝑ los
maibrd segons E cusar la mesq̃. Ax. lo Rey deu Saud tals offiaals quels
mones el rotz Regne. altra e recbra E agits es pubues que en los locs ꝑsons
on recay sa. E ax. ro les mas e los bracs desfendedor e rot Lo cos com los
elso les bene damur. Ax. rot Rey deu Saud tals cauallers e Gomes damur q̃ st
pd. pugnen egs ofen desfendre el Senyor sa poble quat los enemics los bols
Afendre en ax. com los membis damurats sa bida el cos Emna falen
cun offri ax. lo poble en ssteni los cacdes elos offiaals en despubue les mo
nedz̃ elos Cauallers en defendre e ffendre los enemics dene ab tals ꝑsonis
Rey e pnep e Senyor sia guardat d'pill e sa roma en nobleza meteritlme
ffor amat no solam en defendre sos regnes ans encara en gq̃uesc ned'stam-
yes

Dons ator noble cõsaii com es agst be hisen se elector nosse pma dell marge de
rcat es condicions p tals tan notables p nos saiid dell pusque se cap
de Tinarge e de heretats deu ser tals sia poderos e las dmssions ebatalls los quels
obrant lo drobse san mogrèd sens temor gose pusque separar o punir los culpables
e condrains deu ser axi dotat e de humil e pusar p los viats sia tenut. E dels
pavt sia tant humil e tant gracios e plos bons sia amat e dmat. E p sguar
dans rotes les drets rosos ordena e assegurat dagst offer sio elect fill e per
lots temps qui sare en nrè Linatge lo qual sia anomenat Conestable e rots
nres terres de la mar della mar e sia canalle espnoncia e nres e reeba lo dit
offir se haia ase Canalle e la Senescalia de Catalunya ala ora Conestab-
lio ampliam ab rots sos bons drets enclusus e enans e agst offir de se
ranio lo nom e lo offir de senestal E nlò nom Conestable cuchoyme sia ench
dar amant en p nrè temps car be es possuida e ayrant vm p linatge dal nres
e altres barons ayrtar sia pus suffisient a aquest offir quels altres p nre temps. E si
p ventura noy sanio fills nos Rey e nra Real casa volem e ens nrè linatge que
sio pus suffisient e pus apte sia anomenat lo dit offir qui sia o pusar fer
canalle nres e reeba lo dit offir car esguardat no nobleza e nres sos nèsos
dels quals castun ayrta vals dos Canalles ampliam e altre e de nra Real
no sos bastar aiegir aquell lo qual Conestable volem e egest lo dit offir
en la forma que s segueix. E lo dit offir p primat no enalti nra dit pusdel
regir com esguarda de la dignitat dit offir ce p dit p primat deio ser
e p

Jmamur com nos hauè o bolrè hauer gueno o fer algu passatge p fer ongsta
hauè hauer ab ell e altres d nrè Consell a cordeliberacio quels ne quatre
companys ayen d Canal com s per nos hauè nacessius en los dits passatges e
guerra e elegir lo nobre gle dels companys deuran d appellar lo senescal d'exèr
e s sen faca ordinacio p tals e aytals ongsta

Item nos sus plasa ablo dit Conestable dauè ordonat pal lo hon los dits com
panys se deuè ajustar e s'en los passatges d mar en lo dit ordonat fa Lo Almirall
e empenora lo dit p ensemps ab lo Conestable hon los dits companys se deuè
recollir p e puxè mar lo dit bastar d viandes e munic hon los companys se
puscun plegar e la mar p hauè poder en aquell lo dit hon lo nauli se pus
gua aplegar E lo Conestable ensemps ab l Almirall ordè los companys
d Canal e s per sus pratges en aquells bexells ne en aytals huay com sa sia

que lo esturi. de la mar se prenga al almual maestra rpsch quet
Conestable ab l'almuall faça la sua ordenació p totes quisevol cavall
o de peu p temps a la juracio

Item nos al dit Conestable e altres de nre Consell dien acordat entre nos que
dit passatge se acorde quants nauils p nos p sompnit d'nra host sa
portada ne quants ginets ab vots los sompnits ne quants barcs
barcs ne quants naus ne naxels p ser ney de la dita host co sermanis p fer camps
maestre de fer cavar ginis fustes picapedres forces ab vots lurs aines
hi fan mester e necessaris. E axi mateix ab quina quantitat d'fuste de
fene d canem d pedris d'ginys e dalres aquestes hi sien passats p sompnit
d'ost

Item en les guerres q nos hauem p nra afer ab lo Conestable dotze aon
dara en quallos q se amostara quy sia pus apte e suffficient a ser lentenent a la
guerra q nos dit sor agen lots, o dels hon les dites companyes se dega asubar
dit dit Conestable fera ser bons guissiers d'vianes tallos q les dites com
panyes hage comunalment cabagita menor carestia q puga pus hauer
apquiren e ess fuchsos

Item amostades les dites companyes lo dit Conestable den pendre mostra
de tots quinquinys de canall e de peu e den ordenar lo los hoy
la faso ne lo la faso armats o desarmats e armaren
den hauer lo sou de cauo nre lo qual ab los alguatzils mes
e ab los canalles qui nostres hi ordenare reben en presencia
sua la dita mostra e el dit Conestable si den pendre nra
e guarda daquells qui sens ess reebuts e sforagitats e si algu
comunalment era entre los dits alguatzils canalles e sou de
cauo qui rebrie la dita mostra e algus volgues si son reebedors
o no aso hauia a mirer lo dit Conestable e sou de cauo
e hauia par a si dementuano

Item rebuda la dita mostra lo dit Conestable den fer relacio a nos
de tots les quinquinys de canall e de peu q nos hauie a passats
lo nombre qui ne qual es e nos ordenar lo que ala pas hon
deuen fer la entrada de present lo Conestable den pendre

la dauantera e nos hyran guarrar quans ne quals dene anar ab
lo dit Conestable en la dauantera ce quals comandre en la batalla
rea deguna ce de manera q les companyes dela host sien bey
companyades q aqua batalla sia bey companyada e cuforme
e aqui s mateys sia strit q lo derrua de zaro quals compan-
yes van en la dauantera ab lo Conestable ne quals ab la batalla
rea ce encontinent segon la dita ordinano mays lo dit Co-
nestable ales dites companyes q aqui vana ab aquella batalla
q les ordenada ce en lo allenyar aqui dena attendar leyla
batalla q anar den e no sots aquella pena quel Cone
stable ordenara

Item lo dit Conestable den ordenar quals homes armats
ala genera ne quals dene anar primes dela dauantera
q desobrer e den los dar cap e acmanera den ordenar
certs homes armats ala genera als quals de dos cays la
vn qui vaia ala banda dreta dela vanguarda e laltre ala
esquerra dela part senestra deguna q desobrey q mengues
companyes de armats ne de peu vay entorn ni en gre dela
dita host e ley. ans aytz ajuntats los dits desobrers que
algu o los mills cranalers comandats a vista dels companys
dels enemychs q hauria encontrats o desobrers e vy o dos
ley vengue al dit Conestable dir li nous dels enemichs
enguna q li pugha prouchir

Item lo dit Conestable den ordenar q aquell companya armats
q li parega ab hun bon cap comanga derere la host q fer
replegar tots les dezenibles e fer replegar tots les companys
de Canell e den gen e si mengua ni comana q no anas
ab la host e pro ny apofer es nosa emposa lo dit Co-
nestable den comanar an als adjuntats nres e aquells
companys quels pa vijares

Item lo dit Cone

Item lo dit conestable den ordenar que aqual manera ffa los Romes d'per od'nal
elos azembs ne enquis lo S. tarde ers Romes apen agill nobre oli para
los quals dreit jmers edeuat la sua demanda ab romes e ab prasses
cab dreytals e ab dals p aberbs los passos per on la ost puxar ver-
guam esens affan passar segurtes mandat q sien tals en nombre
e ab tals appellamtrs qui tard fer apri quen posam q la ost no faia
tarda d son ramnar

Item lo dit conestable ans q ent enlarta dls enemics de land ada lils
e dllinyanes e altres homes qui sapie be tota la da honell seu manar tota
la ost e q sien tals q ell si puxa ben gfiar. E dels quals ell ppnatms sen reeb
sagiamt e romes aqa q be reabm lo corpettaia e q mtre fedt lo ramy
e ab agllo enfemps e encaussab aquells Canallers q dlor conestable
passo fons portes en nombre dl arcut lo ramy q la ost sen fer e les jornades
aques guart lo dit conestable q entre los lo dc on la ost se allenuiare
haia complimt dayche e de lemys ay tant com puxa e agnesso aysats
dlinyanes o abalits fadrin dla ost los quals dll noparan rastun
jorn que vaia algons ab aquells q portan los penons posadets entre
no romanguen ab dl en la sua senatera. E altre vaid abnos enos prepgue
q la gfona ma. E lo dit conestable dl arcut dl ramy e dels jornades
ne faca dlo anos segunt q si nos hi volrem res fer adobar o sinnar
guido q nen pogriesem fer

Item lo dit conestable ans q mena la ost entra dls enemics den ordenar los capdel
lados ayen dla sua batalla com dla ma cap. dls homes acaual com dels ro-
mes o pen los quals fara son pdr q sien canallers bons e q vaid bsp
fers rams e cosien de enfantir e manar los dls part ma e dls jogaro
dlo sun q dls q vulla aquell rebre. E encontinent ordenar sia necessary
haia avegar fa a lo dit conestable ab bens adoptiuns q nop q por dls
canall e pen tinga aglls q capdellados ells o bcepgue ayen la gfona ma
o sun

Item lo dit conestable faca ver son pdr q aglls sus sauers gfons maães q
pora ayen q pres q tinga ab los enemics encara falent son pdr ab los
dallls adalils dlinyanes q dasus son dain lenguo dls enemics e si nagu pdr
venquende q para dl sputg ambatd ab nos o abs ost faca o de q no dl se
aro star adbr pdr q les batalles vaid ordenadament e appellado en la rastes les
adzembles adl pennage dla ost vaia be applegat enquis q no pogues
pendre damatge dls enemics. E encas q l pdr dls enemics sera tan
entrasse pesara en tal loc q nos nemia ost ab els nos pod abarc cno seia
pedient q los amatge del loc q on los enemics fan la uors lo Conestable

Abrota la ost dta senatera seden anar endret dts enemics
e q fara passar anar la batalla una pña. E el seu romandre ab
la batalla detras pus pres dts enemics ap. q enagll ras la de
nantera den eer segnit als segnrs senateres. E semblantms
fara tota vegada altir conestable q tota vegada enla entrada
dta terra dts enemics tengna la senatera. E com nos ne cpra
vair la sua batalla derrere cagda una pña si doncs no era
ans quel dit conestable pres quel pod dts enemics fos pnt
dls fos al encontre al senat

Item lo dit conestable se den pendre guarda cara cauyar la ost
y la terra dts enemics q sgrim tant a fer pusque q no pas la
ost prop dll lors hon sagnes grans apanyes dts enemics si
doncs nos aconsseassm agll lors no enemem asseriar o combare
. E sio pene q prop dts lors hon sats companyes dels enemics
la ost sats apasle la nova lo conestable demanar als capdel
lados q mena Uns batallo be ordenados de gents a peu dles a
gembles be replegados. E no resmeys gueriny q pus dll ab la senā
sa passat prop dll lors hon les dits companyes dels enemics hon
lesp tal companye e acaual cab peu ab lor rap senat lobt lors
q sen be y offendre los romes q dms s. epte epguardar los ro
mes dta ost q no reebe negun dapnatge al passant esser los mariams
q les dits companyes esguen tan prop dl dit lors tro q vta la ost dles
gembles ser passades ans declinar q si rantgra capaya ramades
gnes fos mestr la una batalla lauors lo conestable den fer passe
mos ab una batalla pnt. E el seu romandra ab sa senatera atras
tro q nos sam passats a una batalla

Item lo dit conestable gnapa q nos jan q sia enla terra dts ene
mics ablos penos posadors un dels arguagis ab lo hon Adolfl
o altr hom cap q dela abalgna companye ablos dits penos
posadors segons q apertenga para ne al reedll q honra dels
enemics. E fara bagles prengue alloratmen la ordenat
ca q alrespecta ost sedeia allonar e q ma q capte dles com
panyes se allenen com pus plegades anguen enlors pus fort
e capua gnga allenades segons q gran enles batalles no es q aquells
q van en la batalla dl conestable e enla senatera se allenguen dels
dta bandera del conestable cagtt q van enla batalla nostra dels

De allenyam nre. E den pnehñ lo Conestable quel seu alleuiam
sia entro pus perillos lors, e aglls nre entro pus segm. E daro dara ca-
rrer a Eu dls agrugis q̃ pra pnit ab los dits penons. E res no meys
lo dit Conestable ans q̃ despdualt ne als seruals qusen les ban-
deres se ponga sint si aglls q̃ han anar primers p compam les
places dl allenyam se fan posar en bon lor, neu an la fet nre
compartim. E si res hi fahia a mudar nya millorse fara o fer ans
q̃ les adgembles fossen desparegades ne les rengles parades. E que
epa no res meys q̃ tota degada q̃ fossen algu lor d rebel q̃ algu
lor d companya dls homes a canal sigues encaualcada q̃ guarda
q̃ tota la ost no q̃ tota la host fos assitada. E fasor tot sinpodt
lo dit conestable q̃ tots dres loats despꝛs tota la host sia allen
gado car rom es massa despse as affany e pill dla ost

Item lo dit Conestable den manar al dit Pero nre q̃ deia ane
dar totes ions prop la sua rebo p no quel haia anynet ans les
aguelles Rores quel volra tanch. E enguet lo dit sua d Pero
tot jorn com lo Conestable se fa alleuiar den ell donar dl
ab aglls adalills e almuganers q̃ son deputats a enir les stoltes
se dell nert. E lauors lo conestable si res nieu q̃ fassa adobar
dentro so e manar segons q̃ deura ell p nre Sgr. E lo
dit sua d Pero ho den fer e seguir q̃ guiar les stoltes sennere e
sien meses com se no mes a enfochar q̃ mana quels enemichs no
posquen dene ne enir sint en qual lor se metta. E les dits pdits
lo dit Conestable les den fer metre e ordenar q̃ se meta a pos dls camps
hon la pratge pogs denir ala host. E si lo dit Conestable es entre
gillos. pres q̃ grans q̃ petits dls enemichs den les fer met dob
lats e communam lur sta ost. E si la gia rebel q̃ pdit dls ene
michs den li meta q̃ ab los homes de pe en la cara tenir a canal
alagmera de gruss q̃ pus pressam lo pdit lo dit Conestable si pdit
dls enemichs se arostaua ala ost. E si puenia la host sauia allor
cada apres lor en lagues gent darmes dels enemichs q̃ pogniessen
dacha pratge als ost de part del lor, ses apres dly bal a dels
muros den ser pauesats q̃ gruss q̃ si negu era ferit o en
alt mana dl dit lor q̃ fos semit apres. E ell dit Guaderacio faca
segnir q̃ les dits stoltes sien meses en agllo forme e mana q̃ lo
dit Conestable ho ordenat les faca regonexer denit p no q̃ sia segut

. Item si stan en agell lo dit ordenado fora de bespra. E deu no mes tocar
senal de Roccio los dara agell nom de mi lo conestable fa ordenat

Item lo dit conestable segons lo Pecel de Caual e de enemics den orde
nar la estongiaya en guyssa que al volra gnes fara en la
ost e segons lo pell fa ordenat lo senal de Rocio nes tocara ex
segun emanara part seu e tenir aprop e segons pot esser se
gons pot fer si fara segons quel conestable haura ordenat
E si hauio algu dels companys qui ans no volgs ser ni fallis
en guyssa lo dit senal de rocio sen vaia al conestable e hi digua d
aquest e de fet lo dit conestable mane dels algnatzis quen faca
fer lo mest si es de vaio lo dit conestable e punat. E dar
se segun fort en faca castiol aytant o pus cor lo dit Conestable
e deu stupre los dits estongayos de Caual especialment ramenar
ros son de gran affam en special pus bons stortz faid fets
ment entes quels se deuo gfiar entes quels lo dit conestab
le den est fort entes de faid bon recapte e fa tenedre
le senal de rocio com en dit vaio tant la salut de la ost. Po
sora recel lo dit conestable la dels enemics e bingue
sobre nit mia al senal de rocio e fara de gran dan lo ost e
gnd amatz e los canals cuperts los entrara si meper
la fera tant la ost e stigues entra dita forma. Car en cas
e gran port de los enemics stigues pres de la ost lo Conest
table deu star vedos e migna ben segur la ost e no gnes a cer
sobrat

Item cascu man com la ost deu metre lo bespre abans lo dit conestable
deu faid ordonada la jornada del endema e ordenat tot lo
endema se deu far o es loy fera e sara ordenat los pasos po
sats la hora quel dit conestable ordenara fera sonar la su
trapeta e d gnier deu lo respondre la sua trompeta altre no pot
no deu sonar e deu far res tro qe la hagu com lo Conestable orde
nara e les vendes se plegue e les absentes assegue tant tot lo
seu mur senal tant tot los pas. E lo dit conestable deu
far venir sonet e migna ses ordenances e guy gno faca e ser
sguin egual gno nezca fort

E e enans q nos dena abans deu adenar les batalles los
conestable ves apendre auantatge de la mana. E dar

Den fer lo dit conestable nota legada ab bolt cabacat mo cabonsell
debons sperts Canalers. E si nos bolt sia ordenada batalla peral den fo fer lo
dit conestable pero pus les batalles son ordenades capdm de fer lo dit Co-
nestable seden guiadar e nos prepost de sabatalla ne de sabandera ne de se-
gram apres de ma Batalla e nostres Banders. E com los enamichs sonbe-
rus den ad ffort aturget e lenrale se faca rempra ad pradam e faca
aeplegar totes les apanyes dela ost. E faca lenar lo cap bconadament e
ordenada segons e ala altesa nostra e honor del dit conestable se y tam
Item si sesdenia e nos assire alguna Cintat o loc de la
fort conestable den pmanr ordenar lo loc hon la host allotjara ne com ne en
quin loc e e faca dese places pelos Alguatzils mes alcaldes Romes e Caual-
lers e Romes de pes segons la gerarchia de cadastuno enlo loc on sian ordenats
a star e fer fer tots e bons gimsons e la host sia bastada d bianes. E e
quells e e ser e les gens ne fan cauar mur e los murs e les gens qui
hi e portara e guarnir sufficientment. E axi faro fer e pos mostrats
go tots segons faca los murs e les reguers qui les e portara sien ben
guarnits d gents e no pusca lour fermura la host
Item ordenats enpmer ab bolentat cabacat mo les gents on se posara ne
en qual part ne les bastits on se faca e e de capsdeny e bastit de ca-
ters aquel e notable e pma degun e pugne ad ben fruit. E encas quel
conestable bera quel sere bera dmar algu sep den se per son prou ab
nos e la host sa ballerg es enfonestra cardacos segnezos molts bens la bugts
enemichs ne stan pus stets la tra e mes companys e la ost per fer traure lo cones-
table e ser acregnits e canalats e la host stana de sen fonsos
Item lodit conestable trent lodit sergent tots dies e den temi talayes
e canal ede per entre la ost com pusty e aquels Romes aper sigue
en mutanys si Ramon lo lan e fer fumades sinegunes e pamys de ene-
michs se acostaue ala ost. E den ordenar alguna e faro e stigue en
qualque loc apres la ost gue prengo guarda delles affumades les quals
se fassen goardman dit conestable o es e sien tots affumades e
fort segons les companys e bena. E aquestes talayes deuo der doblades
o as ost e la bu Rom e per faca la fumada clara neo benga adu ala
host. E e sien meses e tots aquells parts e lon companys se pogues
acostar ala ost. E semblantment tots despes lodit conestable den fermed
tots e tots los companys als quals den dir lo no dia nit e prima
rada e guist e sinegu ensemps enlo host sens dir lo nom sots

Ples Portes e menar dauar lo conestable qui dins ia fama degado & en
cayrny lors o en aglla part don Portes se tindra serie tantes lo mes & peu
& tot degado per aglls q vendra al conestable p orli o & laura senit ne
no mangue en les portes. E aqui mare deu denits star homes en los passos
des mutonys si res sentra q fer faro nos si sermen o parys q aglls nobre
& companys & pls conestable si ordenat. E apres lo dost deu fer crup
q sous lo conestable q renguen sint en vestd denits & guyp lo conestable
& sobs & qnit p. & Gr pgnes qui ordi ordenarnt lo conestable
a sos cambis & tot loc de mir gle sina & Paris vindro als sus tendo
o dgn des Portes lo desperte p. & si prner qui ordi & tot les dues
Portes atalayes ha fer mett & hard ne nuo consio. Dendarrer lo
conestable al sina & Paris & lo saraser. E res no meys lodit conestable po-
nd deu bara o pendre sguard si. & gabs recupte & mare sn lo
pluiom dta dost

Ito si pbema la dost as posado en los lgs q sens pll los romens q
pensen dels Canals no pugo anar ofendre bara / deu lodit conestable
ordenar ens lo mes & Canal segons & dell sa ben apres qu fosse
lo guarda & dia. E & no sen roine ens gles dues companys q hna a
fer la dita bara roine dla ost & & agnells hard ser manam ens o
gual lors se sendra a fer la dita bara ens mes amant. E semblar-
mt si p. Ponatge obs dta dost les companys hanara luy & la ost
e ens los lors p. Mosos lodit conestable o & qual ny gnes com-
panys hu hna. E de nos les dues & ses no gny p. lo conestable fan
denar la sina & Paris nrd faca esp segnr

Ito lodit conestable deu fort sguar e temr apcop & negun companys de ca-
nall ne de per no sguen de la ost sens licencia manam ordinado & lodit cones
table p. ser canalcades comegnades & & tengua be sint lo dit conestable egua
dalla & ens si agllas companys & dll ha ordenades ens mes nipguen
& si lo fan faca les tornar e les ne castic

Ito si los bols cordmasa hna qual si los assenat se bara lodit conestable
deu ordenar & les batalls e los locs honcastu deu bara cordnar pell
deu lo mostrar ams pro & nos hi adobe cmunde & guens plauro ese
gors & p. nos fo ordenat lodit conestable o deu fer esp segnt e ser ens
appellats tots los cmens e apellamts de bara e fero parin p. les
qual dells. E si cas & p. mar esdeue lodit lor se pusa bara nos
vol dant ens la ost del combatmt se faca & lauors lodit almiral
deu pendre la parido dta part dta mar a los romes dta mar & deue
bara. E lodit conestable e al mirall ap. mare gnes romegne dta
dosa qual si combatmt se romesara e dta dosa ap. mar esp deu

Cas qual los nos entras quen fessen anedar les ōpanys p̄ertó senyals
q̄ells enclossos. E sian el dit Conestable edmiall nos auem sentit esta
a ordmaro e manam̄ nostre

Item lo dit Conestable dem̄ juram̄ nos gstrats q̄ sien entr los caualls elo
mes o pen dla Host de pesos e de cauatrats e hagnes fets ōe enaro
fells gra duellers sreremedres delas ōpanys afernedar leal ōmpre elo
dits companys comencaro dentr dsses loguays grus faessen alenmar
o bna bulla o dalt los grus fonges p̄ sua sarmes. E dem̄ al silo
dit Conestable les leys d Hanys fero sobre l parmm dlas fsseedles raual
rads egonays grues sian enla guera ne gmmedrer dene raud los almu
gauers cadulls elos rays dles ōpanys e quadrells ne ells Romes dla
ual ne ells Romes o pen p̄ ō q̄ equalmm lodit Conestable prea ju
rán los gstrats q̄ sossen entrels Romes dla ost E aso dles leys q̄ los
Reys despanya sobre aso an rads fero

Item lodit Conestable James nos den pēn dla ost ne lexar la dem̄ ne
se join p̄ nulls cassos desnenmats q̄ s̄ pode sdenenm ayr̄ ōes sdenene
mets dit los q̄ sia assenat seren enla ost ōe enaro s. batalls se mo
ue entr les companys dla ost la qual batalla obregno lodit Conestable
den stre anyam̄ sgnirae rasgae epunm̄ ental gnisa q̄ sia gra ra
zo. Car nos ospalmo q̄ auostre dit Conestable punya bem̄ tat gra
dapratge p̄ q̄ nō den star fort rebelos e esser fort rigoros. Car ento
rnt gnel ronestable sent ny los bregno enla ost den ranalar fort
mytadam̄ e despi bnes mytasses ab p̄ sobre senyals abd mults pa no
negun cab bno lanso enlamo den acorrer bens agtts passando lon
sentra enero la bregno obatalls. E los pnets enronne q̄ bens q̄
sien nulpables ono bulld desempar la seno bregno p̄ ell enronnen los
lonneiro o pamo e passen la bregno fara pendra p̄ los algnazis
los nulpables est agtts fara gra justicio. E los algnazis sdenen ayr
matex de ronnir renn̄ port o acorrer alabra bregno semblantm̄
despnō ab lurs sobre senyals los grats dend est ab senyal Real esters
edarago p̄ ō rots les gens dta Host los angone equels seus algnazis a
nen apm̄ la dita bregno esser tots glo ronestable los manam̄ ayr̄ de
penare p̄ sonds ōe punitles. E q̄ semblants rasos de bregnes edalts q̄ en
la ost se acorren tots ges ordenadam̄ ala para dta testo dt ronestable
lo dit Conestable den fer star un o dos ranalls enpellats p̄ ō q̄ quer
rasam̄ e sens rasō ell pueo acorra en nulls rasos q̄ q̄ pode se
nenm̄ enla ost sino ō no fato manar depres si un ranal sen ab bno sgno
na cab q̄ny barner p̄ nulls rasos erats q̄ s̄ pode sdenenm

Item si sesenendra nos q no prenga vila Capell o loch dels enemigs
sens saber lo dit Conestable ab nos si volrem nu nomdare quel
dit Capell o loch sia tengut endreçar o despolyt en gnnt faça
saud los propdes dla ost dels mots dls nimbs fara mes lo Capell
o loch empuntolo e metrey for e endenar despolin d gnsa dls enemichs
no sd pusca aqu apropsar nels pogues empesar e cnaos q nos dits
Capell dallu o loch monast empar dit Conestable sens elegn ab tolutas nro
grals ne gnats gparts d no mandra condenaro e ordenar los forg
mts aqu d viands e dalms dsos offinals d gnsa gll loch nomdara
ben forms e cubon reapie

Item es pnos declarat q tots nros gs fuid en los e maros entre los loch q
nos nos o mesaid amster ab mes gens en la fronera no q nos fam
mandars en los o nu seru e raid de sa mster les gens dacms e
dada parlo e acompadat les o parges lo qual o mat sedent for
ylo Conestable fant aqst esclibar a nos e se fire d manam dl
dit Conestable cagtts sie onsegnos esplets apres o si pnos ere manats
fer erdre les cosepedes qu nros e quinas dls Romes dla ost d qual
senol gnos o stant sie ne enoara nos mdants e altres qui vengne
p raho dla dita ost sen o pusca ed cosepeca dl dit Conestable
dnos aitot ap reprat d los domestics cossinals mes dlo qual o nos en
mda ppno bole mes ed nos los altres romanes dlo Conestable sal
uu dls Romes dla mar si agu espl tedre en cagtts por o pusca ed
al mnol

Item des ordenat e declarat q nos dlo aprofit mes vsd romanant d lo
sta la dita pusca aqst comunal d nos e pls Conestable e sepe
gasse e stare pr nos q pnos o pls dit Conestable los samanat e los
ops alguatzils tenque la ppo romuno

Item lo dit Conestable den elegi a posa un bo leal e cuprini p
mestaf ab o q lo qual se tenga nro e gnal en la ost dl raio
gplims d mans e faro esmes e tenga apropal Conestable e los
gtts pusins quey son nadsmes d omes d un raio d plime cas
no mes de pes e mes mes en la ost dlos Romes e la mala e cralitat dels
osts e faro nos los affranats dlas mans cosigne e poneps nos
tot q tenga falts mdaden pes o mes mes en los ordinats qual
Conestable sobre les mans dl dit raio fets faro ensigne e
la nos les fens agu q no faro e q raio p nebul d pou offin
los dels segnets

Item lo ordena dl offici d Conestable p tamps d anas e pramps
dalgus bulls sien dmes d parage e d pen ennat cos dl
nro d mgens del o avoid d nament e q fa lo dit Conestable d bastlo
e fer o fenno ennē pod dl d mgens dit Conestable rebo
los pensons dels bastls de nd donal als segnetas la qual

Scdono ꝑ manleuta ales dues jerarchs efare fachs ap eg nordragll
M fara remú segun efara rebs espenglec apres gbl ꝑ tarrgel ardelb
Canalls ffrad ffil ales nos ens vsages fus eg spruinch d'mes regnece
renes

Qan acmlos rarrerls sbr grans ꝑt Conestable elos nebalts ꝓfimts
eles nes nos grans ꝙ ha assens ꝓrarerls sbr offin nos ldeclaro
los drets gnus segnera

Aquests son los drets quel Conestable
deu haver e reèbre ꝑ son offici

Primerm ꝑt lor Conestable rara d'nos gnaps d'Canalcadꝫ ge fara ꝑ
Romes dla ost ap. d canal rom d per cs apbe dla gnmer
pr ptamyer anos les dos parts ax. d anos ne romagnd les nas
re de nr gnap d nos fard batalle campal ꝑ nu sio real comentaro
d nos gnaps gnus fusse ꝑ ennado dls lochs ds enemichs nec dlgns
ptamyer anos ens ds gnaps la gnra parta. ꝑt dr gnus nos
ne rard mꝫ parts ael la bno

Ite dnos ꝑ sonder d cap sus Cmar bella apll d lor ꝑ ffsora
d armes ferre espsergc ꝙ rard mat mes d dos ens gual
sergc se sie dretas gmyts ꝑ dbans pocs ꝑ sennens d sors
ens ens dits apll bll no lochs sus pobls. d ꝑs ꝙ dogns ꝓ. ꝑ
cacr ꝑ porta pors mes o meys

Ite si lo dit loch o los ffos ens dits forma emana agua
rans ꝑ nos o nos dgnaps mobles lo dit conestable ne rard
lo domne ꝑ sonders declarar empo gens dit mobles nos emen
negu mandaments mꝫ d branch

Ite lo dit Conestable rard ꝑsonders los dits parts d nrs anch
nans ens ꝙ ens d banchs gnaps ꝑ ꝑ al cmonegtes ꝑ los romans ꝑt
ꝑt en la ꝫ parts dits lagnas sio ꝑt nos ata ꝑsegs ꝙ dana les dels
rar ꝓ nos dlo dit Conestable ne puga ser remiss o grad nr sio
nos o ael plano

Ite lo dit Conestable rare los manall dels arms d nr Canalls ꝙ ꝑ
denars enchs dos dos o rano ffous sonensms Dles da
talls empo ꝙ ffan fermads empod nre dlo dit Conestable rau
re fer se lo cap clamo ser guardat

Quants es dret ꝑt offrirlo argnazis loqual offri nos dard ode
nas segons d damun apar gtis dos alguazis nres absents

Si p nos q ere ordenats p̃ ponsemps en nguda vna p̃ cell
dret equalms se p̃ regud entre clos nos e pn agts p̃manis gnels
dus alguazils segons ordinacõ nra sper dend raud apelloon-
rad fer ota ordena segons q enla nra ordinacõ largamis se conte
E q raud los dus alguazils q los nebats la vera parra rod pu
ms nos e goepnadors e pdmtz q bens gtors q stablesers
q nos q sons delmgas enladita rop exceptats ndrers
ere ne nedors q es espas als mspasats
q los dus alguazils q les parts romanes omos dles cumdad
le nado la parra cõcepable pero q damun declarar dabe
los dus alguazils lo vime
q lo dmspasat q lo dit cõcepable elegidor haia p̃ dret
q pn offici lo ver q nos bans e salonies ede nos q sparions q
fakes ndaderes q sien enconegud les p̃nes dla op dagde
q vend q la op dles dues parts romanes sien et cõcepable
s. dondes q nos . q lo cõcepable no era
ses no metes los dus dles cõgnes q rob
en la op q vendra
En bolla franca q penes q dmyares et mes q serenit et
ay dla Mare d mes senyor Mr dArreny Emperaor senor
q nos q reman dotan mandes nos q nos dangle pla amades
Mes q se cones q nos nes nos q mes q lo rano alguazil et
gnelle dinde lostanes en nra cort q ed berengo ballo cera
Serenay dla senyra Reyna q nos declara q lo dr q los
sins alguazils nos de ne nes pugnd ennaneres ag q nos
q nos ordinacõ q algns bonalls ace q pa de vte ray q
per cunads) fingis ad semblans en algna cunat bolla
o lor) monepa e capll s. dondes lo dit dr no les seran
adana sin sin ad ayns . ans lo mandes et dit senyor
empero al les stiadrans se raud entramere dles dud nos
e q ordenacõ ens se rans la segun egles dus alguazils se
rengues e les ecens q nes q les ans negats dles dus mana-
dom e stia d Rans

Jtem. Sa Rimana q la sosent ordinaro comentas ponerdia
del mes d nouembr del any psent a ceilppbr

Jtem. Lo Senyor Rey q posar en stamet que les companyes d
cast sue que sues quen enla sua Siuania aya o sper cauall
ors ptrole lorts d ptrõ Sedans siuans demanant egi
uans la Regina sua siuania elos almoyners Capella maior
Capellans yanitzs e solons quy sueyslo sua capella e altres qui
ques y ordinacio del dit Senyor enla dita siuania. Considant
lo Sr q les emoluments quis reeben bns anys als altres enlo
dita siuania dolent segons aquells temprar les despeses fa
ordenat q lo dit ptrõ sen sien pagades les pruisons quyta
nons despus e ales ysones segients e altres coses dins gten
dos segons la forma dins sta

Jtem fo ordenat Lo Sr q quel cancella sia tornat
als ordinacs antigs dls altres Cancellers quy fore abans
dell e q li sia fet compte d ys bestres capturyor e aagts
bors en psenas e en absencias pagat lobrer Cancella
y ny tres del de ny en ny mess quy puiaua tany

Jtem q castima dita sia sacrsset plo dit ptrõ amiss brins
e bals bins dla quantitat desobra sipta qui es applimet
daquells y sols quy plo dit Senyor li son assignats. E empo
lo dit Bins fo psent ab la cort smo q li sia abatut dla
dita quantitat grays del temps q fo absent d aqlla

Jtem fo ordenat q a mossr d Cassen q pnie sobr la siuania
castany sia dit Senyor q sia tornat ayssi pria stans psent
ab la cort e q lo capella sen q pnie quitacio enla siuania
daquiauant no ny gos q mutaua tany

Jtem a mossr de Lyda q pnie castan any entr la Tresoreria
dela Siuania goy sots sia fet compte castanyo ar d propse

Coes xo sol que li pach trespren e xo sol ptho notari
mutario la iij la part toquant apagar al dit ptho

Item quel dit ptho pach assi mateo la quitacio d mbs
de ayrant de temps com pssent fo ab la cort capa
mateo en absencia si fers p affers d aqlla d mina lam

Item la quitacio del lochtnet de ptho qui es d mbs
qui minta lam

Item la quitacio de mi Sedaris d es den but vigtt den pere
d sego sempo esen guillm olim los quals on caser quitacio
a mi bs qui mintaria lam

Item com lo senyor P. entena que ab lo ptho e pon los
e mi Sedaris dos pnaones hun sagellador e en ffranc resp
bybal qui es dara d manam en la trepreria qui fa e porta
fer molts altres afers d la cort sien bastons a fer los affers
d aqlla mi. dinas demas apo. e nit vots fan nombre e
pon. ffsones dvol e ordena lo dit senyor q fo fer compte
als dits mi fuans d manamet tantsolam los quals en nome
amet d cascuna dta sien elets los pus aptes q en la cort se
trobara a vegada dit concell del ptho e absent lo
Concell fa la vnepsa lo bisme dit dit ptho d sent lo
senyor P. ex ela quitacio del quart fuans mintarya lam
aq azalyo q mi P. p mstre dit lo dpt

Quant als dits fuans q zamudray entrey lo S. Reys Romadgues
ey la grana e mde mastre no pugues ajtrar ndit ser ppte ne apptet
tey dit despz mas que pugey pdre rahonablament dits dits
ya ser dit fets o fazen dits gouts ey la cort o fora aqlla

Item ordena lo dpt. S. q sia fet ppte solament a vj fuans
pagats los quals sien elets p los dits dpt dsent lo dpt. S. ey
mstrem dta so es ey lo comunament d aqlla la jtrano dels quals mi
mudrages mstrey ans azalyo P. p mstrey dit

ish mateo

bis

fuans

fuans

fuans

a
ny dc sol

a
ny dcclxxxxviij sol

d
ny clx sol

b
ccc lxxxxviij

b dcc lxxxij

La Capella

Pre ordona lo senyor rey q dagmanar sia fer
rompre ordinariamen a vj capellas e a vj canonges
del nombre dels quals capellans sia noznan rabesa
al qual es fer rompre ordinariamen segons la Cort
de my ss q dia a dits altres sia fer rompre ordi-
de my ss lo dia los quals ordinariamen de rasma
tezza sien clers q lo capella maior del senyor rey
e en absencia daquell q aquell qui sera lochymdora
tindra la quirana dels quals numerara lany

a x my aa x ss

Item empo lo senyor rey lo declara q si en los dits
v. capellans qui sian q sia seuen dina lo almoyn
de l. tres q agtt atzal sia fer rompre ordi se y ss
e si les nidra saltfer rompre de sa quirana ordinaria
alguna no tindra q haia q rasme dia y. ss

a v q aachta ss

Pre q sia fer rompre. a my. monges preo. a frare
Nicolau Aragones e frare Andreu porta e frare

Item an Joan Graydella a frare quitm sende als quals ordinariament
a segurd la ort sia fet compte aragon a° d'my pds vjnt
dotze g munteno tot ——— } vj ad xxx pot

Item empo lo senyor t. g a frare franc[es] dalbayano
qui es elet en abat de Roda sia fet compte dement fins
alo cort no hajo reebuda posse dla abbadia ——— }

Item g sia fet compte ados scolans qui fueguen
la capella e g si en oltra agles dos scolans qui fonera
dio enlo almoyno la quesio dels quals montaua tot
ara° d'ynt sous g capitol ora Caguets haia elegit
alcomenamet d'cascuna vetra lo dit capella o lalbre
qui sia en son lor ——— } l xxx pot

Item g sia fet compte an Joan arnau darmedans
scolar ara° d'ynt sous dotze g sia tant ——— } xxx pot

Item ordena lo S R g p co p[ri]o fes sien denguts pa
gadors les quantitats segrens ales g pones dels greuges
com dejada capitol any lo jous dit mes d'abril
g rato d'un desti

Primo a mos[sen] de Caragoça ——— l pot
Item a mos[sen] Jaquebybe d'Osse ——— xxx pot
Item al g[ra]d ——— xxx pot
Item al bachip d'g[ra]d ——— xx pot
Item a my Sedrats aragons scolà d'xx pot ——— l xxx pot
Item a my Jouans d'mond a'd xx pot ——— l x pot
Item a dos Jouans d'Cepre a° d'cl ——— xx pot
Item a dos gentomes ——— xx pot
Item empero g pla Agellador ——— l pot

Item als Regues ——— } cc lb

Item a Un palfador d' cera ——— } c L sol

Item an Anrta Baldoy ——— } lxxx sol

Item an arnau calbes ——— } cxlb sol

Item enid pl capllas e pantes a° d. cx sol } m cc sol

Item agnard monges a° d. cxlxxx p raster ——— } d xxx sol

Item @ my polonc ——— } dc sol

Item @ Un fota arnau dau nebas ——— } Lxxx sol

Item d rssia nccpl d mizaner ——— } cc sol

Item Anpe Berto ——— } x cc sol

Extraordinaris

Item ha ordenat que pl lo seu pdrō sia pagada la gr
nrat d' fora sta rastun anv. Alalmoyner seu pla
almoyna quel dit Senyor li mana fer e rastun } d sol
nus pzata dar q dengra en la dita granerat sia
fer albara alor almoyna pl lo sino d' Vale delos
Senyor

Item ha ordena lo Sr R q pl lo pdrō seu sia fera
paga rastu anv la fera quel dit Senyor fa or } d sol
de nauarre rastuy dia o es vnu anys ab altre

Item los quals lo Senyor Rey ~~q plo pdit~~ ~~seu fo pagado~~ cuyd
per mutuar ~~bne~~ ays ab ab altre ea messio ques fa enla stuanya
enlo loguer en logues d posadi coneg adzembs altres messios
necessaries entorn

Item en aquest empo lo Senyor Rey q anegu dels dessus nomenats lodit
pdit no deia ser pagat d lurs quitacos dessus dits sino abalba
rans dlld dit stuia d Pacio

Item lo pdit mesnat lo Sr Rey ha ymes q dagu anat
no faia graces d absencies a algunes als quals deu eer fet gre
segons la psent ordinacio

Item lo senyor Rey ha ordenat que p co q abans sia tolt encaps
sua p multiplicacio quis solia fer d pmerable nombre q han-
ca enla dita stuania d Cruanes d manadeu d Cruanes dlabata
Stuanio e cuyara ensua capella p los semblent d Capellans d so-
lets dagmanat no stenga d cosa sua stuans de mas ne dt re
gistre no quels stuans d mas sien tornats a nombre d poy els s-
nans d Vegistra a nombre d dos. E los Capellans e sotas
dlld sua capella al nombre d q dess es fets metre quy deue
no mes nie en quitacio e quis encaptme dta cara pro lo dit Sr
e n p bono fe Real

Item bol encara e mana Lo Sr P. que aqsta ordinacio sia pub
cada en lo psent mes d Octubre dl any Mccclxxxbij. Al
Canelle pdit Cruans Capellans e altres en aglla cort stats e
quels pmer dia del mes d Nouembr ymmediat la dita ordi
nacio onet a coneg e ser observada de cor entot segons la for
ma dessa dita

La psent ordinacio fon publicada en la Capella del palau
del Senyor Rey dla Ciutat d Barp a xxbij dies del mes d
Octubr del any Mccclxxxbij. en psencia den Bernat

De bonastre e den bernat vigil e d' dutges siuons d'
frare andreu porta e d' alguns Capellans e pontres d'la
Capella dell Senyor

Item a xb dres del mes d' octubre del dit any on dalpoby lo
Senyor Rey mana e als persones daganat no siasser
comyat sino e no pora fracapmon

Item lo dit dia mana e no pora e fon stat leuat als y pe
rsones e ates segons la dessent ordonacio deuen hauer
no pora fracapmon sien donats an Guilly Cabruno
Capella, olid sua Capella e p ordmacio sua sta appenya
sient libres e hd formada del dit Arbre

Item embarp ay dres del mes d' no del ay arbpodny lo
Sor R. e aquells no pora quel dit Arbres tenguer d'
dar al dit Capmany sant dessent ablanit e de
aquells no gratpant la dessent ordmacio sia fer repar
ar. en absens con en dessenio e pabsencia algu
offalrario sia fera de agllers

Item lo dit dia mana e als pergues dla audiencia fos repa
rats e ar. com ere ordenats dos atarlo quey si dessent
ere ab la dit possquesen la no rompre nombre d' pergues
ala rato d' nou sta e pompra fracapmon

Lo Senyor Rey atos e Rat fon la dessent ordmacio
ne fen alt endent a agnepta segons e en la
pagina apres se segnera

Los Experiencia. Vista eplenament regoneguda la ordmacio
e nos sera epublicada ayon dres d' octubre gras sobre

ordmacio dels pergues
absencia sobre los
Consellers e pregamen
e altres

sobre la distribuno dela moneda dela dzen dels mzes segells e altres
coses en aytta contengudes la qual ordinano es del tenor seguer
Lo senyor rey p posar en stament q les companyes de nasa sia
quis quen en la sua ordinano aqui no sien anomenades p honor
del jusatmx Com sia expedient e necessary al bon stament
dela tra stimana e entrada ala nosa publica de mzes regnes
e terres q ala ordinano sien fetes algunes addicions correccios
e adobs hauen ordenar e prouehir hauda sobre aro plena
deliberano fer aytes segons ques seguex

Premerament com en la dita ordinano hagnessem ordenar e
prouehir q fos fet compte a xy. de mzes stimanes de ma-
nament tousplament E expressa hara nosaltres q los dessb
dits als quals hauem ordenar esser fet compte als affers
mzes e dels gens arts sdegudament nomerats prouehir sen
seguex e sen son ja seguits dan ala nosa publica de mza
senyoria e altres dmezsles jurisdictions perso ordenam
e prouehim q no gitcapam la dita ordinano sia fet
compte daquiauant de quinze en e de vespr ordinariament
comptat del primer dia del mes de maig p passar a xy.
dels dits stimanes de manament dna en festa vespr de
matinet e en p. beethomen timer les claus de mza arcm
als quals es fet compte en absencia to no puxe segun
mza cort e ados segelladors qui g ordinano mza auncia
dera esser en la mza stimana e al calsador de cera
segons q son compte hera fet abans dela primera ordinano
feque nugnes besnes o no

Item tal car lo nombre dels stimanes de manament es ara
multiplicats q continuament son presents en la cort
mes de xy. bolents q tots stimen del profit e del auch
ordenam que la quinze en e vespr dels dela dita xy. se comp-

testa egualment q ells entre ells mareys qrara de temps e
a sou e a lúnza le que la dita quitario e vesti de .xij. hane
e reeben aqtts qui en la Cort presents sera posat q qualque
ras sr. benenguer q tots .xij. noy fossen presents Car
en altramanera nols vendria mes declarants e voters
q en la dita quitario e vesti de .xij. no sien entesos ni com
preso nengus strnans q de aquinans reebam ne hajen
paer de aqtta rao los strnans q tora hajen sen tornats
aral nombre q q aqtts q reebem no fos sobrepujat lo
nombre de .xij. qui segos la dita ordinario antigua hi dene
esser e que granos .xij. strnas sia fet q nre forma
de cano hy albara plameur de quitario e altre de vesti
e no pus

Item rom rors los ordinaris deuen esser propossats anors
granes e altres estan ordinaris ordena que daquinar
prothonoy so son lochtmer no puxe quitar ni pagar
a negus ni emara retenir a sinatey algues granes
ne altres extraordinaris ne puxe posar en dany de
lur comprie reo al rap del any si dmes hi sobrey ela
dicha pagare tots los ordinaris e no abas ne en
altramanera puxe de ano q sobrara an reteni e
pagar les dites granes e si pagades aqttes granes hi
sobrara moneda reguen aqtta q los deuies venedors o
la romnessine en paga dels deuts la degues q la grua-
nya a aqtts qui buy se quire q trabo de llures q[ue] guar-
rancia e vesti la qual paga se fara a bona voluntat
del dit prothonoy so de soy lochtmer e si romnra les dites
roses so alguna de aqttes fora nols sia reebut en compte q
lo uze e rasonal

Item si prothonoy haura albara de vesti de rompres de rps
passar ro en despendemdor no entenia q no puxa ni deia

hauer lo dit prothonotz hage e obte aqtta sepa de qualsenol
deuts dela Gmuiania e dare q sobrara en lo rap del anp
dels dits dela dita Gmuanya pagare premier tots los or-
dinaris

Jte q dels drers dels dits segells no puxa p negu esser feta
remissio ne grana alguna si p nos dela quarta part tant-
solamen segons que ja p nos es star ordenat e jurar ne
prothonotz ne son lochtz puxe senize en deure negu dret
de segell ne fez spera de aqtt si donchs hauda sobze aço
sana gsideracio nols ha bist proffitos ala nca Gmuanio
tot dan rarregar lluxo ouphenores

Ordenam enaxa pstam e supplicam dit nce prothonotz
q en la fi de rasina terra lo dit prothonotz o son lochtz
ans q quire requesp premieramen g pat dels Gmuans
de manamer haia mostrar son rompte p menut de tot
ço q hauza reebut p menut dmo lo temps de aqtta terra
a dos dels dits Gmuans de manamer p lur rollegs a aço
elegidors e presens a qtts se deuhen tot ço q ordinariamer
sedene pagar dels drers dels dits segells en rasina terra
ans dela quitacio dels dits Gmuans si a nuar ço quey te-
stara es hauza de guerra en la quitacio dels dels dits Gmuans
p ço q si sabut quant los pramya de rasina terra declara mes
q si los dmos q sera reebuts del premer dia del mes dabril pre-
sent teo p tot lo mes de juny premerenmer e de allauant en ra-
sina terra no bastara ala quitacio dels dits Gmuans ço q alli
sera los sia donat p prothonotz distribuidor entre ells aqtts re-
sidents si albara de Gmua de tanto segons q dessus es dit

Jte com sien degudes p la dita Gmuania dueses quantitats
se ajustaren ne sien degudes a aqtta mostra ordena q de
present sia elegida p lo dit prothonotz una psona del rollegi
dels Gmuans de manamer ademanor e hauer tots los deute

degurs ala ffrmana e q̃sta moneda qeen cerca se romdespha
ro abans ser se pura ẽ lo dit prothonotz en paga dels deuts
degurs ẽ la dita ffrmana a aqstz qui vuyx se pura ẽ rabo
de lurs pries quratorias e vespres e no en all ala e que
lo dit pagamer se fara a bon arbitre del dit prothonotz
ẽ manera q̃ dit ne hone

Ire quels dits prthonotz e son lochtz prsent e sqüen de lur
poder torco roses qui tornassen en dmmuco e damnatge
dels drets dela dita segella e sngle p̃ lo profit daquella e
dela ffrmana e lo profit encerque e fare ab dita dilgen-
na ayrame ro cy ella so legudamer e honesta

Semblant fare los ffrmas de manamen

Totes les dites coses e cascuna daquelles ordenam e mantenir alsdits ffrmans de
dita p̃ ambes parts atendre la qual tot e cascun e cy prometen los dits
ala ffrma stipulan ẽ reb̃ stipulan lo dit Bernat de la ffrma acceptan
d acord sia Cartha feta e atorgada als dits ffrmans per los dits prthonotz
e sby los dits prsent e sdeuenidors e a tot mandat q̃ncers
juzes a qui tocar e hura ffrs cascun algun

Hec
ad formam ordinationis

e maior fermetat dels dits ffrmans e ẽ aquells cy la ordinacio
de la ffrma sey stipulada e atorgada en med bona fe reyal e cumza
nuzy pden e p los ffrmans qui endegh sia ffrma ordinacio e
la altra dessus dita ffrs de ayr no e aquells tinden cy ffrmen
ffrmam e ẽ aquells no vedrem ans p la pmdita ffrma
ẽ obligam e cy altra mada fahem algun ffrs e aquells
aquells ffrs renovam e ẽ p renovam e de cert sia e cascun
e p renovada e nulla hauem volem e determen cy hauem
dit e ẽ testimoni dels quals ffrs hauem la ffrma
fem fer e ab nre segell pden ffrmada e ẽ testimoni
de les Abrgl St Aug e ctera testes dessus

Com la ffinesa de Sa. Sgr sia mes entrezegut de algunes vegades
affers vezes a Sgr dita Almoyna e altres entrezegut
Dicglla no haja lloch ans per ara la Cort de dit S. Sgr entrezegue
se entenga de fermes quadrant e ser entrepmes de dit S. qui
entrezegut sia fet se pot no pugen los dits emoluments p re lo dit
S. juxta lo dit valor o quadrant dels dits emoluments se gasten
los quals sed tenguts los dits entrezegut ozdre qui pssonal dels dits
jurats cascun any sien tenguts los dits emoluments stegon dits
segons

Ordenat sia per manera lo dit S. Sgr fer gracia
Cancellar y ef bens confiscats stiguen dret arabo de q
Sgr respongue p restituhen e restar jurats hagen lo dit
Cancellar y abstinan no ey abstinan

Item ordenat lo dit S. Sgr qui al pdicatory stie o sien los dits
fer gracia de une jurats e vesins ordenats semblantment ey
abstinan no ey abstinan

Item al dit de stie vinclo a ningu respongue ne Sgr
de tremps ey abstinan de la Cort de dit S.

Item ganos de Sgr fer gracia de juratia de vng
respongue dels mesblamed com altres que quals gramment mige
ey Cort e altres qui dits emoluments del dit stiengue segons
dit es sien tenguts e no bastey rahonable e vell lo dit S.
de fer lo dit gracie

Item lo dit S. ordena e dejuna no fer gracie ne
a cascun lurgitano e vesins ordenats no ey los jurats rebuts po
lo tezc stiengue aqui rebut ey diffinitment stiengue dit
dell ey dell pueda sien elets semblantment gracie dit ordenat dels
dits stiengue rebuts entenen qui dit stiengue jurats ey
stien dela Cort los dits dos jurats stiengue ey lo nobre
dels stiengue ey manament los sindichs de lo dit S. ab aquells
ordenats e romanguen ey sey sues

Item ordena lo dit Sr Rey entre·l Pabordre e·l Sotsbordre dos Sectans e·ls Pentaoner e·ls Segellador e en Francesch Bisbal qui·s
estima d'mas en la Cort sia e pora ser mots altres affers
dela Cort sien bastans' a·ells affers d'agita. per los Sinàs d'mas
entre los quals hi haia sa entes tota vegada enguilly olim qui
es lo ters Sectary com sinya d'sens los damunditz dos Secretaris
apr. E entre tots sien nombrats d'cinc psones dela empera tirho
algual dalta part es fet acompte e fa semblantment a·ells dela
Cort. Vol e ordena lo dit Senyor E sia fet e fa semblantment ppre
als dits Joy Sinans a es alor guilly olim e Bnart dla Ydrac
e cascun d'ls offia E ha ai d'm sols e axsim dic e·ls alors re
manents Joy Sinans d'mas si tindra una bz hauid m sols e
castiladia e si algun no tindra hauid m sols. E aquest vol
lo Senyor Rey E sien los pmes los rebuts segons carta d'Pacio
E si algu o algunes dits dits Secretaris pmer rebuts han absens
dela Cort o per qualque altre cas sesdenedra E no laie compte
sien en los ls dagll o daquells q'hauran ppre los segnens pmer
rebuts e que aquest Joy sia fet ppre captinyam de lur vestir
ordinary. Per ende lo Senyor Rey que per aquesta enburo fuet
sia tota vegada que sa Pesen ab la Cort de nombre dels dits
per Sinans d'manat

Item ordena lo dit Senyor E dagunant sia fet acompte planer
Jay Sinans d'Registre los quals sien los pmers rebuts segons
la forma dessus dita dels Sinans d'manat per vol lo dit Sr
que en lo nombre dagests den Sinans d'Registre sien tota vegada
enesser lo derrer Pentaoner al derrer Capellador Presents lo pmer
Pentaoner al pmer Segellador. Presents lo pmer Pentaoner e pmer Segellador
E que tots aquests den haie acompte
castiadia per castiadia ed'lur vestir castinyam. E si lo pmer
Segellador e lo pmer Pentaoner damunditz ere absens dela Cort sia fet
acompte als derrers a enagll cas Joy pupa laur pus Sinans d'Re
gistre sino lo nombre dels damunditz dits Joy.

Item E sia fet acompte a hun pentaoner planer e es al pmer ree
buts e en absencia dagll al segon rebut a'd'm sols castiadia
com als segons Presents lo pmer Pentaoner e·l pmer Segellador E haie

Aquest ordenacio
fo feta per los
Srs Reys nostres
Joy Sinans
Registre

ompte ab los ſtuans d'Vegſte ſegons que damun es grengu

Jtem y ſemblant ſia fet ompre a ſum ſegellador aes lo ſou
recbut o en abſenna dagtt alt deuer rebut ſegons la forma dels
penoraes

Jtem q ſia fet ompre ados bergues ronſplamet aes los ſmers
recbuts a' d' jobn' dits caſtu lo dia quart altres bergd ſolum al
Sor Gromanya en ſagra emtice e ſeruep' en ſon offia'
e en abſencia d'hu dels ſmers li ſia fet ompre ala dita raho

Jtem mes ordona lo dit Sor G caſtima terca' ſia fet ompre
a mj capllans e abj xantres aes agells q hauio be mſer
qui ſmig al thr o ameſanat ar' d' vj ſol p caſtu lo dia. E als
altres qui haue be mſer G ſien de manor quantitat d'l ſt quels
ſia fet ompre de tres ſſts p caſtu dells lo dit volem lo
dit Senyor quels dits capllans o xantres no ſia res dim-
mut d'hu beſtu ans haue aquel caſtim ar ſegons G ac ateſtar
los quals capllans e xantres en romeamet d' caſtima terca
ſien elets plo caplla maior de dit ſenyor o ſon locte abſent
lo dit Capllamaior

Jtem G ſia fet ompre ados almoyners de ſtt moneſtr de ſanctes
creg q tindrian locb d' capllamaio e a ſrare Nicolau aragones ca
ſrare guillm dende qui es hu dels almoyners de lur quitacio
e beſtu ſegons G es acoſtumat. Encara ſia fet ompre a
ſrare Juan fayella que es ſegon almoyner ſi ſeguira la cort
lo Sor p ſtout fora Barcelona e encara en Barc en abſencio
d' ſrare Guy dende

Jtem ſia fet ompre ay ſtolans de lur quitacio e beſtu ordi
nans

Jte an Johan arnau dalmedans d' ſa pnſio ai' d' joyes caſtuns
ed ſtopp ſol p ſon beſtu caſtum ary

Jte al calſador d' tera ai' d' vj ſol caſtum dit ed ſol de beſtu
caſtum ary ral ſo altres ſueys neceſſaris ala dita ſtuanio

vro Calſad = ſ acer

Jtem Andreuom Baldoy auer dret ⁊ castm dia e hagp pot
⁊ son destre castm dit

Jtem ordena lo Sor ⁊ ⁊ pdempnitat dla Cort e ⁊ q lo
soffrir ne sia mes fenit que nos los damuedus exceptada la
capella dell Sand dusilacio del ⁊ro ⁊ de son loctp en ab
senaia sua en castima dia segons la mana antigua e acostu-
mad ⁊ sens les dits cerifficacios les sina d'Pacio nos sara g̃te

Ela ⁊sent ordinacio tantsolam totes les altres ⁊les coses en aq̃lles
grenges renocades vol lo senyor Rey ⁊sia fermada e comen
lo prim dia d'janer prim vinent del any ocxlxxpp

manam ⁊ lo ordi
nacio dessus dita sobre
ysnonetrye stinar
⁊ Chanceller los dessus
dits cerifficacios
⁊ ysnonetrye

Apres en barc ayxi dit mes⁹ feb dit any Mcclxxpp Lo Sor
mana ⁊les coses dauall scrites sien enteses en la ⁊sent ordina
cio e fos publicada ayxi dit feb dit any ⁊sents mossr Bern
olim Johan masquera frare pere d'Sanct pola e molts dalts
dela Capella dit Sor ⁊.

Jtem mana lo dit Sor q̃ a frare Nicolau Aragones
⁊sia fet compte castina rera en absencia e en ⁊sencia ai d'mssr
⁊ castm dia en los⁹ ⁊s anat

Jtem mana lo dit Sor q̃ si mossr d'Basser era absent dla
cort q̃ no prengues quitacio o lauza assignacio dla dita qui-
tacio en algun loc q̃ co aq̃lls cas vol lo dit S. que sia fet ⁊pte
ay capellans mesanat dit nombre damunt dit

Jtem vol lo dit Senyor q̃ dagujanant no puxa ell fer ⁊pte
Jamegu frare religios de qualsenol orde sia excepnat dels mo
nestirs d'poblet ell Sanctes creus q̃ ja son elets ⁊ lo dit Senyor
assenu en la sua Capella en absencia d'Alms maiors

Apres en barc adsb dies dit mes⁹ jun dit any dessus. Lo Sor
⁊ mana q̃ engmillen dimd ter Secretary sen algual ⁊sent
los dos Secretaris ⁊mers d'ell reebuts manam ter ter compte
q̃ sia restituyt en lo compte q̃ prim li solia esser fet d'ny begres
e b fuega ay. e ⁊ la forma q̃ so apuntada en carta d'Pacio e quel dit
compte li sia gramat en lo mand dessus dit

Cessia fet ppte a dos persones

Dpres dissapte a dos dies del mes de maig del any psent Los
Cpl manaren que fos fet compte a n petrones e amn bergnes/ pa
com en la ordinacio antigua de casa sua lur era fet compte semblat
o es als petrones si tenen dna bs quels sia fet compte d' mss
p castrudia e si algu bestia no tindra ar' o mss p castrudia

En Saragoca a xxii dies del mes d'agost del any Mccclxxxvj
Lo Sor Rey mana en bnt Corbo Dzino de mo offia que la
psent ordinacio fos grmada com ell ja agua Gagnes
manada grmar en Guillm olmer Cosinet en mo offia
E vol lo dit Senyor que los dits prohoms ajusten terca del any
q pagara la gnitaria als capellans pabres e Scolans d'ela sua
Capella que ell sia tengut de pagar e donar a aquells la
terca part d' una Albaria del bestir faent en aquella la decu-
sio &c. [illegible]

En Valenc xxiiij dies del mes d'janer del any dela Nativitat
d' mr Senyor Mcclxxxvij. Lo Sor Rey declara e ordena pco
com en la Cort ere presents molts Capellans e los dits Senyors
segons ordinacio sua no bulla que ny sia fet compte en la terca
q pres terca en los dits mes de janer e dem finar ptot abril apres
segnet Ms ere presents ab los dits Cort. E si algu o algus
ne defalria q en los dits dos de aquell o aquells sia tengut mepos los
dos prims apres. E lo pntemps del Sor Rey es aquell q val to
Ms han prins los dits Sor quent d' baricna' en tot lo archpes
Nad vers arago E si cas es q tots los dits Capellans fan psen
ab la Cort del dit Sor Rey la dita terca q son prima d' Maig
e q son Capella maior denant la sua Senyoria li sien lesa e ell
declara aquells dits q ha fet compte. E si negun dels dits dits capellas
faltra en la terca q mepos ha psentz ab la Cort q les dites faltes
sien compartides entre abdos. E si dels dits dits Capellans no
han psentz q ab la Cort e algu o algus si hauran entrac
en Cort, daquell o daquells vol lo Senyor Rey q si altre Capella
Capellans han psentz ab la Cort los quals dare stuit Cort

Senyorenlo

Item q̃ sia fer compte a mis p̃mouedors e es dos caualers dos
jurats e es .v. bous als caualers e̅ mi als jurats. E ss
cas es q̃ del dels ters caualers fallegud aby. dan dagles q̃ ne
lloer cas sia fer compte sia fer compte als jurats p̃mouedors
qui p̃sents sa abla cort no altri nombre d mi p̃mouedors
Item q̃ sia fer compte a quatr hoydors e es dos caualers e dos
jurats d mi bisme aragon
Item q̃ sia fer compte a dos jurats e .iii. bous aragon p̃ sien la cort
Ffan p̃sents dos hoydos jurats jurats mesaner dels dessus
dits q̃ enagel das sia fer compte als dits hoydors d mi bespe
aragon qui q̃ exogud entors dels dessus dits jurats cenaschas
sia tengut de fer compte als dits jurats
Item sia fer compte dels cambres d y bs aragon ai d mi
Item q̃ sia fer compte dels ajudadors del cambra ai d mi
q̃ castr tened bs
Item sia fer ap̃te al armar d y bs
Item al sers armad d una bs ai d mi q̃ castador mied agllo
Item q̃ sia fet compte a my dyners d mi bs aragon
Item sia fet compte als y alguatzils d my bs aragon
Item en Munt so a xxx y ot mes d juy lany m ccc lxxxv lo dar p.
mana q̃ als ofers sia ten acaptad my bs si nudra los bespes
quel gar p̃ab altre ordinari los manaram e q̃ la tera deles
companyes a canal no sobra pus mesuad d la p̃te
Item sia fer ap̃te an aptes d mi bs aragon lo dit
Item als sobre certs d y bs aragon
Item a dos rebostes d y bs aragon
Item als bostelles d y bs aragon
Item ay tallados d'aco bespes aragon ab q̃ ca p̃t q̃ pusa la tera d'aragon
y lur mesat d cort
Item ay q̃ntalladal dar p̃. y bs aragon ab q̃ ca p̃t q̃ pusa la tera
d'aragon y lur mesat de cort
Item ay ranalleyros y bs d'aragon .

Item al sobre adzembli d' y bo lidra
Item ay aynels d' y bo acopte ai° d' m sol
Item al musen d' y bo ai° d' m sol x capitdro m net aglla
Item al potboiell d' y bo ai° d' m sl x capitdro m net aglla
Item al sotn rebostes d' y bo ai° d' m sl x capitdro m net aglla
Item al pots rebostes pamers d' y bo ai° d' m sl x capitdro m net aglla
Item al pzazembles d' y bo ai° d' m sl x capitdro m net aglla
Item a dos pros canalleros ai° d' m sl x capitdro sino mdran bo
esm mdra ai° d' m sol

Item a po dta jeneta co es ay adalills tenet capitdm Ron geneis
ai° d' m sl x capitdo dio cals romaneis dm m net capitdm Ron
ai° d' m sol Ldro

Item dsia fer compre aran sills d' canalleis q munt la quitacio
daquels capitdro a quanntar d' lo sol e mutano la tera

Item a ge poteis d' maca ai° d' m sol x capitdo dio mutacio
la tera

Item a hum trompeta ai° d' m sl x capitdro tnet bespo
Item a v. minstres ab jogleis ai° d' m sl x capitdo dro
Item al Sorre sia fer compre d' y bo
Item al Sorsastre sia fer compre d' dos sol x capitdo dro
Item a mtd Ramo queipl capitma tera y d sol
Item a mtd Salamo lo qual lo dit Senyor dol q li sia fer cmpre
ai° d' y sol x capitdo dro M tenet en mana los pastens qui
han de casa del dit Senyor los quals no porad ad despatz
x lo dit mtd Ramo

Apres mana apres lo dro dta publicacio dta posent ordinacio
q li sia fer compre d' y bo ayc enla forma q hera fer cmpre
ab mes dta dita ordinacio

Item q sia fer compre ay Rre arrigrams d' y bo ai° d' m sol
Item q sia fer compre ay. me restals ai° d' m sol bros x
capitdo dro

118

Alfonsus

de offerir si missa hoyza enla dita capella negun dene pagar pon-
res dits comptes dezomes. Nobles e Caualliers si nouellamet fa
fets p lo dit senyor. E si enladita capella o enpsencia del dit senyor
patriarques bisbes abbats e abadesses se enpagaran o qualsemulla p
bones segons lur dignitat oyra missa o nupcies enla dita capella pre
sent o absent lo dit senyor entro aleres drets ptanyes o acolla segon
p lo dit senyor Preyes estar ordenat anos de la sua benauenturada
coronacio en la Ciutat de Caragoca

Item declard lo nombre dels dits capellans pontifs estolans ordinaris
o dene hauer dles offertes e altres drets e emoluments dessus dits o es dels
monges p mossabat de sanct ueng. Capella maria dos monges p mos
lo abat de poblet Albeyna quatre capellans diuers pontifs e dos
estolans o sien comptats p vn sumo ydoni ordinaris e dagats son
distribuyts les dites offertes e altres drets e emoluments dessus dits
p egnals parts p los prouats dela dita capella e aquells es obsuar
p lurs successors e es obsuat p los dessus dits enla dita capella

Item confirmas la ordinacio se en prots temps obsuada ordenare o
si algun dels dits monges Capellans epontifs sa rebut e aimpar al
nobre dels ydoy dessus dits nouellamet o agit nouellamet rebut
sia tengut o dommare e fer solepne dman e festa atots
los dits ordinaris que enlos nuey dit senyor V. e dessa capella pasts
san a q los dits p no fasen part alguna de qualsevol offertes drets
o emoluments deuents ala dita capella sino o aquell no uel
rebut Gaia fen la dita festa p la nouella entrada epreptats dels
aduersaris que celebrara enla dita capella dels quals lo sia dada part
doble ans als altres. E si prenda los dits p lo fahidor gran sens do
lenssa e segons e rebuda maia part de aquells q presents se
enlodit fuey o aquella part o parts sien tengus o reputats sino
bens q lis al doble. E o de aquells o aquells alguna part als dits
qui no lis ne sia donada

Item algu nouellament rebut p los dits infortuneys o capella e aimpar
Salat nombre dels ydoy ordinaris dessus dits no puyque per la dura

festa sino en lo ch on lo dit senyor faca residencia almeys p dbores
e quey sia la capella. Declarant q si p venir manament del dit s
cridar als dits capellans e pabres ordinaris q essen en cert loc e passe
lo s p ex fins quey fos q lo dit noviel rebut sia tengut e
pare agits nepuca fore la dita festa. E empo si als dessus dits
no era fet lo dit manament general q ental cas pusca fa la festa
e agits q p sent fan en lo dit senyor faco haura festa
la residencia

Item declare q si algu o algus dels dits ordinaris equi haura festa
la dita festa sen hira o fa transportar en altre loc senyora Ve
gno o d'qualsevol altra casa e lo s p en lur loc ordinary haura
algu post e requerir p agit e equi haura festa la dita festa de
fa assadir feta part dels drets dessus dits bulles sien cobrats d'
capella maria bd almoyna o capellans o ponits e agits p
temps romanra en la capella del dit senyor e no haura lur loc
ordinary q aquest tal o tals no sia fera part dels drets dessus
dits bulles sien cobrats q capella maior o d'almoyna o ca
pellans o ponits e aquels p temps romanra en la capella del dit
senyor e no haura lur loc ordinary q aquest tal o tals no sia
fera part dels offertes dessus dits e altres drets e emolumets
fundacal q posen restituyts en lur loc e nombre dessus dits
e la hu hi sien tengut de fa la dita festa apres q fossen
o no vell rebuts p lo dit senyor e q part los sia fera
dels offertes da mit dits

Item ordenam q aquests fan e hajen fins lo dessus dit q
si algu o algus dits dits ch o dels dits ordinaris
comandra en custodia e guarda dels vestiments draps joyes
e altres coses de la dita capella q se en privats y mosseo Abat
d'sancto deus q aquit d'aquits haja cura pagar dits drets
offertes aquestos q aquit d'aquits haja cura pagar dits drets
capella. E p reparar dits ornaments q si fara q no sia
fera part alguna

Item dolguem e ordenam q si algu segons es dit en lo pri
capitol comandra d'mas dit senyor en custodia e
guarda dels sanctes relignies joyes e altres vestiments de la

Capella del Sr Senyor Deu sien hagut p presents e horelm
part dels offertes a p. com aquell o aquells q romanen en cuyto
dia dels vehinents ens de la dita capella declarans q si lo dit
q lepana la guardaroba de la sua cambra e altres canonges
la nos ha hagut p absent en la dita capella no li sia fet
part dels offertes dits ne emolumets negunes dies

Item ordenam q p manament del. Rey algun o algunes dels ordenats
dells expressats e a qual part la fem dels emolliments sia tramesa per algun
dels dits ordenats ens hi sia donada part aquella en la Capella o lors
on lo. q. Rey sia hi sia dada part aquella. dels altres ordenats presents
en lo sinch dia dita Capella anar e ordenar e q sien ajustades les sommes
segons lo lors on sia. si donats les dites rechiptes e no hi romanc en romanda
da e sien romeses hi romandran sia. fem part aquella en lo dits
presents ordenats dells dits

Item ordenam q si negun dels dits ordenats als quals sia feta part
dels offertes p dits dells expressats hauran elegits e tramesos de volunta
dels dits ordenats en algun lors p ells sia nomenat e assetat dia dita Capella q
fins a tant q sia finida la letania en q hauran tramesos e tornats aquella
si donats hi aquella no acaben romanat en aquell cas fins q tot sia finit
e p pozinats ajuntats retornats al lors on los fos jutjat e impo
sat p presumpta ordre legitima dessusdita impedjmen cec dehjnats lo qual
fos notoy sia denada part als offertes e altres dits dia dita Capella

Item ordenam q si algun o algunes dels dits ordenats p al qual es feta
part dels dits offertes p altres hauran malalts en lors on lo. q. Rey sia
hi sien hagut p presents e no vullen anar ajustats offertes dits dia
dita Capella e impossibilitats dits malalts o malalts exits de casa p anar
p vela q no sia feta part algunes si donats no sien presents en la dita
Capella en la ora q ajuntats les dites offertes entre dits dells

Item Com[et] Vesgomes nobles e manallers sien fer p lur. Voy forca la
Capella ey tal orta e nos fuesse lo offici dimenal ey la dita Capella o sien fet
ey Cambra o ey altre qualsevol los sens alguna solemnitat e offici demunt
Ey tal ors los qui sien a la dita missa entenden si sey dita agit dia e
qualsevulla arte dits sobsdits dues sobsdita sosse presents o no presents los qui sien
presents o no presents stant a la missa e haco hage respost pruet a hora de Vespres
bulles e hy sien e si p dita bulla e hy sien fa fet agit dits algunes
dits dues sobsdites sia fuest segons e dit dia dita dita missa e agit qui sien
presents al acte o dits dits dits e si p dita algu dita e manc
agit dia dita la missa assista tal acte ab e sia dits e haga sapt
e agit assista tal acte e empres hy mes dits presents agit dia e sia
haguts p presents e haga pt aquest dits dits

Item ordenare que tal sia lo gran sia observat fins al present dia. p tota haia
tota tatercio e rancor e mala voluntat e sia fet manal general o pendar
de par del dor R. als dits capellans pauers e estolans del nombre pe
nalar dessus dit qui pnd part en los drets e offertes de la dita capella
gorrat los licencia e senyalat entre loch ayi com se volran pmers o der
rers. E dada tal licencia ayi com dits dessus en la dita capella prendran
ofertes e oloces. ofes o emoluments e entrets ofes hage Libre part e sien
haguts presents. Acceptat anniuersari si algu son fadia declarans e sino
fan en loch assignat o dits ans als dor Pey hi fos uenor fan presents
al dia e lo dit senyor fa a entrada en agit loch ho no fan e Lentema
ahora e lo dor Pey ans tinna de hore missa en la dita capella presentantse als
pau o alahun d'agit si algun ne haura e entre absencia del loctinent
de capella maior o d'almosgne o Capella o altr qui segons los dit senyor
la dita Capella e agnests sien haguts p absents nels sia fera part d'qual
sevulla drets o offertes e la dita capella son p denguts de pus e ella algu
dels pst prnd del ho los on lexpare Los dor R. declarans entera e sob
tenguda la dita licencia algun o algu fa dechont p malaltia d'Lur pso
na en los Cary e fos tal malaltia e no isquessen del lur o dit ostal e no ha
guessen pogut cumplir necessit presents en los loc assignat ayi com
es dit dessus e entrets ofes sia observat Lo Capitol fa dessus posat
ters malats qui romandra entre e dons senyor pe y ma

Item no sia studa questio entre los stolans d'la dita Capella ab los dits ca-
pellans exaurus ordinats sobre la offerta de aleren apres quel pnos rors
de pun post es reguat los dyons e la pena a romandre esta questio Declare
e apres la resposio del pnos rors d'pun post los dits stolans puxa de pos dita

Xcii o aens p adorar eror gran scoffensa a aglla p adorar
sa Hux fins alendema Q sadrmendrs ola pmera ora del dro lo
sol pxcur d aglla hora anar sia rebuda la dita offerta p los dits
jonas Esia orats comuna ependa segons Q es dit dles altres offer
tes

Item q| consdam Q ror dia o pmint era en quesro edebat
ab los capellans joanis e solans ordinaris dla Capella dla molt
excellent La Senyora Reyna dona maria sobre les offerts
edits d nocs qui neds apramyts ala dita capta. E am la dita
Senyora hoia missa cnsemps ab lo Senyor. E ad pticulam
ver ne morad ordenand q si lo Senyor R ela Senyora Reyna
cnsemps missa hoia e cspn dels offerents en la missa Q la offerta
dla dita Senyora sia donada a les dits seus capellans totes les
altres offerts fets ala dita missa. E qualsevulla pssones bnisspg
sien rebuds p los pes dla dita capta. E sien distribuids apromets
jadr en lo capmol dles altres offerts

Item si solempnitat d nosses fa celebrada en lo capta del Sor R.
Senyora Reyna sila Senyora donzella o dona vnda fa dla casa
dla dita Senyora. E perdra quascu sua lo dret quas den pagar
ala Capella del dit Senyor. E totes altres offerts qui si faran
a tots luts ordinaris dels dits Senyors e Senyora qui an acostumat
de pendre part d totes offerts e cspnia dels dits Capties sien
amts comuns e pegnats parts a cascun dinsos. Segons Q es dit
d altres dets en los da nunt ors capmols. E mpo sila donzella
o dona vnda nos d Cast dla Senyora Reyna ne pendra q
ta no sue o aglla no tagues d'ssa ornats gla dita Senyora fos
dsont dla dita solempnitat dles nosses en la dita capta ora qual
se vulla lo dit alme lo dret qui seu plo no pagan a altres offerts
fets dla missa. E exceptada la offerta dla Senyora Reyna q
la mat sien adq sua dls capellans joanis e solans dla capta
del Sor Rey ne aglls dla Capella dla dita Senyora nols sia fcta
part.

Item ordenam Q si lo Senyor o algun dels Capellans apontam dna missa
bexa lo dit. E Reyna missa alta cognada a offerta q pagu
a lumenar dls pomados dla dita capta si valdra q a lo dit Sor

oferis sforiemng o altr oferta atots comuna Empo Gen aro no sie
stiuts qualsemulls capellas celebrants missa ayn pr no prenpnd
en les dites oferts nesien comissaris enlo nombr de los ordenaris
dessus dits

Item ordenare Glos stolans sien tenguts d'apellar tots dies stoles
Batins levants agells als jurados o algun d'agells enlos dies dels
solemnitats enlos quals lo poble ha arostumat d'offerir

Item quels dits procurs sien tenguts de anar entre lo poble
hla oferta en les solemnitats e dies en los quals ha aro
stumat lo poble de offerir

Item quels dits procurs sien tenguts de anar entre lo poblo hla oferta
en les solemnitats e dies en los quals han arostumat de offerir
e donc sempre qualcu hi haura ej en aro no sien negligents

Item volguerem e ordenarem Q fossin en la festa del assumpcio
del derrer mayn fossen en aquell dia elegits dos procurs co es
un capella e un cantor ej dret manat sien elegits en lo terc
dia apres la festa pasqua o en lendema Q si feyn quatre
dels quals sia donat poder e rebre tots offerts e dret e altres
emoluments ala dita capela pertanyents e despes pquel se bula
pfora e ab diligencia sien tenguts agllos anar e procurar e agllos
haura tantost e dins tres dies dessus pquels parts als de
ordenays e dos stolans segons es dit e declarat en los capitols
dessus dits nen degen fer sino de aq pts si tots hi serem presents
e agllos qui hauran feta la dita festa juren en totes e sengles
cosses los dits capitols declarats Q si tantost o dins los tres
dies los procurados o algun dells no partiran co Q rebut pcen
luz part

Item Glos dits procurados be e diligentment sien tenguts de
regir e governar la dita procuracio del dia dessus dit Q stiuts
elegits pun any e Glo dia apres pasqua de sabdte ajustat

lo dit capitol alus jouens reuocuen e de nouel agl dia altres
sos sien elegits enpo q no puxquen esser altres pros neelegits
en jurados si no de nombre ordenary als dits ammurs dits
equi nu feta la dita festa e volents q agills qui seran
elegits no puxquen la dita eleccio refutar ab q to hs
los altres meysen paytats e quells vengats alus jurats e
si refuxsaran e no volia acceptar agilla q sia punit tot agl
que ins dels offerts bjnts vmas bessons en la dita capella
e nos pozan esser psents sien tenguts de lazar lo cazech
dela dita p'curacio als quals pemblaza dels dits ordenarys
e q sua feta la dita festa

Item q si alguns dels pzan despuis ela dita capella q los dits
jurados sien tenguts de stjure agls en lo dit libre comu
dela capella ja en los dits ordenat

Item q si romandran alguns dells q sien tenguts de stjure
los noms e cognoms de agills ordenarys als quals dells
fez destribuits en tal manu q los jurats nous agls qui
vendran apres als stjuen agills psons aqui es distribuits
los dits dells dells

Item q lo dit libre hon stan stjts los psents capitols
e ordenacions e altres dells jurats dela capella e dels
dells de qui stjua dins la sacristia dela capella ben
guardat lo qual sia guardat als dits jurados e algu
dels stagl volen los quals sien tenguts de restituir fiz
agl ela dita capella sacristia e alt algu no sia gurat
pens bolumptat dejur lo capitol

Item retenents q a castum dia sor questions e debats quant
lo senyor Rey pez deport o altrament per la libertat
o en altre qualse vulla lo q altre lexant lacapella en
barcelona ella son pzer manat q tot dia sia fet lo

folio 232 anterior.

Este Codice perteneció à Dn Raymundo Alamany Mayordomo del Rey Dn Pedro IV de Aragon, y Vicario suyo en Cataluña. Asi se deduce de muchos manuscritos pertenecientes à este personage. que acompañaban à este manuscrito cuando hice su adquisicion en 1836, y entre ellos habia varias cuentas de la mayordomia del año 1380 y siguientes escritas del mismo caracter ó letra con que empieza este manuscrito, y firmadas por dicho Raymundo Alamany, asi como diferentes instrumentos.

Miguel de Cayrá y

ATENEO BARCELONES